

LIKENNEVAKUUTUKSEN KORVAUSOHJEET 2023

54. julkaisun alkulause

Vuodesta 2023 alkaen liikennevakuutuksen korvausohjeita ei enää julkaista painettuina, vaan ainoastaan PDF-versiona. Samassa yhteydessä korvausohjeiden sisältöä on pyritty yhdenmukaistamaan lautakunnan verkkosivuilla olevan sisällön kanssa, mutta käytännössä joitakin eroja on niiden välillä. Korvausohjeiden tarkoituksena on liikennevahinkojen korvauskäytännön yhtenäistäminen. Näihin ohjeisiin on koottu lautakunnan eri vuosina julkaisemat korvaus- ja soveltamisohjeet eikä se näin ollen ole kattava esitys liikennevahinkojen korvauskäytännöstä.

Korvausohjeiden julkaisija, liikenne- ja potilasvahinkolautakunta, on riippumaton ja puolueeton liikenne- ja potilasvahinkoasioita käsittelevä oikeussuojaelin. Valtioneuvosto asettaa lautakunnan jäsenet ja varajäsenet. Lautakunnan toimintaa valvoo Finanssivalvonta.

Lautakunnan tehtävä on määritetty laissa liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta (959/2019), ja sen tehtävistä ja toiminnoista on tietoa lautakunnan verkkosivuilla. Lautakunnan verkkosivuilla on nähtävissä myös sellaisia ratkaisusuosituksia ja soveltamisohjeita, joita ei ole tässä julkaisussa. Verkkosivuilla julkaistava aineisto ja ilmoitukset niiden muutoksista on mahdollista tilata sähköisenä uutiskirjeenä.

Liikennevahingot korvataan liikennevakuutuslain mukaan. Ellei liikennevakuutuslaissa ole toisin säädetty, korvaukset määräytyvät vahingonkorvauslain mukaisesti. Useimmiten liikennevahinkoon syy-yhteydessä olevat vahingot korvataan täysimääräisesti vahingonkorvausoikeudellisen täyden korvauksen periaatteen mukaisesti. Tähän pääsääntöön on kuitenkin joitakin poikkeuksia. Vahinkoa kärsineellä on lisäksi velvollisuus rajoittaa vahinkoa. Korvausta voidaan myös alentaa tai evätä se kokonaan vahinkoa kärsineen oman myötävaikutuksen perusteella. Näitä tilanteita selostetaan tässä julkaisussa tarkemmin eri otsikoiden alla.

Korvausohjeen puuttuminen ei ole osoitus siitä, etteikö jotakin liikennevahinkoon syy-yhteydessä olevaa kulua korvattaisi liikennevakuutuksesta. Oikeus korvaukseen arvioidaan tapauskohtaisesti ensisijaisesti liikennevakuutuslain ja vahingonkorvauslain perusteella.

Helsingissä 3.1.2023

LIIKENNE- JA POTILASVAHINKOLAUTAKUNTA

Juha Mikkola
puheenjohtaja

SISÄLLYSLUETTELO

Alkulause

Henkilövahingon korvaukset

1. Sairaanhoidokustannukset ja muut tarpeelliset kulut	7
1.1 Sairaanhoido- ja matkakustannukset	
1.2 Muut tarpeelliset kulut	
1.2.1 Liikennevakuutuksen hoitotuki	
1.2.2 Vaatelisä	
1.2.3 Palveluiden ja apuvälineiden hankkimisesta sekä asunnon muutostöiden tekemisestä aiheutuneiden kulujen korvaaminen	
2. Ansionmenetys	12
2.1 Palkansaajan ansionmenetys	
2.2 Yrittäjän ansionmenetys	
2.3 Vanhuuseläkeikä	
2.4 Alle 18 –vuotiaana pysyvästi työkyvyttömäksi tulleen ansionmenetyksen korvaaminen	
2.5 Ansio- tai elinkeinotulojen myöhentyminen	
2.6 Vahingon rajoittaminen	
2.7 Korvausten sitominen kustannustasoon	
2.8 Laskelman laatimisessa käytettäviä tekijöitä	
3. Tilapäinen haitta	25
3.1 Fyysiset vammat	
3.2 Korvausmäärät 2022	
3.3 Psyykkinen haitta	
3.4 Elinajan huomioon ottaminen	
3.5 Ennakkokorvaukset	
3.6 Tilapäisen haitan luokat ennen vuotta 2006	
4. Pysyvä haitta	31
4.1 Pysyvä haitta	
4.1.1 Korvauksen määrittäminen	
4.1.2 Peruskorvauksen suuruus	
4.1.3 Perusasteikko ja nuoren henkilön korvausasteikko 2023	
4.1.4 Ikätekijä	
4.1.5 Haittakorvauksen suorittamistapa	
4.1.6 Liikennevahinko sattunut 1.1.2006 tai sen jälkeen	
4.1.7 Elämänlaadun erityinen heikkeneminen korotustekijänä 1.1.2006 sattuneissa liikennevahingoissa	
4.1.8 Liikennevahinko sattunut ennen 1.1.2006	
4.1.9 Pysyvän haitan pahenemisen korvaaminen	
4.2 Pysyvä kosmeettinen haitta	
4.2.1 Vammakohtainen luokittelu	
4.2.2 Peruskorvauksen suuruus	
4.2.3 Vahinkoa kärsineen iän vaikutus korvaukseen	
4.2.4 Pysyvän kosmeettisen haitan pahenemisen korvaaminen	
4.2.5 Vahinkoa kärsineen elämänlaadun erityinen heikkeneminen	

4.2.6 Pysyvän kosmeettisen haitan käsittely lautakunnassa	
4.2.7 Ennakkokorvaukset	
4.2.8 Korvauksen yhteensovittaminen tapaturmavakuutuslaitoksen suorittaman korvauksen kanssa	
5. Läheisen oikeus sairaanhoito ja muihin kulukorvauksiin sekä korvaukseen ansionmenetyksestä	44
5.1 Läheinen	
5.2 Korvaukseen oikeuttavat erityiset syyt	
5.3 Korvattava vahinko	
5.4 Korvauksen ajallinen ulottuvuus	
5.5 Vahingon rajoittaminen	
6. Hautauskulut	45
6.1 Hautauskulut	
6.2 Erityisen läheisen oikeus hautaamiseen liittyvistä kustannuksista	
7. Elatuksen menettäminen	46
7.1 Korvaukseen oikeutetut	
7.2. Korvausaika	
7.3 Korvauksen määrä	
7.3.1 Kotityön arvo	
7.4 Korvauksen määrän laskeminen	
7.5 Lesken oikeus elatuksen menetyksen korvaukseen tapauksissa, joissa avioero on vireillä tai tuomittu	
7.6 Lapsen elatuksen menetyksen korvaus vanhempien erotilanteissa	
7.7 Vanhuuseläkeikä	
7.8 Vapaaehtoisten eläkejärjestelyjen vaikutus	
8. Läheisen oikeus korvaukseen henkisestä kärsimyksestä	57
8.1. Korvauksen edellytykset	
8.1.1 Yleiset edellytykset	
8.1.2 Erityiset edellytykset	
9. Oikeus läheisen kuoleman perusteella sairaanhoito- ja muihin kulukorvauksiin sekä korvaukseen ansionmenetyksestä	58
9.1 Korvauksen edellytykset	
9.2 Korvattavat vahingot	
10. Korvausten suorittamistapa	59
10.1 Ansion- ja elatuksen menetys	
10.2 Hoitotuki ja vaatelisä	
10.3 Aineettomien vahinkojen korvaukset	
10.4 Kulukorvaukset	
11. Korvauksen tai maksutavan muuttaminen	60

12. Vahinkoa kärsineen oman myötävaikutuksen vaikutus korvauksiin.....	61
12.1 Moottoriajoneuvon kuljettajan oman myötävaikutuksen vaikutus kuljettajan henkilövahinkojen korvauksiin	
12.1.1 Huolimattomuus ja tahallisuus	
12.1.2 Alkoholin ja muiden huumausaineiden käyttö	
12.1.3 Moottoriajoneuvon luvattoman käyttöönnoton vaikutus henkilövahinkojen korvauksiin	
12.2 Myötävaikutusalennuksen soveltamista koskevat yleisohjeet	
12.3 Ratkaisusuosituksen pyytäminen myötävaikutusta koskevassa kysymyksessä	

13. Vanhentumisen huomioon ottaminen.....	63
---	----

14. Asian käsittely liikenne- ja potilasvahinkolautakunnassa.....	63
---	----

15. Liikennevakuutuksen kuntoutustoiminta.....	66
--	----

Esinevahingon korvaukset

16. Seisonta-ajan korvaukset ja linja-autojen siirtokustannukset.....	68
---	----

Korvaukset ja korvausohjeet eri aikoina

Indeksipistesarjat.....	75
Normikorvaukset eri aikoina.....	78
Luettelo kiertokirjeistä, tiedotteista ja soveltamisohjeista.....	95

Lakeja ja asetuksia.....	121
---------------------------------	------------

Laki liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta	
STM:n asetus liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta	
Liikennevakuutuslaki	
Vahingonkorvauslain 5 luku	
Laki liikennevakuutuksen perusteella korvattavasta kuntoutuksesta	
Eläketurvakeskuksen indeksiluvut eri vuosina	
Laki eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon	
Asetus eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon	
Laki eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta	
Laki eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain 1 §:n muuttamisesta	

HENKILÖVAHINGON KORVAUKSET

HENKILÖVAHINGON KORVAUKSET

1. SAIRAANHOITOKUSTANNUKSET JA MUUT TARPEELLISET KULUT (VahL 5:2 § 1 kohta)

1.1 Sairaanhoito- ja matkakustannukset

Liikennevakuutuksesta korvataan vahinkoa kärsineelle aiheutuneet tarpeelliset sairaanhoitokustannukset ja muut tarpeelliset vahingosta aiheutuneet kulut. Nämä kustannukset korvataan vahinkoa kärsineelle aiheutuneiden todellisten kustannusten mukaan täyden korvauksen periaatteen mukaisesti. Korvattavien sairaanhoito- ja muiden kulujen tulee kuitenkin olla syy-yhteydessä liikennevahinkoon. Vahingon torjunta- ja rajoittamisperiaatteen mukaisesti vahinkoa kärsineen on pyrittävä rajoittamaan korvattavaa vahinkoa. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että vahinkoa kärsineen on pyrittävä välttämään tarpeettomien tai ylisuurten kustannusten muodostumista.

Sairaanhoitokustannuksina korvataan henkilövahingon kärsineelle tarpeellisesta tutkimuksesta, hoidosta tai muusta niihin rinnastettavasta terveyden- tai sairaanhoitoon kuuluvasta toimenpiteestä aiheutuneet kulut. Korvattavaa on siis toisaalta vamman toteutumisesta vaadittavien tutkimusten kulut ja toisaalta terveyden palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tarvittavista toimenpiteistä aiheutuvat kulut, esimerkiksi lääkityksestä ja lääkinnällisestä kuntoutuksesta aiheutuvat kulut. Tarpeellisuusvaatimuksesta johtuen korvattavaksi voidaan katsoa vain yleisesti hyväksytyn lääketieteellisen käsityksen mukaisista hidoista ja tutkimuksista aiheutuvat kulut.

Liikennevakuutuksen korvauskäytännössä on niin kutsutun täyskustannusvastaavuusjärjestelmän käyttöönoton myötä 1.1.2005 tai sen jälkeen sattuneiden vahinkojen osalta luovuttu vaatimasta lähes yksinomaan julkisen sairaanhoidon palvelujen käyttämisestä. Näin ollen kysymys sairaanhoitokulujen korvausmäärästä ja niihin liittyvästä vahinkoa kärsineen vahingon rajoittamisvelvollisuudesta voi tulla esille vain niissä tapauksissa, joissa vahinkoa kärsinyt valitsee hoitopaikan vastoin vakuutuslaitoksen ohjeita. Näissä tilanteissa korvattava vahinko määräytyy liikennevakuutuslain 57 §:n mukaisesti.

Sairaanhoitokustannuksina tulevat korvattaviksi myös tutkimuksiin ja hoitoihin hakeutumisesta aiheutuneet matkakulut mukaan luettuna saattajan käyttämisestä aiheutuneet kustannukset ja saattajan mahdollinen ansionmenetys. Saattaja on tarpeellinen esimerkiksi lasten ja vanhusten ollessa vahinkoa kärsineenä. Lisäksi saattajan matkakulut voivat olla korvattavia vamman aiheuttamien liikuntarajoitteiden vuoksi.

Sairaanhoitokustannuksiksi voidaan lukea myös sopeutumisvalmennukseen osallistumisesta läheiselle aiheutuneet kulut ja ansionmenetys.

Matkakulut korvataan pääsääntöisesti halvinta matkustamistapaa käyttäen syntyvien kulujen suuruisina. Poikkeuksen tästä voivat aiheuttaa esimerkiksi vahinkoa kärsineen vamman laadusta johtuvat vaatimukset tai puuttuvat tai kohtuuttomiin odotusaikoihin johtavat julkiset kuljetuspalvelut. Matkakulujakin koskee tarpeellisuuden ja vahingon rajoittamisen vaatimus.

Lautakunta on antanut soveltamisohjeen 2/22 koskien omalla autolla tehdyn matkan perusteella korvattavia matkakuluja.

1.2 Muut tarpeelliset kulut

Se, mitkä kulut ovat korvaukseen oikeuttavassa syy-yhteydessä liikennevahinkoon, ratkaistaan tapauskohtaisen arvion perusteella. Korvaaminen edellyttää näissäkin kuluissa syy-yhteyttä liikennevahinkoon ja kulujen tarpeellisuutta. Vahingon rajoittamisvelvollisuuden vuoksi vahinkoa kärsineen tulee pääsääntöisesti käyttää hinnaltaan edullisimpia palveluita.

Korvattavia voivat olla esimerkiksi liikkumista, jokapäiväisissä toiminnoissa suoriutumista sekä opiskelua helpottavista apuvälineistä aiheutuvat kulut. Tarpeellisina kuluina voidaan korvata myös kodinhoitoavun käyttämisestä aiheutuneet kulut. Liikennevakuutuksessa tarpeelliset ulkopuolisen avun käytöstä ja vahingosta seuraavasta vaatteiden erityisestä kulumisesta aiheutuvat kustannukset korvataan normikorvauksilla, joita on selostettu hoitotuki ja vaatelisä-kohdissa.

Vahinkoa kärsineen pääasiallisena asuntonaan käyttämään asuntoon hankituista apuvälineistä, laitteista ja muutostöistä aiheutuvat kulut, jotka korvataan useimmiten liikennevakuutuksen kuntoutuslain mukaan.

Korvattavia ovat vain tosiasiallisesti aiheutuneet kulut. Sen sijaan esimerkiksi erilaisten liikennevahingossa saadun vamman vuoksi hyödyttömiksi jääneiden esineiden käyttöarvon menetys ei ole liikennevakuutuksesta korvattavaa vahinkoa.

1.2.1 Liikennevakuutuksen hoitotuki

Vamman laadusta ja vaikeusasteesta johtuen vahinkoa kärsinyt voi tarvita säännöllisesti toisen henkilön apua. Kaikissa tilanteissa ei ole tarpeen vaatia laskuerittelyä syntyneistä kuluista. Normitetulla korvauksella eli hoitotuella on tarkoitettu korvata vahinkoa kärsineelle hänen saamansa vamman seurauksena säännöllisestä avuntarpeesta aiheutuvat kulut. Jos vahinkoa kärsinyt voi osoittaa avuntarpeesta aiheutuvien kulujen olevan normikorvausta suuremmat, kulut on korvattava niiden todellisen määrän mukaan.

Hoitotukea maksetaan niin kauan kuin avuttomuudentila kestää, mutta ei kuitenkaan siltä ajalta, jolloin vahinkoa kärsinyt on laitoshoidossa.

Liikennevakuutuksen hoitotuki maksetaan 1.2.2003 alkaen sattuneiden vahinkojen osalta kolmen luokan mukaan. Liikennevakuutuksen hoitotuki vastaa määrältään tapaturmavakuutuksen hoitotukea.

1.2.1.1 Luokittelu

Hoitotuen määrä riippuu liikennevahingosta johtuvan tilan vaikeusasteesta.

I luokan hoitotukeen ovat oikeutettuja vahinkoa kärsineet, jotka tarvitsevat jokapäiväistä, yhtämittaista ja aikaa vievää hoitoa, apua, valvontaa tai ohjausta ja jotka ovat tämän vuoksi päivittäisissä toiminnoissaan täysin tai lähes täysin riippuvaisia toisen henkilön avusta.

II luokan hoitotukeen ovat oikeutettuja vahinkoa kärsineet, jotka tarvitsevat jokapäiväistä säännöllistä hoitoa, apua, valvontaa tai ohjausta ja jotka ovat tämän vuoksi päivittäisissä toiminnoissaan jossain määrin riippuvaisia toisen henkilön avusta.

III luokan hoitotukeen ovat oikeutettuja vahinkoa kärsineet, jotka tarvitsevat joissakin jokapäiväisissä toiminnoissa säännöllistä tai lähes säännöllistä hoitoa, apua, valvontaa tai ohjausta.

1.2.1.2 Luokkakohtaiset korvaukset

Hoitotukea suoritettaessa vahvistetaan päivää kohti maksettava korvaus seuraavasti:

Liikennevahinko sattunut 1.1.2023 tai sen jälkeen

Luokka	Hoitotuki
I	33,17 €
II	22,39 €
III	9,97 €

Sokealle suoritetaan korvaus sokeutumisen jälkeiseltä kahdelta ensimmäiseltä vuodelta luokan I mukaan 33,17 € päivältä ja sen jälkeen luokan I mukainen korvaus puolitettuna eli 16,58 € päivältä.

1.2.1.3 Liikennevakuutuksen hoitotuen yhteensovittaminen eräissä tilanteissa

Vammaisetuksista annetun lain (570/2007) 12 § 1 momentin 1) kohdan mukaan vammaistuen ja hoitotuen määrässä otetaan huomioon saman sairauden, vian tai vamman perusteella henkilölle maksettava jatkuva lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen, sotilastapaturmalakiin, liikennevakuutusta koskevaan lainsäädäntöön tai sotilasvammalakiin perustuva haittalisä, avuttomuuslisä tai hoitotuki.

Kela yhteensovittaa näin ollen vammaisetuslain mukaisia etuuksia suorittaessaan liikennevakuutuksen perusteella maksettavan hoitotuen. Tämä koskee 1.1.2008 ja sen jälkeen maksuun tulleita etuuksia.

1.2.1.4 Tapaturmavakuutusyhtiön takaisinsaantioikeus liikennevakuutuksen hoitotukeen

Tapaturmavakuutusyhtiöllä on takaisinsaantioikeus maksamansa haittalisän ja hoitotuen osalta liikennevakuutuksesta maksettavaan hoitotukeen, koska sanotut korvauslajit vastaavat toisiaan (Tapaturmavakuutuslaki 61 § 2 momentti ja työtapaturma- ja ammattitautilaki 270 § ja 271 §).

1.2.1.5 Hoitotuen luokitus ennen 1.2.2003

Hoitotukea maksetaan niin kauan kuin avuttomuudentila kestää, mutta ei kuitenkaan ajalta, jolloin vammautunut on laitoshoidossa.

Hoitotuen määrä riippuu liikennevahingosta johtuvasta tilan vaikeusasteesta seuraavan luokittelun mukaan:

I luokan hoitotukeen ovat oikeutettuja vuoteeseen hoidettavat sekä kaikissa tai lähes kaikissa jokapäiväisissä toimissa autettavat potilaat. Esimerkkejä ovat nelirajahalvauspotilaat ja erittäin vaikeiden aivovammojen jälkitilaa potevat, joilla avuttomuus ilmenee yhtämittaisen hoidon ja valvonnan tarpeena.

II luokan hoitotuki kuuluu vammautuneille, jotka tarvitsevat monissa henkilökohtaisissa toiminnoissaan jokapäiväistä toisen henkilön apua tai huomattavassa määrin säännöllistä ohjausta ja valvontaa. Tämän asteinen avuttomuus voi olla selkäydinvamma, vaikean aivovamman tai muun vaikean vamman seuraus.

III luokan hoitotuki kuuluu vammautuneille, jotka tarvitsevat henkilökohtaisissa toiminnoissa säännöllisesti toistuvaa toisen henkilön apua, ohjausta tai valvontaa. Tähän ryhmään kuuluvat pyörätuolitasolla omatoimiset selkäydinvammaiset sekä lasten aivo- ja muiden vaikeiden vammojen jälkitilat.

IV luokan hoitotuki kuuluu vammautuneille, jotka tarvitsevat säännöllistä apua joissakin jokapäiväisissä toimissa tai lähes säännöllistä valvontaa ja ohjausta. Tämän asteiseen avuttomuuteen johtavat vanhusten lievätkin aivovammat, vaikeiden raajamurtumien ja muiden vaikeiden vammojen jälkitilat sekä lasten alaraajamurtumien hoidossa ohimenevästi käytetty lantioalaraajakipsi.

1.2.2 Vaatelisä

Liikennevahingossa saadun vamman seurauksena vahinkoa kärsinyt voi joutua käyttämään erilaisia apuvälineitä, jotka kuluttavat vaatteita tavanomaista enemmän. Vaatteiden kulumisesta on käytännössä vaikea esittää yksityiskohtaista selvitystä. Tämän vuoksi lautakunta katsoo, että korvaus voidaan normittaa jäljempänä esitetyllä tavalla. Jos vahinkoa kärsinyt voi osoittaa vahingon määrän ylittävän normikorvauksen, tulee vahinko korvata todellisen määrän mukaan.

Liikennevakuutuksen vaatelisä maksetaan 1.2.2003 alkaen sattuneiden vahinkojen osalta kahden luokan mukaan (ks. kohta 1.2.2.4 aikaisempi luokitus). Liikennevakuutuksen vaatelisä vastaa 1.1.2003 voimaan tulleen tapaturmavakuutuslain 20 a §:n muutoksen mukaista vaatelisää ja 1.1.2016 jälkeen sattuneiden vahinkojen osalta työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 52 §:ssä tarkoitettua vaatelisää.

Vaatelisää suoritetaan, jos liikennevahinkovammasta johtuvan tekojäsenen, muun apuvälineen taikka siteen tai sidoksen pitkäaikaisesta käytöstä aiheutuu vahinkoa kärsineelle vaatteiden erityisen kulumisen johdosta jatkuvasti kuluja.

Vaatelisää maksetaan siltä ajalta, jona mainittu liikennevahinkovamman vaatima apuväline on käytössä ja sen käyttämisestä aiheutuu vaatteiden erityistä kulumista.

1.2.2.1 Luokitus

I luokan vaatelisää suoritetaan, jos vahinkoa kärsinyt käyttää reisi- tai sääriproteesia, alaraajan pitkää tukisidosta, kovasta materiaalista valmistettua vartalon tukiliiviä tai korsettia tai jos muun apuvälineen tai apuneuvon käyttö aiheuttaa rakenteensa tai käyttötärpeensa vuoksi vaatteiden erityistä kulumista (Laki tapaturmavakuutuslain muuttamisesta 1314/2002 20 a § 2 mom.).

II luokan vaatelisää suoritetaan, jos vahinkoa kärsinyt käyttää pehmeistä materiaaleista valmistettua apuvälinettä, vartalossa pienellä alueella käytettävää tukea tai sidettä taikka muuta apuvälinettä tai apuneuvoa, joka aiheuttaa I-luokassa mainittua vähäisempää vaatteiden erityistä kulumista (Laki tapaturmavakuutuslain muuttamisesta 1314/2002 20 a § 3 mom.).

1.2.2.2 Luokkakohtaiset korvaukset 1.1.2023 alkaen:

Vaatelisää suoritettaessa vahvistetaan päivältä maksettava korvaus seuraavasti:

Luokka	Vaatelisä
I	2,65 €
II	0,66 €

1.2.2.3 Tapaturmavakuutusyhtiön takaisinsaantioikeus vaatelisäkorvaukseen

Tapaturmavakuutusyhtiöllä on takaisinsaantioikeus maksamansa vaatelisän osalta liikennevakuutuksesta maksettavaan vaatelisään, koska sanotut korvauslajit vastaavat toisiaan (Tapaturmavakuutuslaki 61 § 2 momentti ja työtapaturma- ja ammattitautilaki 270 § ja 271 §).

1.2.2.4 Vaatelisän luokitus ennen 1.2.2003

Jos proteesin käyttämisestä aiheutuu vammautuneella pitovaatteiden erityistä kulumista, hän saa tekojäsenen hankkimisajankohdasta alkaen jatkuvana korvauksena vaatelisää.

I luokan vaatelisä suoritetaan, milloin on kyse reisi- tai sääriproteesista tai kokopitkästä jalkatuesta.

II luokan mukainen määrä suoritetaan, milloin on kyse käsiproteesista, kokopitkästä käsituesta, käsikäyttöisen invalidipyörän ulkokäytöstä, kyynär- tai kainalosauvoista tai pitkistä nahkaliiveistä.

III luokan mukainen määrä suoritetaan, milloin on kyse lyhyestä nahka- tai pitkistä kangastukiliiveistä tai pienemmistä tukisidoksista.

IV luokan mukainen määrä suoritetaan, milloin on kyse urinaalista tai pienistä tukisidoksista.

1.2.3 Palveluiden ja apuvälineiden hankkimisesta sekä asunnon muutostöiden tekemisestä aiheutuneiden kulujen korvaaminen (VahL5:2 §:n 1 kohta)

Korvattavia voivat olla esimerkiksi liikkumista, jokapäiväisissä toiminnoissa suoriutumista sekä opiskelua helpottavista apuvälineistä aiheutuvat kulut. Tarpeellisina kuluina voidaan korvata myös kodinhoitoavun käyttämisestä aiheutuneet kulut. Liikennevakuutuksessa tarpeelliset ulkopuolisen avun käytöstä ja vahingosta seuraavasta vaatteiden erityisestä kulumisesta aiheutuvat kustannuksen korvataan normikorvauksilla, joita on selostettu hoitotuki ja vaatelisä-kohdissa.

Vahinkoa kärsineen pääasiallisena asuntonaan käyttämään asuntoon hankituista apuvälineistä, laitteista ja muutostöistä aiheutuvat kulut, jotka korvataan useimmiten liikennevakuutuksen kuntoutuslain mukaan.

1.2.4 Tapaturmavakuutusyhtiön takaisinsaantioikeus

Tapaturmavakuutusyhtiöllä on takaisinsaantioikeus sen suorittamien kulukorvausten osalta korvausvastuussa olevaa liikennevakuutusyhtiötä kohtaan (Tapaturmavakuutuslaki 61 § 2 momentti ja työtapaturma- ja ammattitautilaki 270 § ja 271 §).

2. ANSIONMENETYS (VahL 5:2 § 2 kohta)

Vahingonkorvauslain 5 luvun 2 §:n 2. kohdan mukaan henkilövahingon kärsineellä on oikeus korvaukseen ansionmenetyksestä. VahL 5:2 a §:n mukaan korvausta määriteltäessä otetaan huomioon vahinkoa kärsineen työkyky, koulutus, aikaisempi toiminta, mahdollisuutensa uudelleen kouluttautua, ikänsä, asumisolosuhteensa ja näihin verrattavat muut seikat.

Lähtökohtana liikennevahingoissa on täyden korvauksen periaate, ellei laissa ole toisin sanottu. Korvattavaa vahinkoa ovat kaikki ne työsuhteeseen tai yritystoimintaan liittyvät rahanarvoiset etuudet, jotka vahinkoa kärsineeltä jäävät saamatta liikennevahingossa saadun henkilövahingon seurauksena, ellei toisin ole säädetty. Korvattavaa vahinkoa syntyy muun ohella saamatta jääneen palkan ja palkan lisien, lomarahen, erilaisten vuositulokseen tai pörssikurssiin sidottujen palkkioiden ja optioiden, voitto-osuuksien ja sosiaalietuuksien perusteella. Korvaus määräytyy kaikissa tapauksissa yksilöllisen selvityksen perusteella. Selvityksen puuttuessa tai sen ollessa riittämätön joudutaan korvaus arvioimaan tiedossa olevien seikkojen ja olosuhteiden perusteella kohtuuden mukaan.

Työkyvyttömyys voi ilmetä välittömästi tai pitkänkin ajan kuluttua liikennevahingosta. Käytännön vaikeuksia vahinkoa kärsineen ansiotason selvittelyssä voi syntyä sen vuoksi, että työkyvyttömyys todetaan vasta pitkähkön ajan kuluttua liikennevahingosta. Näissä tapauksissa saatetaan joutua turvautumaan tilastotietoihin tai vertailuhenkilön tuloihin, jos sellaisia on saatavissa.

On suositeltavaa, että vahinkoa kärsineen verotustiedot kerätään ja säilytetään 3–5 liikennevahinkoa edeltäneeltä vuodelta mahdollista vastaista tarvetta varten, jos vamman laatu on sellainen, että se saattaa uhata työkykyä. Mainitut selvitykset olisi syytä hankkia ja säilyttää, vaikka vahinkoa kärsinyt toipuisikin työkykyiseksi. Näin toimimalla voitaisiin

vahinkohetken ansiotaso määritellä, jos vahinkoa kärsinyt tulee myöhemmin liikennevahingossa saatujen vammojen johdosta työkyvyttömäksi. Tämän aineiston avulla voitaisiin todeta myös vahinkoa kärsineen mahdollinen liikennevahingossa saaduista vammoista johtuva tulojen aleneminen. Tietojen puuttuessa korvattavan vahingon määrä voidaan joutua arvioimaan.

Liikennevakuutuksesta korvattava ansionmenetys arvioidaan aina itsenäisesti voimassa olevan oikeuden ja liikennevahinkolautakunnan antamien ohjeiden mukaisesti. Mahdollisia muiden korvausjärjestelmien mukaisia korvausetuuksia ei sellaisenaan voida pitää osoituksena liikennevakuutuksesta korvattavan vahingon määrästä.

2.1 Palkansaajan ansionmenetys

Korvattavaa vahinkoa on mm. palkka erilaisine lisineen, luontoisedut, erilaiset yrityksen toiminnan tulokseen sidotut vuosipalkkiot ja optiot. Huomattava on kuitenkin, että kulukorvausluontoiset verovapaat suoritukset kuten päivärahat ja kilometrikorvaukset eivät ole korvattavaa ansionmenetystä.

Korvattavaa vahinkoa voi syntyä myös, jos työkyvyttömyydestä aiheutuu, että myöhemmin jokin sosiaalietuus maksetaan pienempänä kuin se olisi maksettu, ellei vahinkoa kärsinyt olisi ollut liikennevahingon johdosta työkyvytön etuuden määrän kannalta vaikuttavaan aikaan.

Korvattavaa vahinkoa on ns. suojatyöstä ja rangaistuslaitoksessa työskentelystä saatavan ansion menettäminen liikennevahingossa saadun vamman johdosta.

Ansionmenetyksen korvauksella on tarkoitus korvata saamatta jääneen tulon aiheuttama taloudellinen menetys. Sen sijaan esimerkiksi ansaitun vuosiloman pitämisen estyminen ja virkistysmenetys tai vastaava ei ole liikennevakuutuksesta korvattavaa vahinkoa.

Lyhyt tai rikkonainen työura voi olla syynä ansionmenetyksen arvioimiseen. Palkkatyössä toimivien kohdalla on kuitenkin tavallisempaa turvautua vahinkoa edeltäneiden 3–5 vuoden keskiarvoon ansionmenetyksen määrittelyssä. Keskiarvolaskelmaa laadittaessa on vertailuvuosien ansiot muutettava vahinkovuoden tasoon niin kuin laissa eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon määrätään.

Keskiarvoja ei kuitenkaan voida käyttää, jos työsuhte ja tulotaso ovat vakiintuneet. Tässä tapauksessa jatkuvankin korvauksen pohjana on ansiotaso välittömästi ennen vahinkoa.

Työelämässä lyhyen aikaa toimineen henkilön ansionmenetyksen määrää arvioitaessa otetaan huomioon työkokemuksen lisääntymisen aiheuttama todennäköinen ansiotason nousu. Jos vahinkoa kärsinyt ei ollut vahingon sattuessa vielä valmistunut ammattiinsa, otetaan hänen odotettavissa olleen ammattinsa mukainen urakehitys ja siihen liittyvä ansioiden kohoaminen huomioon ansiomenetyskorvausta määriteltäessä.

Kausivaihteluiden johdosta ansionmenetyksen korvaus voidaan määrätä eri ajanjaksoilta erisuuruiseksi. Näin menetellään, jos vahinkoa kärsineen menettämän ansiotulon määrä tai muut korvauksen määrittämiseen vaikuttavat olosuhteet ovat eri aikoina erilaiset. Näin menetellään erityisesti, jos työkyvyttömyys on tilapäistä.

2.1.1 Palkansaajan tilapäisestä työkyvyttömyydestä aiheutuva ansionmenetys

Ohimenevän ansionmenetyksen korvaaminen perustuu yleensä jälkikäteisarvioon eli jo syntyneen vahingon toteamiseen palkkatodistusten, verotusasiakirjojen tai muun vastaavan aineiston perusteella.

Pääsääntönä on, että ohimenevä ansionmenetys korvataan vahinkoa kärsineen välittömästi ennen vahinkoa saamien tulojen suuruisena. Ohimenevän työkyvyttömyydenkin kohdalla voidaan ansionmenetyksen korvaus joutua määrittämään eri ajanjaksoilta erisuuruisena. Näin on esimerkiksi silloin, kun vahinkoa kärsinyt oli määräaikaaisessa työsuhteessa vammautuessaan ja määräaika päättyy työkyvyttömyysaikana. Tässä tapauksessa määräaikaisen työsuhteen päättymisen jälkeistä aikaa arvioidaan jo solmitun uuden sopimuksen tai muiden todennäköisten vaihtoehtojen pohjalta.

Joissakin tapauksissa ansionmenetys voidaan korvata sosiaalietuuksien suuruisena. Näissä tapauksissa otetaan huomioon sosiaalietuuksien mahdolliset määräaikaiset vaihtelut.

Osa-aikaeläkkeellä olevan vahinkoa kärsineen työkyvyttömyyden pitkittyessä yli 300 arkipäivän, sovelletaan samaa korvausperiaatetta, joka on selostettu palkansaajan pysyvästä työkyvyttömyydestä aiheutuvaa ansionmenetystä koskevassa esityksessä.

Ohimenevän ansionmenetyksen korvauksesta vähennetään ns. työntekijämaksut näiden kulloisenkin määrän suuruisina niissä tapauksissa, joissa korvaus perustuu työnantajan ilmoitukseen tai muuhun selvitykseen vahinkoa kärsineen todellisesta palkkatulosta. Kyseistä vähennystä ei pääsääntöisesti tehdä sen kuukauden jälkeen, jona työkyvyttömyyden alkamisesta on tullut kuluneeksi 24 kuukautta. (24 kuukauden sääntöä sovelletaan 1.1.2006 ja sen jälkeen sattuneisiin liikennevahinkoihin)

Työttömyysetuuden perusteella suoritettavasta korvauksesta ei vähennetä ns. työntekijämaksuja.

Tulonhankkimisesta aiheutuneita tavanomaisia kuluja ei vähennetä ansionmenetyskorvauksesta.

2.1.2 Palkansaajan pysyvästä työkyvyttömyydestä aiheutuva ansionmenetys

Liikennevahingon perusteella maksettava jatkuva ansionmenetyksen korvaus perustuu lääketieteelliseen ja oikeudelliseen arvioon siitä, että vahinkoa kärsinyt on pysyvästi estynyt ansaitsemasta tuloja työskentelemällä.

Laskelma ansionmenetyksestä laaditaan työkyvyttömyysasteen ja vahinkoa kärsineen tapauskohtaisen ennen liikennevahinkoa vallinneen ansiotason perusteella määritellyn, niin sanotun vuosiansion avulla.

Vuosiansio määritellään tapauskohtaisten selvitysten perusteella ensisijaisesti työnantajan antamien palkkatietojen perusteella, kun vahinkoa kärsineellä on pysyvä ja vakituinen työsuhte, eikä ansiotasossa ole tapahtunut huomattavia muutoksia. Vuosiansio voi myös perustua vahinkovuoden tai sitä edeltävän vuoden verotustietoihin.

Laskelmassa voidaan käyttää useamman vuoden (3–5) verotustietojen keskiarvoa vain, jos vahinkoa kärsineen vuosituloissa on ollut vähäistä suurempia vaihteluita. Keskiarvon käyttämisellä on tarkoitus estää vuosiansion määräytyminen poikkeuksellisten vuosien perusteella todellisesta ansiotasosta poikkeavaksi.

Verotustiedot ovat kuitenkin tarpeen, että voidaan tarkistaa ovatko tulot vaihdelleet sillä tavoin, että vuosiansio pitäisi määrittää useamman vuoden tulojen keskiarvon perusteella.

Osa-aikaeläkkeen saamisen edellytyksenä on muun ohessa, että eläkkeensaaja saa eläkkeen ohella tietyn määrän ansiotuloja osa-aikaisesti työskentelemällä. Jos vahinkoa kärsinyt on työkyvyttömäksi tullessaan osa-aikaeläkkeellä, päättyy hänen osa-aikaeläkkeensä yleensä 300 arkipäivän kuluttua työkyvyttömyyden alkamisesta (yhdenmukainen sairausvakuutuslain mukaisen 300 päivän päivärahakauden kanssa). Näin ollen osa-aikaeläkkeellä olleen vahinkoa kärsineen ansionmenetyksen korvaukseen luetaan 300 arkipäivän kuluttua työkyvyttömyyden alkamisesta työtulojen menetyksen lisäksi hänen saamatta jäävän osa-aikaeläkkeensä määrä.

Jatkuva ansionmenetyksen korvaus perustuu yleensä ainakin osaksi arvioon. Tämän vuoksi kyseistä korvausta ei voida yleensä määrittää ehdottomalla tarkkuudella. Koska jo ansionmenetyksen korvaaminen perustuu aina arvioon, ei ns. työntekijämaksujen vähentäminen jatkuvasta korvauksesta yleensä ole perusteltua.

Vuosiansion määrittämisestä on annettu soveltamisohje 2/2005.

2.2 Yrittäjän ansionmenetys

2.2.1 Eri yritysmuodot

Toiminimiyrittäjä

Yksityinen elinkeinoharjoittaja harjoittaa toiminimellä liike- tai ammattitoimintaa. Yrittäjä sijoittaa yritykseen omaa pääomaa, jota yrityksen tuottama voitto kartuttaa ja tappio pienentää. Yrittäjä voi ottaa yrityksestä rahaa tai tavaraa itselleen yksityisottoina. Yrityksen oma pääoma on kirjanpidossa omalla tilillään. Yrityksen ja elinkeinonharjoittajan yksityistalouteen liittyvät tulot ja menot pidetään yleensä erillään yksityistilien avulla.

Henkilöyhtiöt (avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö)

Yhtiön tulos verotetaan yhtiömiesten ansio- ja pääomatuloina. Henkilöyhtiöiden osakkaat voivat myös nostaa yrityksestään palkkaa. Yhtiömiehet voivat sopia yhtiösopimuksessa voiton ja tappion jakamisesta. Jos asiasta ei ole sovittu se määräytyy lain perusteella. Yhtiömiehet voivat nostaa voitto-osuutensa rahana tai se voidaan lisätä kirjanpidossa heidän omaan osuuteensa yhtiön pääomasta. Henkilöyhtiöiden taseen omassa pääomassa esitetään yhtiöpanos ja tilikauden voitto. Oman pääoman muuttuminen tilikauden aikana esitetään henkilöyhtiöiden tilinpäätösten liitetiedoissa.

Osakeyhtiö

Osakeyhtiön oma pääoma jakautuu sidottuun ja vapaaseen omaan pääomaan. Vapaaseen omaan pääomaan kuuluu omassa pääomassa oleva tilikauden tulos, edellisten tilikausien jakamaton voitto, muut rahastot ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto. Vapaa oma pääoma on jaettavissa osinkoina omistajille. Hallituksen tekemä voitonjakoehdotus on joko tilinpäätöksen liitetiedoissa tai toimintakertomuksessa. Yhtiökokous tekee lopullisen osingonjakopäätöksen. Omistaja voi nostaa osinkojen lisäksi osakeyhtiöstä myös palkkaa.

rs 21/1650

2.2.2 Menetyksen arviointi

Ansionmenetystä arvioidaan yrittäjien osalta samojen periaatteiden mukaan kuin palkansaajillakin. Liikennevahingon perusteella maksettava jatkuva ansionmenetyksen korvaus perustuu lääketieteelliseen ja oikeudelliseen arvioon siitä, missä määrin vahinkoa kärsinyt on tilapäisesti tai pysyvästi estynyt ansaitsemasta tuloja työskentelemällä.

Täyden korvauksen periaatteen mukaisesti korvataan liikennevahingosta aiheutunut tosiasiallinen ansionmenetys kokonaisuudessaan. Korvauksen määrittämiseksi arvioidaan se ansiotulo, jonka vahinkoa kärsinyt olisi ilman vahinkotapahtumaa saanut. Arvion perusteena on vahinkoa kärsineen vakiintunut vuosiansiotaso vahinkohetkellä. Määritettäessä korvausta ansionmenetyksestä otetaan yleisten vahingonkorvausoikeudellisten periaatteiden mukaan huomioon korvauksen vähennyksenä tulon hankkimisesta aiheutuneet kulut.

Yrittäjän korvattava ansionmenetys muodostuu hänen menettämästään palkkatulosta ja pääomatulosta.

Vahingonrajoittamisperiaatteen vuoksi yrittäjän on mahdollisuuksiensa mukaan ryhdyttävä mahdollisimman nopeasti toimenpiteisiin yrityksen toiminnan jatkamiseksi samassa laajuudessa kuin ennen liikennevahinkoa esimerkiksi käyttämällä alihankkijoita tai teettämällä tilapäisesti ylitöitä yrityksen muilla työntekijöillä.

Liikennevakuutuksesta korvattava ansionmenetys arvioidaan aina lautakunnan voimassa olevan ratkaisukäytännön mukaisesti. Muiden korvausjärjestelmien mukaisia korvausetuuksia ei sellaisenaan voida pitää osoituksena liikennevakuutuksesta korvattavan vahingon määrästä. Esimerkiksi yrittäjillä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettava haittaraha perustuu yrittäjän sopimaan vuosiansioon, kun taas liikennevakuutuksessa joudutaan arvioimaan, mikä on vahingosta aiheutunut todellinen ansionmenetys.

Mitä seikkoja arvioinnissa otetaan huomioon

Yrittäjän ansionmenetyksen määrittelyssä selvitetään yritysmuoto, yrityksen toimiala ja henkilöstön määrä, yrittäjän oman työpanoksen sisältö ja osuus yrityksessä, työkyvyttömyyden vaikutus yrityksen toimintaan, työskentelyolosuhteet, yrittäjän omistusosuus yrityksestä sekä millaisia työ- ja sijaistamisjärjestelyjä on tehty

työkyvyttömyysaikana, mahdollisille sijaisille maksetut korvaukset sekä yrityksen liikevaihdon tai myyntikatteen alentuminen.

Joskus, yleensä lyhytaikaisessa työkyvyttömyydessä, riittävää voi olla, että liikennevakuutuksesta korvataan sijaisen palkka sivukuluineen, jotta yritys tuottaisi työkyvyttömälle yrittäjälle saman tulon kuin hän olisi saanut ilman vahinkoa.

Yrittäjän ansionmenetyksen selvittäminen edellyttää tavallisesti tilinpäätösaineiston ja kirjanpitotietojen vertailua usealta vuodelta. Esimerkiksi henkilöyhtiöiden vastuuhenkilöiden yksityisnostot eivät yksistään ole riittävä osoitus yhtiön palkanmaksu- tai voitonjakokyvystä.

Ammatinharjoittajan tai yhden hengen yhtiön osakkaan, jonka oma työpanos muodostaa yrityksen tuloksen, ansionmenetystä arvioitaessa on huomiota kiinnitettävä yrityksen voitonjakokykyyn. Toiminimiyrityksessä ei ole mahdollista maksaa verotuksessa vähennyskelpoista palkkaa yrittäjälle tai yrittäjäpuolisolle. Verotettava tulo saadaan selville, kun liiketoiminnan tuloista vähennetään toiminnan kulut ja yrittäjävähennys. Toiminimiyrittäjä nostaa varoja itselleen yksityisnostoina.

Henkilöyhtiöissä tulo-osuuden jako yhtiömiesten kesken tapahtuu yhtiösopimuksen perusteella. Kunkin yhtiömiehen tulo-osuus puolestaan jaetaan pääoma- ja ansiotuloksi sen perusteella, miten suuri osuus kullakin yhtiömiehellä on yhtiön varallisuuteen. Henkilöyhtiön yhtiömies voi nostaa yhtiöstä varoja yksityisnostoina, mutta hän voi maksaa yhtiölle tekemästään työstä itselleen myös palkkaa.

Osakeyhtiön tulos jaetaan osakkaille useimmiten joko osinkoina tai palkkana. Mahdollista on myös varojen nostaminen osakaslainoina ja varojenjakona vapaan oman pääoman rahastosta. Osakkaiden yksityisnostot eivät ole osakeyhtiössä mahdollisia. Kirjanpitoaineiston lisäksi on mahdollisen voitto-osuuden huomioimiseksi esitettävä yhtiökokouksen ja hallituksen päätökset voitonjaosta, tarvittaessa myös kirjanpitäjän lausunto.

Tilinpäätösasiakirjoista tase kertoo yrityksen taloudellisen aseman, mm. varat ja velat. Tuloslaskelmasta ilmenee miten ja millaiseksi yrityksen tulos on muodostunut tilikaudelta. Tilinpäätöksen liitetiedoissa annetaan tasetta ja tuloslaskelmaa täydentäviä tietoja, jotta muodostuisi oikea ja riittävä kuva yrityksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Osakeyhtiömuotoisen toiminnan keskeytymisestä aiheutuvan menetyksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota muun muassa yrityksen liikevaihtoon ennen vahinkoa ja sen jälkeen sekä samoin ennen vahinkoa ja sen jälkeen eri tilikausilta aiheutuneeseen liikevoittoon tai tappioon. Liikevoitto saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään toiminnan juoksevat kulut sekä liiketoimintaan kuuluvan omaisuuden poistot ja mahdolliset arvonalentumiset. Toinen kannattavuutta kuvaava tunnusluku on käyttökate, joka kertoo jäljelle jäävän tuloksen, kun liiketoiminnan muuttuvat ja kiinteät kulut on katettu. Kirjanpitoa koskevat säännökset eivät edellytä käyttökateen ilmoittamista tuloslaskelmassa.

Joissakin olosuhteissa yrityksen liikevaihto ja liikevoitto voi kasvaa vahinkoa kärsineen työpanoksen poisjäännistä huolimatta esim. aikaisemmin hankitun tilauskannan ansiosta tai sijaistyövoimaa käyttämällä. Tällöin on mahdollista määrittää vahinkoa kärsineen menetetyn työpanoksen arvo sen laskennallisena palkkakorjauksena.

Jatkuakseen ja kehittyäkseen yrityksen on käytettävä omaa tai vierasta pääomaa yrityksen ja sen toiminnan kehittämiseen. Näin ollen koko tulos ei aina ole jaettavissa osakkaille.

Kausivaihteluiden johdosta ansionmenetyksen korvaus voidaan määrätä eri ajanjaksoilta erisuuruiseksi. Näin menetellään, jos vahinkoa kärsineen menettämän ansiotulon määrä tai muut korvauksen määrittämiseen vaikuttavat olosuhteet ovat eri aikoina erilaiset.

Jos ansionmenetyksen korvaus määritellään kirjanpitolietojen perusteella, määritellään korvattavan vahingon määrä vahinkohetkellä kirjanpidon jatkuvuusperiaatteiden mukaan. Esimerkiksi mahdollisia myöhempiä perustelemattomia poistosuunnitelman, palkanmaksu- tai voitonjakoperusteiden muutoksia ei oteta huomioon.

2.2.3 Korvaus, kun yritystoiminta jatkuu keskeytyksettä

Sijaisen palkkaaminen mahdollistaa tavallisesti toiminnan jatkumisen yrittäjän työkyvyttömyyysaikana toiminimiyrityksillä ja henkilöyhtiöissä. Siihen verrattavia ovat perheen sisäiset järjestelyt liikennevahingon vuoksi menetetyn työpanoksen korvaamiseksi.

Jos yritykseen palkataan sijainen vahinkoa kärsineen tilalle, korvataan liikennevakuutuksesta yritykselle sijaisen palkkakulut sivukuluineen. Jos sijaisen palkkaamisella ei saavuteta samaa tulosta kuin yrittäjän työpanoksella, korvataan lisäksi erotus vahinkoa kärsineelle. Sijaisen palkkaaminen voi olla perusteltua myös vahingon torjumistarkoituksessa esimerkiksi sen vuoksi, että yritys ei menettäisi toiminnan keskeytymisen vuoksi asiakkaitaan. Yleisestä käytännöstä poiketen sijaisen palkan muodossa maksettava korvaus suoritetaan vahinkoa kärsineen sijasta suoraan yritykselle.

Jos yrityksen toiminta voi jatkua yrittäjän työkyvyttömyydestä riippumatta, korvataan vahinkoa kärsineen yrittäjän ansionmenetys todellisen menetyksen suuruisena.

Käyttöhyödyn menetys

Kuljetusyritysten, esimerkiksi taksiyrittäjien kohdalla on huomattava, että mahdollinen samassa liikennevahingossa vaurioituneen ajoneuvon käyttöhyödyn menetyksestä (seisonta-ajan korvaus) suoritettu korvaus sisältää ansionmenetyksen korvausta.

2.2.4 Korvaus, kun yritystoiminta keskeytyy

Kun yritystoiminta on tilapäisesti keskeytyksissä yrittäjän työkyvyttömyyden vuoksi, voidaan yrittäjän ansionmenetyksen lisäksi korvata yrityksen kiinteät kulut kohtuulliselta ajalta. Tällaisia kiinteitä kuluja ovat esimerkiksi toimitilakustannukset, vastikkeet ja vakuutusmaksut. Korvaus edellyttää, että yritystoimintaa pystytään todennäköisesti jatkamaan kannattavasti yrittäjän työkyvyn palaututtua.

Ansionmenetyksen määrän toteaminen edellyttää yleensä eri tilikausien tilinpäätösaineiston vertailua. Yritystoiminta jatkuu keskeytyksettä - kohdassa kuljetusyrityksistä sanottu soveltuu myös muun yritystoiminnan keskeytymistilanteissa.

Kun työkyvyttömyys on tilapäistä, voidaan ansionmenetyksen korvaus määritellä kausivaihteluiden johdosta eri ajanjaksoilta erisuuruiseksi.

2.2.5 Korvaus, kun yritystoiminta päättyy

Täyden korvauksen periaatteen mukaisesti korvataan näissäkkin tilanteissa liikennevahingot aiheutunut tosiasiallinen ansionmenetys kokonaisuudessaan, eli ansionmenetyksenä korvataan se määrä, jonka yrittäjä olisi saanut, ellei yritystoiminta olisi vahingon vuoksi päättynyt.

Yrittäjän korvattava ansionmenetys muodostuu hänen menettämästään palkkatulosta ja pääomatulosta. Pääomatulo otetaan huomioon palkkatulon tavoin ansionmenetyksen korvauksessa.

Niissä tapauksissa, joissa yhtiössä on työskennellyt useampi kuin yksi osakas, muodostuu ansionmenetyksen korvaus saamatta jääneestä palkasta ja osuudesta voittoon.

Korvausta määritettäessä on otettava huomioon se, että vaikka ilman liikennevahinkoa yritystoiminta olisi jatkunut, ei yrityksen koko tulosta olisi todennäköisesti voitu jakaa osakkaille, koska jatkuakseen ja kehittyäkseen yrityksen olisi ollut sille kertyvää omaa pääomaa tai vierasta pääomaa yrityksen toiminnan kehittämiseen.

Jos kysymyksessä on ollut suuri yritys, määräytyy ansionmenetykskorvaus vahinkoa kärsineen työpanoksen mukaan.

Viimeistään silloin, kun toiminta yrittäjänä päättyy liikennevahingon vuoksi, on selvitettävä ammatilliset kuntoutusvaihtoehdot. Liikennevakuutuksen kuntoutuksena on mahdollista saada tukea myös yritystoiminnan muutokseen, ks. kohta liikennevakuutuksen kuntoutus.

2.2.6 Maatalousyrittäjä

Maatalousyrittäjien vuosiansio vahvistetaan ensisijaisesti maatalousyrittäjien eläkelain (MYEL) mukaisesti. Jos maatalousyrittäjä on ollut maatalousyrittäjätoimintansa ohella myös työsuhteessa, on sen perusteella maksettu palkka lisäksi otettava huomioon kokonaisvuosiansiota laskettaessa samoin kuin muu yritystulo. Hankintatyön arvo, joka ei sisälly MYEL-perusteeseen, on otettava huomioon korottavana tekijänä. Maatilan työtulon jakaminen tilalla työskentelevien maatalousyrittäjien kesken suoritetaan heidän tosiasiallisen työpanoksensa mukaan. Jos yrittäjä ei ole ilmoittanut muuta jakoperustetta, tulo jaetaan tasan yrittäjien kesken.

Jos maatalousyrittäjä katsoo, ettei hänelle vahvistettu MYEL-työtulo vastaa hänen todellista ansiotaan, vuosiansio voidaan oikaista hänen antamiensa selvitysten perusteella. MYEL-työtulon tarkistuslaskennan suorittaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos (MELA).

Jos maatalousyrittäjä on vammautunut täytettyään 65 vuotta ja on vahinkohetkellä jatkanut maatalouden harjoittamista, voidaan hänen vuosiansiossaan ottaa huomioon maataloustulon osuus enintään 75 vuoden ikään saakka (liikennevahinkolautakunnan kiertokirje nro 12/1988).

2.3 Vanhuuseläkeikä

Työeläkelain uudistus tuli voimaan 1.1.2017. Vanhuuseläkkeen alaraja nousee vaiheittain 63 vuodesta ensin 65 vuoteen. Tämän jälkeen vanhuuseläkeikä on sidottu eliniänodotteeseen.

Liikennevahinkolautakunta (441/2002) on antanut vuonna 2005 voimaan tulleen työeläkelain johdosta jatkuvia ansionmenetys- ja elatuksenmenetyskorvaustapauksia koskevan vanhuuseläkeikää ja korvauksen määrää koskevan soveltamisohjeen 11/2004.

Vanhuuseläkeikänä on liikennevahinkojen korvauskäytännössä vakiintuneesti pidetty 65 vuotta, ellei muuta eläkeikää ole osoitettu. Käytäntö perustuu liikennevahinkolautakunnan asiasta aikaisemmin antamiin ohjeisiin ja on yhdenmukainen VahL 5:2 b § 4 kohdan mukaisen eläkeiän kanssa.

Lautakunta noudattaa liikennevahinkojen osalta pääsääntöisesti 65 vuoden vanhuuseläkeikää pysyvän työkyvyttömyyden perusteella suoritettavissa jatkuvissa ansionmenetyskorvauksissa, ellei tapauskohtaista syytä muun vanhuuseläkeiän soveltamiselle ole osoitettu.

Eläkkeen määräksi vanhuuseläkeiän jälkeen katsotaan pääsäännön mukaisissa tapauksissa 60 % kyseisen henkilön vuosiansiosta.

Niissä tapauksissa, joissa vahinkoa kärsineellä on pääsäännöstä poikkeava eläkeikä, käytetään ansiomenetyskorvausta suoritettaessa kyseistä yksilöllistä ikää eläkeikänä.

Poikkeus pääsäännön mukaisesta vanhuuseläkeiästä voidaan tehdä, jos vahinkoa kärsinyt työskenteli 65 ikävuoden jälkeen tai tätä tarkoitaviin järjestelyihin oli ryhtynyt ennen liikennevahingon sattumista. Vanhuuseläkeiäksi katsotaan tällöin 68 vuotta, ellei muusta vanhuuseläkeiästä ole selvitystä. Poikkeavaa eläkeikää voidaan soveltaa myös, jos vahinkoa kärsinyt työskenteli sellaisessa ammatissa, johon liittyy pääsäännöstä poikkeava vanhuuseläkeikä.

2.4 Alle 18 -vuotiaana pysyvästi työkyvyttömäksi tulleen ansionmenetyksen korvaaminen (VahL 5:2 b §)

Jos henkilö menettää pysyvästi työkykynsä alle 18 vuoden iässä, sovelletaan hänen tapaukseensa vahingonkorvauslain 5 luvun 2 b §. Lähtökohtaisesti näissäkin tapauksissa ansionmenetys arvioidaan yksilökohtaisesti vahinkoa kärsineen henkilökohtaisten ominaisuuksien sekä koulutus- ja ammattisuunnitelmien perusteella. Arvioitaessa em. suunnitelmia kiinnitetään huomiota niiden toteuttamiskelpoisuuteen. Arviossa on kiinnitettävä huomiota myös vahinkoa kärsineen henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, kuten terveydentilaan ennen liikennevahinkoa ja mahdollisiin erityislahjakkuuksiin, joilla olisi voinut olla merkitystä hänen ansiotuloihinsa vastaisuudessa. Henkilökohtaisten ominaisuuksien vaikutus ansionmenetyksen korvaukseen voi olla korottava tai alentava.

Mahdollisilla koulutus- ja ammattisuunnitelmilla sekä erityislahjakkuuksilla on sitä suurempi merkitys mitä lähempänä 18 vuoden ikää vammautuminen tapahtuu.

Vahinkoa kärsineen lähiomaisten koulutusta, ammattia, työttömyyttä tai muita heidän henkilöönsä liittyviä seikkoja ei oteta arviossa huomioon. Mahdollisia sukupuolesta johtuvia tuloeroja ei oteta huomioon arviota tehtäessä. Henkilökohtaisena ominaisuutena ei voida myöskään ottaa huomioon vahinkoa kärsineen mahdollista kuulumista ryhmään, esimerkiksi kielelliseen tai etniseen vähemmistöön, johon kuuluvien henkilöiden keskimääräinen ansiotaso poikkeaa suomalaisten keskimääräisestä ansiotasosta.

Esitys jatkuvaksi ansionmenetyksen korvaukseksi valmistellaan vahingon jälkeen niin pian kuin pysyvä työkyvyttömyys voidaan todeta. Jatkuva ansionmenetyksen korvaus vahvistetaan vahinkoa kärsineen loppuiäksi yhdellä kertaa 5:2 b §:n 1-3 kohtien mukaisesti tai henkilökohtaisen arvion mukaan.

5:2 b §:n 4 kohdan mukainen vanhuuseläkeiän jälkeinen korvaus voidaan määrittää vasta vahinkoa kärsineen saavutettua 65 vuoden iän ja kun vahvistetut korvaukset sekä niille kertyneet indeksikorotukset ovat tiedossa.

Säännöksen tavoitteena on, että ansionmenetyksen korvaus seuraa likimääräisesti Suomessa asuvien henkilöiden keskimääräistä ansiotuloa.

Vahingonkorvauslain 5 luvun 2 b §:n

1. kohdan mukaan 18 vuotta täyttäneen henkilön ansiotulon määräksi katsotaan Suomessa asuvien 18 – 22 -vuotiaiden henkilöiden keskimääräinen valtionveron alainen ansiotulo,

2. kohdan mukaan 23 vuotta täyttäneen henkilön ansiotulon määräksi katsotaan Suomessa asuvien 23 – 34 -vuotiaiden kokoaikaisten palkansaajien keskimääräinen ansiotulo,

3. kohdan mukaan 35 vuotta täyttäneen henkilön ansiotulon määräksi katsotaan Suomessa asuvien 35 - 64 -vuotiaiden kokoaikaisten palkansaajien keskimääräinen ansiotulo ja

4. kohdan mukaan 65 vuotta täyttäneen vanhuuseläkkeen määräksi katsotaan se vanhuuseläkkeen määrä, johon hänellä olisi työeläkelain (395/1961) mukaan ollut oikeus 1–3 kohdan mukaisten ansiotulojen perusteella.

Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain 1–3 kohdissa tarkoitetut ansiotulojen määrät asetuksella (Viimeisin valtioneuvoston asetus 774/2022).

Vahinkoa kärsineen saavuttaessa 4 kohdan tarkoittaman vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän on vakuutuslaitoksen selvittävä ja laskettava esitystään varten eläkkeen määrä työeläkelain asianmukaisten määräytymisperusteiden mukaan. Maininta vanhuuseläkettä koskevasta erillisestä esityksestä 65 vuoden iässä on sisällytettävä eläke-esitykseen ja liikennevahinkolautakunnan antaman lausunnon jälkeen annettavaan vakuutuslaitoksen päätökseen.

Edellä selostettua vakioitua ansiomenetyskorvausta ei määrätä siltä ajalta, jolloin vahinkoa kärsinyt ei ole täyttänyt 18 vuotta. Tältä ajalta ansionmenetys määritellään siis aina yksilöllisesti niiden ansiotulojen perusteella, jotka vahinkoa kärsineellä olisi ollut ennen 18 vuoden ikää. Arvioon vaikuttavat myös mahdolliset ennen vahinkoa tiedossa olleet ansioiden kehittymisnäkymät ja koulutus- sekä opiskelusuunnitelmat. Vahinkoa kärsineen työuran alettua jo ennen kuin tämä on täyttänyt 18 vuotta, on uran mahdolliseen jatkumiseen ja kehittymiseen kiinnitettävä huomiota riippumatta siitä mitä VahL 5 luvun 2 b §:ssä sanotaan. Yksilöllisille tekijöille on annettava sitä suurempi painoarvo mitä pysyvämmäksi varhainen uravalinta voidaan arvioida.

Jos vahinkoa kärsineen erityinen lahjakkuus todetaan myöhemmässä kehitysvaiheessa, voidaan aikaisemmin vahvistettu VahL 5:2 b §:n mukainen normitettu jatkuva ansiomenetyksen korvaus muuttaa yksilölliseen arvioon perustuvaksi korvaukseksi.

Katso myös liikennevahinkolautakunnan lausunto lv 18/1812.

2.5 Ansio- tai elinkeinotulojen myöhentyminen

Vahingonkorvauslain 5:2 §:n 2 kohdan mukaan henkilövahingon perusteella voi syntyä oikeus korvaukseen ansio- tai elinkeinotulojen myöhentymisestä. Kysymyksessä on ansionmenetyksen korvaus em. lainkohdan tarkoittamassa erityistilanteessa.

Korvattavaksi kuuluu ansionmenetys siltä ajalta, jolta vahinkoa kärsineen valmistuminen ammattiin on todistettavasti siirtynyt myöhäisempään ajankohtaan liikennevahingon seurauksena.

Korvauksen suorittaminen alkaa siitä ajankohdasta lukien, jolloin vahinkoa kärsinyt olisi ilman liikennevahinkoa valmistunut ammattiinsa.

Tulojen myöhentymisestä maksettava korvaus on myöhentymisajalta kokonaan tai osittain saamatta jääneen tulon suuruinen laskettuna kyseiseen ammattiin valmistuneen keskimääräisen alkupalkkatason mukaan sinä ajankohtana, jolloin vahinkoa kärsinyt olisi ilman liikennevahingosta aiheutunutta myöhentymistä valmistunut.

Myöhentymiskorvauksena maksettavasta kuukausikorvauksesta vähennetään vahinkoa kärsineen loma-aikoina ansiotyössä ansaitsema määrä.

Korvaus suoritetaan toistuvana korvauksena kuukausittain etukäteen siltä ajalta, jonka myöhentyminen voidaan arvioida kestäväksi. Myöhentymiskorvaus perustuu pääosin arvioituun ansionmenetykseen myöhentymisajalta. Näin ollen myöhentymisen perusteella suoritettavasta korvauksesta ei ole perusteltua vähentää ns. työntekijämaksuja.

2.6 Vahingon rajoittaminen

Vahinkoa kärsineellä on velvollisuus rajoittaa korvattavan vahingon määrää. Jos vahinkoa kärsinyt on liikennevahingon seurauksena tullut kykenemättömäksi tekemään aikaisempaa työtään, on arvioitava, onko vahinkoa kärsineellä jäljellä työkykyä ja voidaanko edellyttää hänen hankkivan ansioita jäljellä olevalla työkyvyllään.

Vahinkoa kärsineen velvollisuus rajoittaa vahinkoa käy ilmi vahingonkorvauslain 5 luvun 2a §:stä. Korvattavaa vahinkoa laskettaessa on otettava korvausta alentava tekijänä huomioon se ansio, jonka vahinkoa kärsinyt on ansainnut tai olisi voinut ansaita vahinkotapahtumasta huolimatta tai voidaan arvioida vastaisuudessa ansaitsevan. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota vahinkoa kärsineen jäljellä olevaan työkykyyn, koulutukseen, aikaisempaan toimintaan, mahdollisuuteen kouluttautua uuteen ammattiin, ikään, asumisolosuhteeseen ja näihin verrattaviin muihin seikkoihin.

Mahdollisen jäljellä olevan työkyvyn ja korvattavan vahingon määrän rajoittamisvelvollisuuden arviointi on tapauskohtaista kokonaisarviointia, jossa ratkaisukäytäntö vakiintuu viimekädessä tuomioistuinikäytännön kautta.

Ammatillisen kuntoutuksen osalta lautakunta viittaa liikennevakuutuslain perusteella korvattavan kuntoutuksen korvausohjeisiin, jotka ovat nähtävillä Liikennevakuutuskeskuksen verkkosivuilla.

Jos arviossa päädytään ensinnäkin siihen, että vahinkoa kärsineellä on työkykyä jäljellä ja toiseksi siihen, että vahinkoa kärsineen voidaan edellyttää hakeutuvan uuteen työhön ansaitakseen tuloja, jää korvattavaksi vahingoksi aikaisemmassa työssä ja uudessa työssä ansaitun tulon mahdollinen erotus.

Vahingon rajoittamista on myös sijaisen palkkaaminen yrittäjän työkyvyttömyysajaksi. Sijaisen palkkaamisella tavoitellaan paitsi yrittäjän ansion kertymistä työkyvyttömyysajalta, myös yrityksen toiminnan jatkuvuutta työkyvyttömyysjakson jälkeen. Jos yritystoiminta on luvanvaraista, on keskeytyksen johdosta uhkana luvan menetys. Toiminnan keskeytys voi aiheuttaa asiakkaiden menettämisen ja näin johtaa suurempiin menetyksiin kuin pelkästään työkyvyttömyysajan toiminnan keskeytyksestä aiheutuva liikevaihdon menetys.

2.7 Korvausten sitominen kustannustasoon

2.7.1 Ennen 1.1.2017 sattuneiden liikennevahinkojen korvausten sitominen kustannustasoon

Jatkuva ansionmenetyksen ja elatuksen menetyksen korvaus on sidottu ennen vuotta 2005 sattuneissa vahingoissa kustannustasoon niin kuin asiasta on säädetty eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon annetussa, sittemmin kumotussa laissa (875/1971). Vuonna 2005 sovellettiin eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (1351/2004) ja vuoden 2006 alusta lukien sovellettavia indeksejä koskevat määräykset sisältyvät eräiden liikennevahinkokorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain 1 §:n muuttamisesta annettuun lakiin (1097/2005).

Edellä todettua on vakiintuneesti sovellettu myös liikennevakuutuksen hoitotukeen ja vaatelisään.

2.7.2. Korvausten sitominen kustannustasoon, kun liikennevahinko on sattunut 1.1.2017 tai sen jälkeen

Liikennevakuutuslain ja liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain nojalla henkilövahingon johdosta suoritettavat jatkuvat korvaukset tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:ssä tarkoitetulla työeläkeindeksillä.

Ansionmenetyksen ja elatuksen menetyksen määrittämistä varten eri vuosien ansiotulot tarkistetaan kalenterivuositain vahinkovuoden tasoon työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

Edellä todettua sovelletaan myös liikennevakuutuksen hoitotukeen ja vaatelisään.

2.8 Laskelman laatimisessa käytettäviä tekijöitä

2.8.1 Vuoteen sisältyvien päivien määrä

Laskettaessa liikennevakuutuksen vuosiansiota päiväpalkan mukaan käytetään kertoimena 365 päivää 1.1.2006 ja sen jälkeen sattuneissa vahingoissa. Vastaavasti vuosiansiosta saadaan päiväkorvaus jakamalla se 365:llä.

Ennen 1.1.2006 sattuneisiin liikennevahinkoihin sovelletaan edelleen aikaisempaa laskuohjetta, jonka mukaan kerroin on 360.

2.8.2 Vuoteen sisältyvien työtuntien ja työpäivien keskimäärät teollisuudessa ja maataloudessa

Niissä tapauksissa, joissa alan työehtosopimuksista tai muutoin ei ole saatavissa riittäväksi katsottavia tietoja alalla sovellettavasta keskimääräisestä työajasta vuosiansion yksilölliseksi määrittämiseksi, katsotaan vuoteen sisältyvien työtuntien ja työpäivien keskimääräksi sekä teollisuudessa että maataloudessa 2 028 tuntia ja 253 päivää. Vuosiansio näillä aloilla saadaan lasketuksi kertomalla korvauksen perusteena oleva tuntipalkka edellä mainitulla tuntiluvulla. Milloin korvauksen perustana oleva aikapalkka muutoin on tiedossa, saadaan vuosityöansio lasketuksi kertomalla päiväpalkka luvulla 253, viikkopalkka luvulla 52 ja kuukausipalkka luvulla 12. Näin saatuun ansioon lisätään lomaraha.

Edellä olevan ohjeen mukaiset työtunti- ja työpäivämäärät kuvaavat keskimääräistä yhteenlaskettua palkallista työ- ja vapaa-aikaa.

2.8.3 Vuosiansion pyöristys

Lautakunta on aiemmin antanut ohjeita jatkuvan korvauksen perusteena olevan vuosiansion pyöristämisestä lähimpään sataan markkaan ja sittemmin kymmeneen euroon ja lähimpään euroon.

Koska vuosiansion pyöristämiselle ei enää ole käytännön vaatimia perusteita, määritetään korvauksen laskennassa käytettävä vuosiansio kahden desimaalin tarkkuudella kaikissa tapauksissa, joissa vuosiansio perustuu esimerkiksi vahinkoa kärsineen työnantajalta tai verottajalta saatuihin tulotietoihin. Jos vuosiansio määritellään arvionvaraisesti, on se kuitenkin perusteltua määritellä tapauksesta riippuen sadan tai tuhannen euron tarkkuudella.

Tätä ohjetta sovelletaan 1.1.2007 tai sen jälkeen käsittelyssä oleviin vahinkoihin.

2.9 Tapaturmavakuutusyhtiön takaisinsaantioikeus

Tapaturmavakuutusyhtiöllä on takaisinsaantioikeus sen suorittamien samaa vahinkoa koskevien korvausten osalta korvausvastuussa olevaa liikennevakuutusyhtiötä kohtaan (Tapaturmavakuutuslaki 61 § 2 momentti ja työtapaturma- ja ammattitautilaki 270 § ja 271 §).

3. TILAPÄINEN HAITTA (VahL 5:2 § ja 5: 2 c § 1 momentti)

Kivun ja säryn sekä muun tilapäisen haitan perusteella suoritettava korvaus määritellään vamman laadun, vaikeusasteen, sen edellyttämän hoidon laadun ja toipumisen kestoajan mukaan. Korvaus tilapäisen haitan perusteella määritellään tapauskohtaisen objektiivisesti havaittavien henkilövahinkoon liittyvien seikkojen perusteella. Korvauksen määrään ei näin ollen yleensä vaikuta se, että vahinkoa kärsinyt itse kertoo kipua aiheutuneen vamman laatu ja vaikeusaste huomioon ottaen tavanomaista pidempään.

Henkilövahingon laadulla tarkoitetaan tässä sitä, millaisena vamma ilmenee kuten esimerkiksi luunmurtuma. Vaikeusasteella tarkoitetaan samankaltaisten vammojen keskinäisiä eroavuuksia. Esimerkiksi pirstaleisuuden vuoksi vaikea-asteisemman murtuman perusteella suoritettava tilapäisen haitan korvaus on suurempi kuin saman luun yksinkertaisen murtuman perusteella suoritettava korvaus. Aivovammojen aiheuttamaa tilapäistä haittaa arvioitaessa on huomiota kiinnitettävä vamman alkuvaiheen vaikeusasteeseen, tutkimuslöydöksiin, tajuttomuuden syvyyteen ja keston, muistiaukon (amnesian) keston sekä hoitotoimenpiteiden luonteeseen ja mahdolliseen leikkaustarpeeseen.

Henkilövahingon vaatiman hoidon laadulla ja toipumisen kestoajalla on vaikutusta korvausta määriteltäessä. Hoidon laatu, kuten esim. tehohoidon tarve, ja hoidon kesto aika kuvaavat henkilövahingon laatua ja vaikeusastetta. Nämä määräämisperusteet ovat toisiaan täydentäviä. Yksittäistapauksessa on mahdollista ottaa huomioon korottavana tekijänä yksilöllisistä ominaisuuksista ja olosuhteista johtuva hoidontarve, esimerkiksi se, että sairaalahoito on ollut tavanomaista pidempi tai on ollut tarpeen suorittaa tavanomaista useampi leikkaus.

Tilapäisen haitan kesto aika tarkoittaa aikaa henkilövahingon ilmenemisestä siihen saakka, kun vammat ovat parantuneet tai vammojen jälkitilaa voidaan pitää vakiintuneena. Niissä tapauksissa, joissa vahinkoa kärsineelle jää pysyvä haitta, tilapäisen haitan kesto ajalla tarkoitetaan aikaa henkilövahingon ilmenemisestä siihen saakka, kun vahinkoa kärsineen terveydentila on vakiintunut niin, että pysyvä haitta voidaan määritellä. Esimerkiksi kivun kroonistuessa pysyväksi, se otetaan huomioon pysyvän haitan korvauksessa. Toiminnallisen toipumisen päättyminen on osaltaan osoitus tilapäisen haitan päättymisestä.

Korvauksen määrän on perustuttava henkilövahingon laadun ja vaikeusasteen sekä sen edellyttämän hoidon laadun ja toipumisen kestoajan perusteella tehtyyn objektiiviseen kokonaisharkintaan. Vahinkoa kärsineen subjektiivisilla tuntemuksilla ei ole pääsääntöisesti merkitystä korvausta määrättäessä. Normeja sovellettaessa ei yhden yksittäisen kriteerin täytyminen ratkaise henkilövahingon sijoittumista tiettyyn luokkaan tai tiettyyn kohtaan luokan sisällä. Ratkaisu tehdään siis kokonaisharkinnan perusteella.

Vamman seurauksena vahinkoa kärsineelle mahdollisesti jäänyt pysyvä haitta kuvaa pääsääntöisesti vamman laatua ja vaikeusastetta ja se voidaan ottaa yhtenä tekijänä huomioon tilapäisen haitan korvausta määriteltäessä.

Tilapäisen haitan korvausta määriteltäessä otetaan huomioon hoitosuunnitelmaan kuuluvat tai muutoin tiedossa olevat tulevaisuudessa tehtävät toimenpiteet, esimerkiksi korjausleikkaukset tai valittuun hoitomenetelmään muutoin liittyvät toimenpiteet. Jo maksetun tilapäisen haitan korvauksen ja ennakoitua vaikeamman pahentuman

perusteella määritellyn lisäkorvauksen yhteismäärä voi ylittää korvausohjeen kyseisen luokan ylimmän korvausmäärän.

Vamman ennakoimattoman pahentumisen tai korjausleikkauksen johdosta suoritetaan erillinen korvausohjeen mukaan määritetty korvaus.

3.1 Fyysiset vammat

Fyysiset vammat on luokiteltu niiden laadun ja vaikeusasteen sekä niiden vaatiman hoidon laadun ja toipumisen kestoajan mukaan. Luokitus ei ole tyhjentävä, vaan kunkin luokan kohdalla on lueteltu vammoja ja luokkaan kuuluviin vammoihin tyypillisesti liittyviä toimenpiteitä ja seurauksia.

3.1.1 Vähäiset henkilövahingot (1)

Korvausta kivusta ja särystä sekä muusta tilapäisestä haitasta ei liikennevakuutuslain 34 §:n 1 momentin mukaan makseta, jos henkilövahinko on ollut vähäinen.

Vähäisiä henkilövahinkoja ovat muiden ohella ihonaarmu, kolahdusvamma, nyrjähdys, pienet haavat ja mustelmat.

Vähäisille henkilövahingoille on ominaista, että ne

- eivät tarvitse sairaalahoitoa,
- paranevat 1–2 viikossa mitään haittaa jättämättä,
- aiheuttavat enintään 2 viikon työkyvyttömyyden.

3.1.2 Lievät vammat

3.1.2.1 Lievät vammat (2)

Lieviä vammoja ovat muiden ohella ruhjevamma, yksinkertainen viilto- tai repimähaava, sormijäsenen menetys, nivelen verenvurkaus, yksinkertainen luunmurtuma tai nivelen sijoiltaanmeno, joka paranee oletetussa normaaliajassa eikä vaadi leikkaushoitoa, hyvin lievä aivovamma, johon liittyy lyhytkestoinen tajuttomuus, kaularangan retkahdusvamma, johon ei ole kuvantamismenetelmin todettu liittyvän kudosvaurioita, tärykalvon repeämä, silmävamma, josta ei jää pysyvää haittaa, 1-5 hampaan menetys sekä ohimenevä kuulon alenema.

Lieville vammoille on ominaista, että ne

- eivät tarvitse elvytys- tai tehohoitoa,
- eivät vaadi leikkaustoimenpiteitä, esimerkiksi luunmurtumien kiinnitysleikkausta,
- tarvitsevat sairaalahoitoa enintään viikon,
- toiminnallinen toipuminen vaatii enintään 2 kuukautta,
- vammojen pysyväisvaikutukset ovat vähäiset

3.1.2.2 Lievää vaikeammat vammat (3)

Lievää vaikeampia vammoja ovat muiden ohella pitkien luiden murtuma tai murtumat, jotka voivat vaatia myös leikkaushoitoa, mutta paranevat oletetussa ajassa, vaikea sijoiltaanmeno, jossa on nivelsiderepeämiä ja josta jää pysyvää haittaa, kasvoluiden yksittäis- tai monimurtumat, sormen menetys, leikkaushoitoa edellyttävä sormen jännevamma, kylkiluiden monimurtumat ja veririnta, johon ei liity keuhkovammaa eikä hengitystoiminnan pitkäaikaista vajausta, leikkaushoitoa vaatinut, komplikaatioita parantunut vatsaontelon elinten vamma, lievä aivovamma, kaularangan alueen vamma, johon ei liity merkityksellistä hermorakenteiden vauriota, silmävamma, josta on seurauksena toisen silmän näkökyvyn pysyvä heikentyminen 0,1 tasolle (toinen silmä terve), 6 tai useamman hampaan menetys.

Lievää vaikeammille vammoille on ominaista, että

- niiden hoito voi vaatia verenkierron elvytystä, mutta ei tehostettua hoitoa,
- niihin tai niiden hoitoon ei liity lievää vaikeampia komplikaatioita,
- niiden jatkohoidossa ei tarvita vaativia korjausleikkauksia,
- niiden hoitamiseen tarvitaan sairaalahoitoa 1–3 viikkoa,
- toiminnallinen toipuminen tapahtuu 3-7 kuukaudessa,
- niiden aiheuttama pysyvä toiminnallinen haitta on lievä.

3.1.3 Vaikeat vammat

3.1.3.1 Vaikeat vammat (4)

Vaikeita vammoja ovat muiden ohella hidastuneesti luutuva murtuma, luunmurtumaan tai sijoiltaanmenoon liittyvä hermo- tai verisuonivamma, luunmurtumaa seuraava märkäinen tulehdus, murtuman jälkeinen niveljäykistymä ja nivelrikko, vaikea kaula- rinta- tai lannerangan murtuma, johon ei liity pysyvää, vaikeata hermorakenteiden vammaa, kylkiluiden monimurtuma, johon liittyy veri-ilmarinta tai keuhkon ruhjevamma, lisätautien komplisoima rintakehän ja vatsaontelon leikkaus, toistuva suolitukkeuma, virtsaputken kurouma, joka tarvitsee jatkuvaa hoitoa, pallean repeämä, keskivaikea aivovamma, vaikeat kasvoluiden monimurtumat, raajojen monimurtumat tai vastaavat suurten vammojen yhdistelmät, silmän tai sen näön menetys, useiden sormien menetys, laaja palovamma tai paleltuminen, josta on seurauksena varpaiden menetys.

Vaikeille vammoille ominaista on, että

- niiden hoito saattaa vaatia tehohoito-osastolla lyhytkestoista hengityskonehoitoa,
- niiden hoito vaatii sairaalahoitoa pidentäviä hoitomenetelmiä (esimerkiksi kallovento, murtumien ulkoiset kiinnityslaitteet),
- raajavammojen hoidossa tarvitaan vaativia kirurgisia toimenpiteitä (useiden murtumien kiinnitysleikkaukset, nivelen, raajan, verisuonten tai hermojen suurehko korjausleikkaus, laaja käsikirurginen leikkaus),
- jälkihoidossa tarvitaan murtuman kiinnitysvälineiden poiston lisäksi muita leikkauksia (esimerkiksi luunsiirto, raajojen korjausleikkaus),
- tarvitsevat sairaalahoitoa 3–8 viikkoa,
- toiminnallinen toipuminen vaatii yli 8 kuukautta,
- niiden jättämä pysyvä toiminnallinen haitta on merkittävä.

3.1.3.2 Hyvin vaikeat vammat (5)

Hyvin vaikeita vammoja ovat muiden ohella raajan menetys, raajamurtumia komplisoivat hyvin laajat hermo- ja verisuonivammat, hartia- ja lannehermopunoksen laajat vammat puutosoireineen, rintakehän monivammat (esimerkiksi pallean ja keuhkon repeämä, sydänpussin verenvuoto ja sydämen ruhjevamma), rintakehän avoin vamma, henkitorven avanteen jälkeinen ahtauma, kaula-, rinta- ja lannerangan murtuma, johon liittyy osittainen selkäytimen tai sen jatkeen vaurio, vaikea aivovamma, aivojen, vartalon ja raajojen vaikeat monivammat ja vammojen yhdistelmät, vammat, joiden hoito monine leikkauksineen tuottaa paljon kipua, pysyvä suoli- tai virtsa-avanne, silmävamma, josta on seurauksena molempien silmien näkökyvyn pysyvä vaikea heikentyminen ja vaikea-asteinen palovamma.

Hyvin vaikeille vammoille ominaista on, että

- niiden hoitoon tarvitaan pitkäaikaista hengitystä ja verenkiertoa ylläpitävää hoitoa,
- niiden hoito vaatii pitkäaikaista hengityskonehoitoa ja henkitorven avannetta,
- vammoihin tai hoitotoimenpiteisiin liittyy vaikeita komplikaatioita,
- niiden hoito vaatii laajoja aivojen, rintakehän, vatsaontelon tai raajojen leikkauksia,
- niiden hoitoon tarvitaan sairaalahoitoa yli 8 viikkoa,
- niiden jättämästä pysyvästä toiminnallisesta haitasta on suurta haittaa.

3.1.3.3 Poikkeuksellisen vaikeat vammat (6)

Poikkeuksellisen vaikeita vammoja ovat muiden ohella erittäin vaikeat aivovammat, kahden raajan menetys, selkäydinvamma, josta seuraa pysyvä neliraaja- tai alaraajahalvaus, täydellinen sokeus.

Poikkeuksellisen vaikeille vammoille ominaista on, että

- vammoihin tai niiden hoitoon liittyy poikkeuksellisen vaikeita komplikaatioita,
- vammojen hoidoksi tarvitaan poikkeuksellisia, laajoja ja lukuisia leikkaustoimenpiteitä,
- ne tarvitsevat hyvin pitkäaikaista sairaalahoitoa tai aiheuttavat pysyvän laitoshoidon tarpeen,
- vammojen aiheuttama toiminnallinen haitta jää pysyvästi erittäin suureksi.

3.2 Fyysisten vammojen tilapäisen haitan korvausnormit 1.1.2023 alkaen

vähäiset henkilövahingot (1)	ei korvausta
lievät vammat (2)	300–1 400 €
lievää vaikeammat vammat (3)	1 400–4 200 €
vaikeat vammat (4)	4 200–9 900 €
hyvin vaikeat vammat (5)	9 900–23 500 €
poikkeuksellisen vaikeat vammat (6)	23 500 € -

Tilapäisen haitan korvaus määritellään sadan euron tarkkuudella

3.3 Tilapäinen psyykinen haitta

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti lääketieteellisesti todettu psyykkisen terveydentilan häiriö, joka on vaatinut terveydenhuollon toimenpiteitä, oikeuttaa tilapäisen haitan korvaukseen riippumatta siitä liittyykö henkilövahinkoon myös fyysisiä vammoja. Psyykkisen terveydentilan häiriön perusteella suoritettava korvaus määritellään samoja perusteita soveltaen kuin fyysisten vammojen perusteella suoritettava korvaus määritellään. Psyykkisen häiriön perusteella suoritettavaa tilapäisen haitan korvausta määriteltäessä otetaan huomioon mitä fyysisten vammojen perusteella määriteltävästä korvauksesta on edellä kohdassa 3. sanottu.

Tilapäisen psyykkisen haitan luokkien nimekkeitä on 1.1.2023 alkaen muutettu vastaamaan fyysisten vammojen luokkien nimikkeitä.

Lievä psyykinen haitta katsotaan aiheutuneen silloin, kun liikennevahingon seurauksena vahinkoa kärsinyt on

- saanut psyykkisen häiriön, joka on aiheuttanut lyhytaikaisen toimintakyvyn heikkenemisen ja
- tämä on vaatinut lääkehoitoa tai muuta terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa taikka määräämää hoitoa enintään 6 viikon ajan.

Lievää vaikeampi psyykinen haitta katsotaan aiheutuneen silloin, kun liikennevahingon seurauksena vahinkoa kärsinyt on

- tarvinnut säännöllisen, tiiviin, enintään 12 kuukauden psykiatrisen hoitosuhteen tai
- tarvinnut pitkäkestoisen, kuitenkin enintään 12 kuukauden lääkehoidon ja
- toiminnallinen toipuminen on kestänyt enintään 12 kuukautta.

Vaikea psyykinen haitta katsotaan aiheutuneen silloin, kun vahinkoa kärsinyt on liikennevahingosta johtuvan psyykkisen häiriön vuoksi

- tarvinnut sairaalahoitoa psykoositasoisen häiriön vuoksi tai

- säännöllinen psykiatrinen hoitosuhde on kestänyt yli 12 kuukautta ja
- toiminnallinen toipuminen on kestänyt yli 12 kuukautta.

Tilapäisen psyykkisen haitan korvausnormit 1.1.2023 alkaen

lievä psyykkinen haitta	300–1 400 €
lievää vaikeampi psyykkinen haitta	1 400–4 200 €
vaikea psyykkinen haitta	4 200–9 900 €

Tilapäisen haitan korvaus määritellään sadan euron tarkkuudella.

Fyysisten vammojen perusteella suoritettava tilapäisen haitan korvaus ja mahdollinen psyykkisten vammojen perusteella suoritettava ohimenevän haitan korvaus lasketaan yhteen.

Psyykkisen häiriön tultua pysyväksi vahinkoa kärsineellä on oikeus saada korvaus pysyvästä haitasta.

3.4 Elinajan huomioon ottaminen

Oikeuskäytännön mukaan vahinkoa kärsineen kuolema vaikuttaa tilapäisen haitan korvauksen määrään. Lautakunnan omaksuman käytännön mukaan täysimääräinen korvaus tilapäisestä haitasta suoritetaan, jos vahinkoa kärsinyt kuolee kolmen tai yli kolmen kuukauden kuluttua liikennevahingosta. Jos vahinkoa kärsinyt on kuollut välittömästi liikennevahingon jälkeen, ei korvausta tilapäisestä haitasta suoriteta. Jos vahinkoa kärsinyt kuolee alle kuukauden kuluttua liikennevahingosta, korvaus maksetaan 2/3:lla alennettuna. Jos vahinkoa kärsinyt kuolee kuukauden tai yli kuukauden, mutta alle kolmen kuukauden kuluttua liikennevahingosta, korvaus suoritetaan 1/3:lla alennettuna.

3.5 Ennakkokorvaukset ja niiden huomioon ottaminen lopullista korvausta suoritettaessa

Eräntynyt riidaton osa korvauksesta on suoritettava vahinkoa kärsineelle. Lopullista korvausta maksettaessa ennakko vähennetään nimellismääräisenä.

3.6 Tilapäisen haitan luokat ennen vuotta 2006

Ennen vuotta 2006 tilapäisen haitan luokat poikkesivat nykyisistä luokista. Aiemmat luokat olivat:

Vähäiset vammat	A
Lievät vammat	B1
Lievää vaikeammat vammat	B2
Vaikeat vammat	C1
Hyvin vaikeat vammat	C2
Poikkeuksellisen vaikeat vammat	C3

4. PYSYVÄ HAITTA (VahL 5:2 § ja 2 c § 2 momentti)

4.1. Pysyvä haitta

Pysyvän haitan korvauksella katetaan vammasta pysyvästi aiheutuva vahinkoa kärsineen toimintakyvyn aleneminen, joka rajoittaa hänen mahdollisuuksiaan elää toiminnallisesti täysipainoista elämää. Haitan arvioinnissa otetaan huomioon vain vammojen laatu. Vahinkoa kärsineen yksilöllisiä olosuhteita ei oteta huomioon korvausta määritettäessä. Kosmeettinen haitta, joka ei vaikuta toimintakykyyn, korvataan erikseen omana korvausaiheenaan. Pysyvä haitta (invaliditeetti) on eri asia kuin työkyvyttömyys.

Korvaus maksetaan yleensä kertakorvauksena siinä vaiheessa, kun tilanne on pysyvä eikä toipumista ole enää odotettavissa. Korvauskäytännössä korvaus maksetaan yleensä aikaisintaan vuoden kuluttua viimeisimmästä toimenpiteestä.

4.1.1 Korvauksen määrittäminen

Liikennevakuutuslaissa ja vahingonkorvauslaissa ei ole yksityiskohtaisia säännöksiä siitä, miten korvaus määritetään. Korvaus määritetään vamman laadun ja vahinkoa kärsineen iän perusteella, koska korvaus on tarkoitettu kattamaan vammautumisen jälkeiseen oletettuun elinaikaan kohdistuva haitta. Siksi korvaus määritetään arvioimalla ensin haittaluokka ja sen mukainen peruskorvaus. Lopullinen korvaus saadaan kertomalla peruskorvauksen määrä jäljempänä kuvatulla ikätekijällä. Jokainen eletty ikävuosi 18 vuoden jälkeen pienentää korvausmäärää 75 vuoden ikään saakka.

4.1.2 Peruskorvauksen suuruus

Vammat ryhmitellään vaikeusasteen mukaan 20 haittaluokkaan, jotka ovat samat kuin lakisääteisessä työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksessa. Haittaluokitus perustuu ennen 1.1.2010 sattuneiden vahinkojen osalta sosiaali- ja terveysministeriön päätökseen (1012/86), 1.1.2010 ja sen jälkeen sattuneiden vahinkojen osalta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseen (1649/2009) ja 1.1.2016 jälkeen sattuneiden vahinkojen osalta valtioneuvoston asetukseen (768/2015). Lautakunta vahvistaa vuosittain kulloinkin voimassa olevan pysyvän haitan peruskorvaukset kutakin haittaluokkaa kohti.

Ennen edellä mainittuja haittaluokkapäätöksiä haitta arvioitiin haitta-asteina. Haitta-aste muunnetaan näissä vahingoissa haittaluokiksi siten, että 5 %:n haitta-aste vastaa yhtä haittaluokkaa.

Lautakunnan liikennevahinko-osaston käytännössä ennen vuotta 2022 haitta määritettiin vahinkohetkellä voimassa olleen haittaluokituspäätöksen kriteerien mukaan, silloinkin kun vamma myöhemmin paheni. Pysyvän haitan ja pysyvän kosmeettisen haitan osalta annetun soveltamisohjeen 2/2021 mukaan 1.1.2022 alkaen pysyvän haitan haittaluokka määritetään aina vahingon sattumishetkestä riippumatta sen haittaluokituspäätöksen mukaan, joka on voimassa arviointihetkellä. Jos esimerkiksi jo korvattu pysyvä haitta myöhemmin pahenee, pahenemaa vastaava haittaluokka määritetään sen haittaluokituspäätöksen mukaan, joka on voimassa, kun lisähaitta on luotettavasti arvioitavissa. Pahenemaa vastaavaa lisäkorvausta määritettäessä vahinkoa kärsineen ikänä pidetään hänen ikäänsä hetkellä, jolloin lisähaitta on muodostunut pysyväksi ja on luotettavasti arvioitavissa.

Haittaluokitustaulukot ovat luettavissa Finlexin sivulla osoitteessa www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19861012, www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20091649 ja www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150768.

Haittaluokitusta ei sovelleta niissä tapauksissa, joissa vahingon seurauksena jää pysyvän kosmeettisen haitan aiheuttavia arpia mutta ei toiminnallista haittaa. Tällöin suoritetaan pysyvän kosmeettisen haitan korvaus, joka määräytyy kohdassa 4.2 esitettyjen periaatteiden mukaan.

Ontuminen ja jatkuvat huomiota herättävät raajojen pakkoliikkeet otetaan huomioon pysyvän haitan korvausta määrättäessä.

Jos vammautunut on alaikäinen, hänelle suoritetaan ensin pysyvän haitan korvaus kattamaan aika täysi-ikäisyyteen saakka, ja varsinainen korvaus hänen tullessaan täysi-ikäiseksi. Alaikäisen korvausta on selostettu nuoren henkilön korvaus-otsikon alla.

Haittaluokkaan 15 saakka peruskorvausmäärä on sama kutakin haittaluokkaa kohti. Haittaluokasta 16 alkaen peruskorvausmäärä kasvaa kussakin haittaluokassa. Kerroin kasvaa 0,1:llä kutakin haittaluokkaa kohti, eli haittaluokassa 20 kerroin on 1,5.

Lautakunta vahvistaa kulloinkin voimassa olevat pysyvän haitan peruskorvaukset haittaluokittain.

Pysyvän haitan korvauskäytännöissä on eroa nykyisen ja ennen vuotta 2006 sovelletun korvauskäytännön välillä.

4.1.3 Perusasteikko ja nuoren henkilön korvausasteikko vuonna 2023

Jos vammautunut on alle 18-vuotias, hänelle suoritetaan ensin nuoren henkilön korvausasteikon mukainen ja 18 vuoden iässä varsinainen korvaus perusasteikon mukaan.

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18 -vuotias)
20	66 000 €	132 000 €
19	58 520 €	117 040 €
18	51 480 €	102 960 €
17	44 880 €	89 760 €
16	38 720 €	77 440 €
15	33 000 €	66 000 €
14	30 800 €	61 600 €
13	28 600 €	57 200 €
12	26 400 €	52 800 €
11	24 200 €	48 400 €
10	22 000 €	44 000 €
9	19 800 €	39 600 €
8	17 600 €	35 200 €
7	15 400 €	30 800 €
6	13 200 €	26 400 €
5	11 000 €	22 000 €
4	8 800 €	17 600 €
3	6 600 €	13 200 €
2	4 400 €	8 800 €
1	2 200 €	4 400 €

4.1.4 Ikätekijä

1.1.2006 alkaen sattuneissa liikennevahingoissa pysyvän haitan korvausta määrättäessä otetaan huomioon vahinkoa kärsineen ikä vahinkohetkellä lisättynä yhdellä vuodella.

Perusteena tälle on se, että pysyvän haitan korvauksessa ei oteta huomioon haittaa, joka vahinkoa kärsineelle on aiheutunut ennen hänen terveydentilansa vakiintumista.

Toipumisvaiheen haitta korvataan omana korvausaiheenaan eli tilapäisen haitan korvauksena.

Jos vammautuminen on tapahtunut ennen 1.1.2006 sattuneessa liikennevahingossa, otetaan korvausmäärässä huomioon vahinkoa kärsineen ikä liikennevahingon sattumishetkellä.

4.1.5 Haittakorvauksen suorittamistapa

Kertakaikkinen tai jatkuva korvaus

Korvaus pysyvästä haitasta maksetaan yleensä kertakaikkisena.

Pysyvän haitan korvaus voidaan kuitenkin maksaa jatkuvana haittaluokassa 20, kun kysymyksessä on pysyvästi tajuton vammautunut tai pysyvästi laitoshoidossa oleva

vaikean aivovamman saanut vanhus (liikennevahinkolautakunnan kiertokirjeet 5/1988 ja 14/1999). Tämän lisäksi korvaus voidaan maksaa jatkuvana henkilölle, joka on vaikean aivovamman seurauksena pysyvästi laitoshoidossa ja jonka sekä kommunikoinnissa että liikuntakyvyssä on pysyviä, vaikea-asteisia rajoitteita.

Ennakkokorvaukset

Vakuutuslaitoksen on aloitettava korvausasian selvittäminen viipymättä ja suoritettava korvaus tai ilmoitettava, ettei korvausta suoriteta, joutuisasti ja viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun se on saanut vakuutus sopimuslain 69 §:ssä tarkoitetut asiakirjat ja tiedot ja muun riittävän selvityksen. Vaikka korvauksen määrä ei olisi riidaton, vakuutuslaitos on kuitenkin velvollinen suorittamaan korvauksen riidattoman osan.

Vakuutuslaitoksen ennakkokorvauspäätöksessä tulee yksilöidä, mihin haittoihin ja vammoihin korvaus perustuu ja minkä suuruiseksi haittaluokka on arvioitu. Lopullisena korvauksena suoritetaan ennakkokorvauksena suoritettua haittaluokan ja lopullisen haittaluokan erotus lopullisen korvauksen suoritusvuoden tasossa.

Jos ennakkokorvaus on poikkeuksellisesti maksettu yksilöimättä haittaluokkaa, ennakkokorvaus on vähennettävä nimellismääräisenä lopullisesta korvauksesta.

4.1.6 Liikennevahinko sattunut 1.1.2006 tai sen jälkeen

Korvaus yli 18-vuotiailla henkilöillä

Korvaus määritetään arvioimalla ensin vammoista aiheutuva haittaluokka. Sen jälkeen määritetään haittaluokkaa vastaava peruskorvaus. Kun peruskorvauksen määrä kerrotaan ikäkertoimella, saadaan varsinainen maksettava korvaus. Jokainen eletty ikävuosi 18 vuoden jälkeen pienentää korvausmäärää 75 vuoden ikään saakka.

Peruskorvauksen määrä lasketaan 18-vuotiaan henkilön perusmäärää lähtökohtana pitäen. Korvausmäärä lasketaan siten, että vahinkoa kärsineen ikänä pidetään hänen vahingon sattumishetken ikäänsä lisättynä yhdellä vuodella (laskennallinen ikä).

Ikätekijä eri ikäisillä ihmisillä

Peruskorvauksesta vähennetään 65 vuoden ikään saakka 1 % kultakin ikävuodelta, jotka ylittävät laskennallisen 18 vuoden iän.

Laskennallisesti yli 65-vuotiaan vahinkoa kärsineen peruskorvauksesta vähennetään (ikäkausilta 18 – 65 muodostuvan 47 %:n vähennyksen lisäksi) 2 % kutakin 65 vuotta ylittävää täyttä ikävuotta kohti 74 vuoden ikään saakka (=laskennallinen ikä 75 vuotta). 75-vuoden laskennallisesta iästä alkaen ikä ei enää vähennä korvausmäärää.

Esimerkki

Vahinkoa kärsinyt on liikennevahingon sattuessa 55-vuotias, haittaluokka 5.
Laskennallinen ikä 56 vuotta (55+1).

Perusmääräinen korvaus kutakin haittaluokkaa kohti on vuoden 2023 tasossa 4 400 €, joten viittä haittaluokkaa vastaava perusmäärä on 5 x 4 400, eli 22 000 €.

Korvaus:

$$22\,000\text{ €} - [(55+1 - 18) / 100] \times 22\,000\text{ €} = \underline{\underline{13\,640\text{ €}}}$$

Nuoren henkilön korvaus

Kun vammautunut on vahinkotapahtuman sattuessa alle 17-vuotias, määrätään pysyvän haitan korvaus aluksi nuoren henkilön korvauksena siten, että se koskee aikaa pysyvän haitan aiheutumisesta 18 vuoden ikään saakka. Korvauksena maksetaan vammautuneen vahinkopäivän mukaista laskennallista ikää vastaava määrä. Laskennallisena ikänä pidetään ikää vahinkopäivänä lisättynä yhdellä vuodella (ks. kohta/ linkki ikäkerroin). Korvaus määritetään arvioimalla ensin vammoista aiheutuva haittaluokka. Sen jälkeen määritetään haittaluokan mukainen nuoren henkilön perusasteikkoa vastaava peruskorvaus. Tämä peruskorvausmäärä kerrotaan luvulla, jossa 18:sta vähennetään laskennallinen ikä vahinkohetkellä. Näin saatu korvausmäärä jaetaan lopuksi 18:lla, jolloin saadaan korvausmäärä, joka kattaa pysyvän haitan sen aiheutumisesta 18 vuoden ikään saakka.

18 vuoden iässä maksetaan varsinainen korvaus pysyvästä haitasta 18-vuotiaan henkilön perusmäärän mukaan.

Esimerkki:

Nuoren henkilön korvaus, vahinkoa kärsineen ikä liikennevahingon sattuessa 8 vuotta 7 kuukautta, haittaluokka 6.

Nuoren henkilön perusmääräinen korvaus kutakin haittaluokkaa kohti on vuoden 2023 tasossa 2 200 €, joten kuutta haittaluokkaa vastaava perusmäärä on 6 x 2 200, eli 13 200 €

Korvaus:

$$[18-(8+1)] \times 13\,200\text{ €} / 18 = \underline{\underline{6\,600\text{ €}}}$$

Varsinainen korvaus: 18-vuotiaan henkilön haittaluokkaa 6 vastaava varsinainen korvaus on vuoden 2023 tasossa 26 400 €.

4.1.7 Elämänlaadun erityinen heikkeneminen korotustekijänä 1.1.2006 alkaen sattuneissa liikennevahingoissa

Vahingonkorvauslain 5:2 c §:n 2 momentin mukaan korvausta korottavana tekijänä voidaan ottaa huomioon henkilövahingosta vahinkoa kärsineelle aiheutunut elämänlaadun erityinen heikentyminen. Vahinkoa kärsineen elämänlaadun erityinen heikkeneminen on korvauksen korotusperuste, jota on sovellettava suppeasti. Tavanomaisten vapaa-ajan käyttöön liittyvien toimintojen menetys tai vaikeutuminen tulee yleensä katetuksi varsinaisella pysyvästä haitasta maksettavalla korvauksella.

Elämänlaadulla tarkoitetaan sitä, millaiset mahdollisuudet vahinkoa kärsineellä on elää täysipainoista elämää omien persoonallisten tottumustensa, taipumustensa ja tavoitteidensa mukaisesti. Korvausta tulee tällä perusteella korottaa vain siinä tapauksessa, että henkilövahinko heikentää vahinkoa kärsineen elämänlaatua olennaisesti enemmän kuin vastaavanlaisen henkilövahingon kärsineiden elämänlaatua yleensä. Esimerkiksi vahingon johdosta laitoshoidon joutumista ei sellaisenaan voida pitää pysyvän haitan korvauksen korotusperusteena.

Vahinkoa kärsineen elämänmuodon tai -piirin poikkeuksellinen muutos voi olla peruste korottaa pysyvän haitan korvausta. Elämänlaadun erityisestä heikkenemisestä voidaan korvaus maksaa silloin, kun esimerkiksi liikunnallista kilpaurheilua aktiivisesti harrastanut henkilö menettää pysyvästi liikuntakykynsä, tai kun hyvin aktiivinen, tavoitteelliseen itsensä kehittämiseen pyrkivä harrastaja liikennevahingon seurauksena on menettänyt edellytyksensä jatkaa harrastustansa. Tavanomaisten kuntoliikunta- tai muiden vastaavien harrastusmahdollisuuksien menettäminen ei ole peruste korottaa pysyvän haitan korvausta.

Erityisenä elämänlaadun heikentymisenä voidaan pitää myös sitä, että vahinkoa kärsinyt hänellä ennestään olleen muun vamman tai sairauden vuoksi joutuu liikennevahingossa saamansa pysyvän vamman vuoksi tavanomaista vaikeampaan asemaan. Esimerkkinä tällaisesta voidaan pitää tilannetta, jossa jo entuudestaan aistivammainen menettää kokonaan tai osittain toisenkin aistin.

Korotuksen määrää harkittaessa voidaan suuntaa antavasti käyttää seuraavia kertoimia:

- Kerroin on 1,1 jos vahinkoa kärsinyt harrasti ennen vahinkoa aktiivisesti ja tavoitteellisesti yhdistyksessä tai muussa yhteisössä kansallisen tason kilpailu-, näyttely-, julkaisu- tai esiintymistoimintaan tähtäävää harrastustoimintaa, jossa hän oli jo saavuttanut tulosta tai jos vahinkoa kärsineen elämänmuodossa tai -piirissä tapahtuu vahingosta johtuva poikkeuksellinen muutos.
- Kerroin on 1,3, jos vahinkoa kärsineen edellisessä kohdassa tarkoitettu toiminta on ollut kansainvälistä tai jos vahinkoa kärsineeltä on jo ennen liikennevahinkoa puuttunut yksi raaja ja hän on menettänyt liikennevahingon seurauksena toisenkin raajan.
- Kerroin on 1,5 jos jo ennen vahinkoa merkittävästi aistivammainen henkilö on vahingon seurauksena menettänyt osaksi tai kokonaan toisenkin aistin. onko tarpeen?

Kerrointa määriteltäessä on otettava huomioon harrastuksen osalta sen kesto, aktiivisuuden aste ja saavutetut tulokset, aikaisemman vamman tai sairauden ja liikennevahingon seurauksena saadun vamman yhteisvaikutuksen vakavuus ja elämän muodon ja -piirin muuttumisen kohdalla muutoksen suuruus ja sopeutumis- sekä kompensointimahdollisuudet.

Tässä tarkoitettuja kertoimia ei voida soveltaa, jos toiminta on ollut ammattimaista.

4.1.8 Liikennevahinko sattunut ennen 1.1.2006

Käytännössä pysyvän haitan korvaukset näissä vahingoissa määräytyvät samojen periaatteiden mukaan kuin vuodesta 2006 noudatetussa korvauskäytännössäkin. Erona on lähinnä se, mitä pidetään ikätekijänä, eli milloin haitan katsotaan muodostuneen pysyväksi.

Pysyvän haitan korvaus yli 18-vuotiailla henkilöillä

Korvaus määritetään arvioimalla ensin vammoista aiheutuva haittaluokka. Sen jälkeen määritetään haittaluokkaa vastaava peruskorvaus. Kun peruskorvauksen määrä kerrotaan ikäkertoimella, saadaan varsinainen maksettava korvaus. Jokainen eletty ikävuosi 18 vuoden jälkeen pienentää korvausmäärää 75 vuoden ikään saakka. Peruskorvauksen määrä lasketaan 18-vuotiaan henkilön perusmäärää lähtökohtana pitäen. Korvausmäärä lasketaan siten, että vahinkoa kärsineen ikänä pidetään hänen vahingon sattumishetken ikäänsä.

Ikätekijä eri ikäisillä ihmisillä

Peruskorvauksesta vähennetään 65 vuoden ikään saakka 1 % kultakin ikävuodelta, jotka ylittävät laskennallisen 18 vuoden iän.

Laskennallisesti yli 65-vuotiaan vahinkoa kärsineen peruskorvauksesta vähennetään (ikäkausilta 18 – 65 muodostuvan 47 %:n vähennyksen lisäksi) 2 % kutakin 65 vuotta ylittävää täyttä ikävuotta kohti 74 vuoden ikään saakka (=laskennallinen ikä 75 vuotta). 75-vuoden laskennallisesta iästä alkaen ikä ei enää vähennä korvausmäärää.

Nuoren henkilön korvaus

Kun vammautunut on vahinkohetkellä alle 18-vuotias, määrätään pysyvän vian ja haitan korvaus aluksi nuoren henkilön korvauksena siten, että se koskee aikaa 18 vuoden ikään saakka. Korvauksena maksetaan vammautuneen vahinkopäivän mukaisen iän mukaan määrä, joka saadaan kertomalla peruskorvaus 18 vuoden ja hänen vahinkohetkensä täysien ikävuosiensa erotuksella ja jakamalla tulo 18:lla. Korvaus määritetään siis samoin kuin 1.1.2006 alkaen sattuneissa vahingoissa, ainoana erona on ikätekijä.

Kun nuoren henkilön korvaus on maksettu ja vammautunut saavuttaa 18 vuoden iän, määrätään varsinainen korvaus pysyvästä viasta ja haitasta 18-vuotiaan henkilön perusmäärän mukaan.

Ammatti- ja harrastuskertoimet ennen 1.1.2006 sattuneissa vahingoissa

Pysyvän haitan harrastukselle tai ammatille aiheuttama haitta korvattiin ennen 1.1.2006 sattuneissa vahingoissa harrastus- ja ammattikertoimilla.

4.1.9 Pysyvän haitan pahenemisen korvaaminen

Lautakunnan liikennevahinko-osaston käytännössä ennen vuotta 2022 haitta määritettiin vahinkohetkellä voimassa olleen haittaluokitus päätöksen kriteerien mukaan, silloinkin kun vamma myöhemmin paheni. Pysyvän haitan ja pysyvän kosmeettisen haitan osalta annetun soveltamisohjeen 2/2021 mukaan 1.1.2022 alkaen pysyvän haitan haittaluokka määritetään aina vahingon sattumishetkestä riippumatta sen haittaluokitus päätöksen mukaan, joka on voimassa arviointihetkellä. Jos esimerkiksi jo korvattu pysyvä haitta myöhemmin pahenee, pahenemaa vastaava haittaluokka määritetään sen haittaluokitus päätöksen mukaan, joka on voimassa, kun lisähaitta on luotettavasti arvioitavissa. Pahenemaa vastaavaa lisäkorvausta määritettäessä vahinkoa kärsineen ikänä pidetään hänen ikäänsä hetkellä, jolloin lisähaitta on muodostunut pysyväksi ja on luotettavasti arvioitavissa.

Jos vammat ja toiminnanrajoitteet pysyvästi pahentuvat vähintään yhtä haittaluokkaa vastaavasti, on pysyvästä haitasta suoritettava haittaluokan nousua vastaava lisäkorvaus. Lisäkorvausta määritettäessä on huomattava, että haittaluokkien 15–20 välillä perättäisten haittaluokkien erotukset eivät ole tasasuuria. Tämän vuoksi lisäkorvaus määritetään näissä haittaluokissa eri tavoin kuin alemmissa haittaluokissa.

Kun uusi haittaluokka jää alle 16:n, lisäkorvaus määritetään uuden ja entisen haittaluokkien erotuksena pahentumahetken mukaisen ikäkertoimen ja korvaustauluston mukaisesti.

Kun uusi haittaluokka on vähintään 16, lisäkorvaus määritetään muuntamalla kumpikin korvaus pahenemishetken tasoon ja korvaamalla niiden erotus.

Lisäkorvausta suoritettaessa pidetään vahinkoa kärsineen ikänä hänen ikäänsä pahenemisen vakiintumishetkellä. Lisäkorvaus edellyttää, että pahenemisesta aiheutunut haitta on pysyvä. Ikätekijästä on lisätietoa soveltamisohjeessa 2/2021.

Esimerkki:

Vuonna 2008 on suoritettu vuonna 2007 sattuneessa liikennevahingossa vammautuneelle henkilölle 3 haittaluokan mukainen korvaus. Vahinkohetkellä hän oli 42-vuotias. Vuonna 2021, kun vahinko kärsinyt on täyttänyt 56 vuotta, vamma pahenee yhtä haittaluokkaa vastaavasti, eli uusi kokonaishaittaluokka on 4.

Korvauksena suoritetaan yhden haittaluokan nousua vastaava lisäkorvaus pahentumahetken iän mukaisesti:

$$4 \cdot 150 \text{ €} - [(56 - 18) / 100] \times 4 \cdot 150 = \underline{\underline{2\,573 \text{ €}}}$$
 vuoden 2021 tasossa.

Esimerkki:

Vamman pahentumisen korvaaminen haittaluokissa 15–20, joissa haittaluokkien erotukset eivät ole tasasuuria.

Vuonna 2003 on suoritettu tuolloin 42-vuotiaalle vammautuneelle haittaluokan 15 mukainen korvaus. Vamma pahenee vuonna 2021 vastaten haittaluokkaa 16. Molemmat korvaukset määritetään pahentuman maksuhetken tasoon, jonka jälkeen niiden erotus maksetaan.

Lisäkorvaus HL 16 – HL 15:

$$HL\ 16: 73\,040 \text{ €} - [(60 - 18) / 100] \times 73\,040 = 42\,360,20 \text{ €}$$

$$HL\ 15: 62\,250 \text{ €} - [(60 - 18) / 100] \times 62\,250 = 36\,105 \text{ €}$$

$$42\,360,20 \text{ €} - 36\,105 \text{ €} = \underline{\underline{6\,255,20 \text{ €}}}$$
 vuoden 2021 tasossa

4.1.10 Tapaturmavakuutusyhtiön takaisinsaantioikeus pysyvän haitan korvaukseen

Tapaturmavakuutusyhtiöllä on takaisinsaantioikeus maksamansa haittarahan osalta liikennevakuutuksesta maksettavaan pysyvän vian ja haitan korvaukseen, koska sanotut korvauslajit vastaavat toisiaan ja niiden tarkoituksena on korvata vahingosta aiheutunut yleinen haitta.

4.2 Pysyvä kosmeettinen haitta (VahL 5:2 § ja 5:2 c § 2 mom.)

Pysyvänä haittana korvataan myös kosmeettinen haitta. Kosmeettisena haittana korvataan vahinkoa kärsineelle liikennevahingon seurauksena jäänyt pysyvä ulkonäöllinen haitta siltä osin kuin kyseinen haitta ei tyypillisesti kuulu pysyvään toiminnalliseen haittaan, jonka johdosta on suoritettu pysyvän haitan korvaus. Ontuminen ja jatkuvat huomiota herättävät raajojen pakkoliikkeet tulee ottaa huomioon pysyvän haitan korvausta määrättäessä.

Korvaus pysyvästä kosmeettisesta ulkonäölle aiheutuneesta haitasta (rumentava arpi, epämuotoisuus, rumentava typistymä, ryhtivirhe jne.) on yleensä maksettava kertakaikkisena, jollei korvauksen suorittamista jatkuvana tapauksen erityislaadun perusteella ole pidettävä tarkoituksenmukaisena. Kertakaikkisen korvauksen määrittämisperusteet ovat seuraavat:

4.2.1. Pysyvän kosmeettisen haitan vammakohtainen luokittelu

Korvauksen suuruus määräytyy vammakohtaisen luokittelun perusteella, jossa otetaan huomioon rumentuman näkyvyys, laatu, laajuus, muoto, väri ja sijainti. Pysyvän kosmeettisen haitan vammakohtainen luokittelu on seuraava:

4.2.1.1. Lievä kosmeettinen haitta (1) (31.12.2005 saakka 1 a)

- näkyvä ja rumentava kasvoarpi (tai arvet), joka on lyhyt ja kapea, ihon värinen ja ihon tasossa ja joka sopeutuu ihon poimuihin, lyhyt, siisti henkitorven avauksen arpi, rumentava vartalon arpi, joka on kapea ja pehmeä eikä väriltään voimakkaasti ihosta poikkeava,
- rumentava muu arpi, joka sijaintinsa johdosta (kuten raajan sisäsivulla) on yleensä ainakin osin piilossa eikä laajuuden, kiristyksen tms. johdosta ole huomiota herättävä,
- raajan lievä epämuotoisuus, kuten ranteen seudun murtuman jälkeen,
- yhden tai kahden sormen menetys kärkinivelestä,
- lievää huomattavampi ryhtivirhe.

4.2.1.2 Lievää suurempi kosmeettinen haitta (2) (31.12.2005 saakka 1 b)

- kasvoarpi (tai arvet), joka on selvemmin näkyvä kuin kohdassa 1. kuvattu, mutta joka ei vääristä kasvopiirteitä eikä ole erityisen laaja,
- päänahan laaja arpialue,
- karsastus,
- näkyvä sarveiskalvon samentuma,
- huomiota herättävät pakkoliikkeet pään ja kaulan alueella,
- henkitorven avauksen arpi, joka on huomiota herättävämpi kuin kohdassa 4.2.1.1
- yhden tai useamman sormen menetys,
- vartalon tai raajojen arvet, jotka ovat selvemmin näkyvät kuin kohdassa 4.2.1.1 kuvatut tai monilukuiset,
- raajojen ääreisosien epämuotoisuutta aiheuttavat kutistumiskoukistumat,
- alaraajan menetys säärestä.

4.2.1.3 Huomattava kosmeettinen haitta (3) (31.12.2005 saakka 1 c)

- kasvoarvet, jotka laajuutensa, monilukuisuutensa tai kasvonpiirteiden vääristymisen takia ovat jossain määrin huomiota herättäviä tai jotka vääristävät ilmehtiessä,
- huomiota herättävät pakkoliikkeet kasvojen ilmehtimisessä,
- kasvohermon pysyvä halvaus,
- pysyvä vaikea pään ja kaulan pakkoasento,
- koko päänahan menetys (peruukki tarpeen),
- silmän menetys (proteesi tarpeen),
- paha karsastus,
- paha satulanen tai paha nenän vinous,
- nenänpään tai nenänpielen menetys,
- korvalehden menetys,
- hyvin laajat tai epämuotoisuutta aiheuttavat vartalon tai raajojen arvet,
- kaikkien sormien menetys,
- yläraajan menetys kyynär- tai olkavarresta,
- vaikea vamma-peräinen kumaraselkäisyys,
- alaraajan menetys reidestä.

4.2.1.4 Hyvin huomattava kosmeettinen haitta (4) (31.12.2005 saakka 2 a)

- kasvoarvet, jotka laajuutensa tai kasvopiirteiden tai ilmehdinnän voimakkaan vääristymisen takia ovat sangen huomiota herättäviä,
- molempien korvalehtien menetys,
- erittäin laajat palovamma-arvet raajoissa ja vartalolla,
- lukuisat laajat arpialueet tai vaikeat epämuotoisuudet eri ruumiinosissa.

4.2.1.5 Poikkeuksellisen huomattava kosmeettinen haitta (5) (31.12.2005 saakka 2 b)

- kasvojen erittäin paha, poikkeuksellisen silmiin pistävä arpisuus tai epämuotoisuus esimerkiksi pehmytkudosten laajan tuhoutumisen tai luuston vammojen johdosta.

4.2.2 Peruskorvauksen suuruus ja normien soveltaminen

Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit **1.1.2023** alkaen:

lievä kosmeettinen haitta (1)	900 – 2 500 €
lievää suurempi kosmeettinen haitta (2)	2 500 – 6 500 €
huomattava kosmeettinen haitta (3)	6 500 – 13 400 €
hyvin huomattava kosmeettinen haitta (4)	13 400 – 26 000 €
poikkeuksellisen huomattava kosmeettinen haitta (5)	26 000 € -

Pysyvän kosmeettisen haitan peruskorvaus määritellään sadan euron tarkkuudella.

4.2.3 Vahinkoa kärsineen iän vaikutus korvaukseen

Liikennevahinko sattunut 1.1.2006 tai sen jälkeen

Koska pysyvä kosmeettinen haitta on yleensä arvioitavissa noin vuoden kuluttua vammasta tai sen hoitamiseksi tehdystä leikkauksesta pidetään tällöin vahinkohetken laskennallisena ikänä vammautuneen todellista ikää vahinkohetkellä lisättynä yhdellä vuodella.

Vahinkoa kärsineen iän ollessa vahingon tapahtuessa alle tai tasan 17 vuotta, pidetään hänen laskennallisena ikänään 18 vuotta (17+1). Tässä tapauksessa kokonaiskorvaus pysyvästä kosmeettisesta haitasta on normin perusmäärän mukainen, eikä vahinkoa kärsineen ikä vaikuta korvauksen suuruuteen.

Vahinkoa kärsineen iän ollessa vahingon sattuessa yli 17 vuotta eli laskennallinen ikä yli 18 vähennetään korvauksen perusmäärästä 1,5 %:a kutakin laskennallisen iän 18 vuotta ylittävää täyttä ikävuotta kohti laskennalliseen 75 vuoden (74+1) ikään asti, jonka jälkeen ikä ei vaikuta korvaukseen vähentävänä tekijänä.

Esimerkki 1:

Vahingoittunut: 28-vuotias

Kosmeettisen haitan luokka: 3

Perusmäärä: 7 000 €

Maksetut korvaukset: vuonna 2018 maksettu ennakkoa 1 000 €

Laskelma:

$$7\,000\text{ €} - 1,5 \times (28 + 1 - 18) / 100 \times 7\,000\text{ €} = 6\,230\text{ €}$$

josta vähennetään v. 2018 maksettu ennakko 1 000 euroa nimellisarvoisena eli

$$6\,230 - 1\,000 = \underline{\underline{5\,230\text{ €}}}$$

Esimerkki 2:

Vahinkoa kärsinyt: 74-vuotias

Laskennallinen ikä 75 (74+1)

Kosmeettisen haitan luokka: 2

Perusmäärä: 3 000 €

$$3\,000\text{ €} - 1,5 \times (74+1 - 18) / 100 \times 3\,000\text{ €} = \underline{\underline{435\text{ €}}}$$

Liikennevahinko sattunut ennen 1.1.2006

Vammautuneen iän ollessa vahinkotapahtuman sattuessa alle 19 vuotta on kokonaiskorvaus pysyvästä kosmeettisesta haitasta normin mukainen eikä ikä vaikuta korvauksen suuruuteen. Iän ollessa yli 18 vuotta vähennetään korvauksen perusmäärästä 1,5 %:a kutakin iän 18 vuotta ylittävää täyttä ikävuotta kohti 75 vuoden ikään asti, jonka jälkeen ikä ei vaikuta korvaukseen vähentävänä tekijänä (liikennevahinkolautakunnan kiertokirje 19/1982).

Esimerkki

Vahingoittunut 28-vuotias

Kosmeettisen haitan luokka:3 (1c)

Perusmäärä 7 000 €

Maksetut korvaukset: vuonna 2004 maksettu ennakkoa 1000 €

Laskelma:

$7\,000\text{ €} - 1,5 \times (28-18) / 100 \times 7\,000\text{ €} = 5\,950\text{ €}$

josta vähennetään vuonna 2004 maksettu ennakko 1 000 € nimellisarvoisena eli

$5\,950 - 1\,000 = \underline{\underline{4\,950\text{ €}}}$

4.2.4 Pysyvän kosmeettisen haitan pahenemisen korvaaminen

Liikennevahinko on sattunut 1.1.2006 tai sen jälkeen

Pysyvän kosmeettisen haitan olennaisen pahentuman johdosta voidaan suorittaa lisäkorvaus. Jos lisäkorvaus suoritetaan vahinkoa kärsineelle tehdyn toimenpiteen perusteella, pidetään hänen ikänään korvausta määriteltäessä toimenpiteen ajankohdan ikää lisättynä yhdellä vuodella. Jos kirurgista toimenpidettä ei ole suoritettu, pidetään vahinkoa kärsineen ikänä korvausta määriteltäessä hänen ikäänsä pahentuman toteamisajankohtana.

Liikennevahinko on sattunut ennen 1.1.2006

Vuodesta 2022 alkaen ikätekijänä otetaan huomioon, kuten muussakin pysyvässä haitassa, vahingon sattumisajankohdasta riippumatta soveltamisohjeen 2/2021 mukaisesti ikä paheneman aiheuttaneella toimenpidetietokellällä lisättynä yhdellä vuodella. Jos paheneman syynä ei ole hoitotoimenpide, vahinkoa kärsineen ikänä pidetään hänen ikäänsä paheneman vakiintumishetkellä.

4.2.5 Elämän laadun erityinen heikkeneminen

Vahinkoa kärsineen ammatti ja harrastukset

Rumentuman ammatille yleisöpalvelutehtävissä, esimerkiksi koulutus- ja muissa palvelutehtävissä, tai erilaisissa läsnä olevalle yleisölle esiintymistä edellyttävissä harrastuksissa aiheuttaman elämän laadun erityiseen heikkenemiseen verrattavan haitan johdosta voidaan korvausta tapauskohtaisen harkinnan perusteella korottaa kertoimella 1,3.

Esimerkki:

Vahingoittunut: 37-vuotias
Laskennallinen ikä 38 (37+1)
Kosmeettisen haitan luokka: 2
Perusmäärä: 3 000 euroa
Kerroin: 1,3

Laskelma:

$$1,3 \times [3\,000 \text{ €} - 1,5 \times (37+1 - 18) / 100 \times 3\,000 \text{ €}] = \underline{\underline{2\,730 \text{ €}}}$$

Vahinkoa kärsineen ammatti ja harrastukset (ennen 1.1.2006 sattuneet vahingot)

Rumentuman ammatille (yleisön palvelutehtävät, myyntityö jne.) tai harrastuksille aiheuttaman haitan johdosta voidaan korvausta korottaa tapauskohtaisen harkinnan perusteella kummankin tekijän osalta erikseen kertoimella 1,1–1,5.

4.2.6 Pysyvän kosmeettisen haitan käsittely lautakunnassa

Jos vamma kuuluu vähintään tilapäisen haitan korvausohjeiden mukaiseen luokkaan vaikeat vammat (luokka 4) on myös pysyvän kosmeettisen haitan osalta pyydettävä lautakunnan ratkaisusuositus.

4.2.7 Ennakkokorvaukset

Riidaton osa korvauksesta on suoritettava vahinkoa kärsineelle. Ennakko vähennetään lopullisesta korvauksesta.

4.2.8 Pysyvän kosmeettisen haitan korvauksen yhteensovittaminen tapaturmavakuutuslaitoksen suorittaman korvauksen kanssa

Mikäli vahinkoa kärsineelle on jo hyvitetty työtapaturma- ja ammattitautilain nojalla samaa ulkonäköhaittaa, tulee korvaukset sovittaa yhteen. Tapaturmavakuutuslaitoksilla on näissä tapauksissa takaisinsaantioikeus työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisen haittarahan osalta liikennevakuutuksesta maksettavaan pysyvän kosmeettisen haitan korvaukseen (lv 16/469).

Yhteensovitus voidaan tehdä, kun sekä haittarahakorvauksen että liikennevakuutuksen kosmeettisen haitan korvauksen perusteena on sama arvista tai vammoista aiheutunut toiminnallinen haitta.

5. LÄHEISEN OIKEUS SAIRAANHOITO- JA MUIHIN KULUKORVAUKSIIN SEKÄ KORVAUKSEEN ANSIONMENETYKSESTÄ (VahL 5:2 d §)

Vahingonkorvauslain 5:2 d §:n mukaan henkilövahingon kärsineelle erityisen läheisellä on erityisestä syystä oikeus kohtuulliseen korvaukseen tarpeellisista kuluista ja ansionmenetyksestä vammautuneen hoitamisesta ja muista toimenpiteistä, jotka aiheutuvat vammautuneen hoitamisesta. Korvausta voi tällä perusteella saada enintään vamman vakiintumiseen saakka.

5.1 Läheinen

Erityisen läheisten henkilöiden piirin määrittely on esitetty kohdassa 8.

5.2 Korvaukseen oikeuttavat erityiset syyt

Vahinkoa kärsineen läheisellä on oikeus saada suoraan vahingon aiheuttajalta tai korvausvastuussa olevalta vakuutuslaitokselta korvaus hänelle aiheutuneista kuluista ja ansion menetyksestä. Kyseessä on vahingonkorvausoikeudellisesta pääsäännöstä poikkeava oikeus korvaukseen. Tämän vuoksi korvausvelvollisuuden edellytyksenä on erityinen syy. Pääsäännön mukaan vahinkoa kärsinyt on oikeutettu korvaukseen henkilövahingosta.

Erityisenä syynä voidaan pitää vamman vaikeutta, vammautuneen ikää ja esimerkiksi kehitysvammaisuutta. Erityisen syyn olemassaolo on harkittava tapauskohtaisesti. Kts. myös liikennevahinkolautakunnan lausunto lv 07/610.

5.3 Korvattava vahinko

5.3.1 Korvaus hoitamisesta

VahL 5:2 d §:n nojalla ei korvata varsinaista sairaanhoitoa, vaan tarvittava hoiva ja avustaminen. Vahinkoa kärsineen kotihoidosta läheiselle aiheutuva ansionmenetys on korvattava vain, jos läheisen jääminen pois työstä on ollut perusteltua vahinkoa kärsineen vamman vakavuuden ja siitä aiheutuneen hoivan ja avun tarpeen vuoksi tai sen vuoksi, että vahinkoa kärsinyt lapsi tarvitsee kotihoitoa. Läheisen on yleisen periaatteen mukaan pyrittävä rajoittamaan hänelle vahingon määrää. Näin ollen voidaan edellyttää, että vahinkoa kärsineen lapsen vanhemmista pääsääntöisesti vähemmän ansaitseva jää pois työstä, jos kotihoito lapsen saamien vammojen hoidon kannalta on tarpeen.

Korvattavaksi voi tulla myös kuntoutusjaksoon osallistumisen aiheuttama ansionmenetys. Ansionmenetyksestä korvattavan vahingon määrittelyn osalta viitataan kohdassa 2 esitettyyn.

Korvaus kuluista ja ansionmenetyksestä maksetaan suoraan läheiselle.

5.3.2 Korvaus muista toimenpiteistä

Jos toimenpide on luonteeltaan sellainen, että se on omiaan edistämään vahinkoa kärsineen tervehtymistä tai kuntoutumista, siitä aiheutunut kulu on korvattava toimenpiteen suorittaneelle läheiselle. Korvaaminen ei edellytä, että toimenpide juuri käsillä olevassa yksittäistapauksessa voitaisiin osoittaa positiivisia vaikutuksia. Korvattavuuden kannalta on

ratkaisevaa, että toimenpide on sen laatuinen, että sillä on tyypillisesti positiivinen vaikutus kyseisenlaisen henkilövahingon kärsineen terveydentilaan ja kuntoutumiseen.

Esimerkiksi pitkä lapsipotilaan laitoshoidojakso, jolloin vanhempien vierailut ovat tarpeen, voi oikeuttaa korvaukseen matkakuluista ja ansionmenetyksestä.

5.4 Korvauksen ajallinen ulottuvuus

Korvausta vahinkoa kärsineen hoitamisesta, avustamisesta ja hoivaamisesta voi saada VahL 5:2 d §:n tarkoittamin perustein enintään siihen saakka, kun liikennevahingossa saadun vamman tila on vakiintunut. Vakiintuminen tarkoittaa yleensä sitä, että pysyvä haitta voidaan määrittää ja vahvistaa.

5.5. Vahingon rajoittaminen

VahL 5:2 d §:n nojalla suoritetaan kohtuullinen korvaus tarpeellisista kuluista.

Korvattavan kulun osalta enimmäismääränä voidaan pitää sitä, mitä kyseisen toimen teettäminen ulkopuolisella olisi maksanut. Kohtuullisuusvaatimuksesta seuraa, että mm.matkat tehdään halvinta kulkuneuvoa käyttäen. Vastaavasti voidaan edellyttää, että vähemmän ansaitseva puoliso jää pois työstä hoitamaan vahinkoa kärsinyttä lasta ellei muu ole perusteltua. Korvaus määritellään tapauskohtaisen arvion perusteella.

Korvaukseen oikeutetun läheisellä (läheisen läheisellä) ei ole oikeutta tässä kohdassa tarkoitettuun kuluista ja ansionmenetyksestä. Kysymyksessä on liikennevahinkoon nähden niin etäinen seuraus, että sen ei enää voida katsoa olevan korvausoikeuden perustavassa syy-yhteydessä liikennevahinkoon.

5.6 Ohjeen soveltaminen

Ohjetta sovelletaan tapauksissa, joissa liikennevahinko sattuu 1.1.2006 tai sen jälkeen.

6. HAUTAUSKULUT (VahL 5:3 §)

6.1. Hautauskulut

Hautauskulut ja muut hautaamiseen liittyvät kustannukset korvataan kohtuulliseen määrään. Tämä tarkoittaa tarpeellisten ja välttämättömien menojen, kuten esimerkiksi ruumisarkun, hautapaikan, hautakiven, hautajaiskestityksen ja lehti-ilmoitusten, korvaamista ottaen huomioon surmansa saaneen elinaikaiset olosuhteet.

Vertailukohtana voidaan pitää sitä millä tavoin surmansa saanut olisi todennäköisesti haudattu, jos hän olisi samana ajankohtana kuollut luonnollisesti ja omaiset olisivat omalla kustannuksellaan huolehtineet hänen hautaamisestaan. Arvioinnin tueksi voidaan kiinnittää huomiota hautaamisessa yleensä noudatettuihin tapoihin. Yksittäistapauksessa voidaan huomioon ottaa surmansa saaneen jäsenyys etnisessä tai uskonnollisessa ryhmässä.

Kohtuullisuutta arvioitaessa tulee noudattaa väljää kokonaisharkintaa ja kiinnittää huomiota ensisijaisesti hautauskulujen kokonaismäärän kohtuullisuuteen.

Liikennevakuutuksesta maksettavassa hautauskulukorvauksessa otetaan vähennyksenä huomioon muun lain perusteella hautausavustuksena maksettu korvaus.

6.2 Erityisen läheisten oikeus hautaamiseen liittyvistä kustannuksista

VahL 5:3 § 2. virkkeessä mainitulla henkilöpiirillä (ks. esitys kohdassa 8.2.1) on oikeus saada korvaus hautaamiseen liittyvistä kustannuksista kuten esimerkiksi hautajaisiin saapumisesta aiheutuneista matkakuluista ja tavanomaisten kukkalaitteiden hankkimisesta sekä suruvaatteiden hankkimisesta aiheutuneista kuluista. Suruvaatteiden hankkimisesta suoritettavaa korvausta määriteltäessä on otettava huomioon niillä vielä hautajaisten jälkeen oleva käyttöarvo.

Läheisillä on oikeus kohtuulliseen korvaukseen heille aiheutuneista em. kustannuksista. Läheisillä ei sen sijaan ole oikeutta saada korvausta muusta taloudellisesta vahingosta kuin suoranaisista kustannuksista. Näin ollen hautajaisiin osallistumisesta mahdollisesti aiheutuvasta ansionmenetyksestä ei ole oikeutta korvaukseen.

7. ELATUKSEN MENETTÄMINEN (VahL 5:4 §)

Jos elatusvelvollinen tai muuten toisen elatuksesta huolehtinut henkilö on saanut surmansa, elatukseen tai elatusapuun oikeutetulla taikka muutoin surmansa saaneen elatuksen varassa olleella on vahingonkorvauslain mukaan oikeus saada korvausta elatuksen menetyksestä.

Elatuksen menetyksestä määrätään korvaus ottamalla huomioon, missä määrin korvaukseen oikeutettu todennäköisesti olisi saanut elatusta surmansa saaneelta ja mitä hän kohtuuden mukaan tarvitsee elatukseensa ottaen huomioon hänen mahdollisuutensa hankkia itse elatuksensa ansiotyöllä ja muut olosuhteet. Elatukseen voidaan erityisestä syystä rinnastaa kotityön arvo.

7.1 Korvaukseen oikeutetut

7.1.1 Lakiin perustuvan elatusvelvollisuuden perusteella

Elatusvelvollisella tarkoitetaan henkilöä, joka on lain perusteella velvollinen elättämään toista henkilöä. Avioliittolain säännösten perusteella puoliso on velvollinen elättämään toista puolisoa. Lapsen elatuksesta annetun lain mukaan lapsella on oikeus saada elatusta vanhemmiltaan ja sama koskee lapseksi ottamisesta annetun lain nojalla otettuja ottolapsia. Elatusvelvollisuuden perusteella korvaukseen elatuksen menetyksestä (perhe-eläke) ovat oikeutettuja leski, lapset ja ottolapset. Myös elatusvelvollisen kuolinhetkellä syntymätön lapsi on oikeutettu korvaukseen elatuksen menetyksestä.

Elatuksen menetyksen korvaukseen on oikeutettu myös sellainen henkilö, joka on vahingonkorvauslain nojalla ollut oikeutettu elatukseen liikennevahingossa menehtyneeltä.

Lain nojalla elatukseen oikeutetun ei tarvitse osoittaa, että surmansa saanut oli huolehtinut elatuksesta eläessään. Riittävää on, että hänet oli siihen velvoitettu ja että hän tosiasiallisesti oli siihen kyennyt.

7.1.2 Tosiasiallisen elatussuhteen perusteella

Oikeus korvaukseen elatuksen menetyksestä on kaikilla surmansa saaneen elatuksen varassa tosiasiassa olleilla. Edellytyksenä korvauksen saamiselle on, että korvausta vaativa henkilö osoittaa surmansa saaneen tosiasiallisesti elättäneen häntä vakiintuneesti. Vakiintuneisuus on ratkaistava tosiasiallisten elämänolosuhteiden perusteella.

Vakiintuneisuuden ei voida katsoa katkenneen sen vuoksi, että sittemmin surmansa saanut on mahdollisesti liikennevahingon seurauksena ollut estynyt huolehtimasta elatuksesta liikennevahingon ja kuolemansa välisenä aikana.

Tosiasiallisen elatussuhteen perusteella korvaukseen oikeutettuja ovat esimerkiksi avopuoliso tai surmansa saaneen vanhemmat, jotka täyttävät edellä sanotut kriteerit.

7.2. Korvausaika

Elinajan odotteen huomioiminen

Elatuksen menetyksen korvausarvioinnissa otetaan huomioon elatuskykyyn vaikuttavana tekijänä menehtyneen elinajanodote kuolinhetkellä. Tätä on tarkemmin selostettu soveltamisohjeessa 1/2021.

Lapsi ja opiskeleva nuori

Lapselle suoritetaan korvausta elatuksen menetyksestä 18 vuoden ikään saakka. Korvausta voidaan suorittaa pääsääntöisesti 21 vuoden ikään saakka, jos voidaan osoittaa, että lapsi jatkaa ammattiin valmistavaa opiskelua mainittuun ikään saakka ja opiskelu estää häntä itse elättämästä itseään.

Katso myös liikennevahinkolautakunnan lausunto lv 12/2999.

Uusi avio- tai avoliitto

Uusi avio-, avoliitto tai rekisteröity parisuhde on olosuhde, joka otetaan huomioon harkittaessa tarvetta saada korvausta elatuksen menetyksestä. Pääsääntöisesti uuden avio-, avoliiton tai rekisteröidyn parisuhteen katsotaan parantavan tai muuttavan korvaukseen oikeutetun taloudellisia olosuhteita sillä tavoin, että tarvetta elatuksen menetyksen korvaamiseen liikennevakuutuksesta ei enää ole.

Alle 45-vuotias leski

Korvaus elatuksen menetyksestä voidaan vahvistaa myös määräaikaisena esimerkiksi sellaisissa tapauksissa, joissa liikennevahingossa surmansa saaneen jälkeen on jäänyt, lapseton, työkykyinen, alle 45-vuotias leski. Korvaus elatuksen menetyksestä määrätään tapauskohtaisen harkinnan mukaan. Yleensä kolmen vuoden aikaa voidaan pitää riittävänä sopeutumisaikana, jonka kuluessa lesken voidaan katsoa voivan sopeutua muuttuneeseen taloudelliseen tilanteeseen. Määräajan päätyttyä lesken elatuksen tarve arvioidaan uudelleen.

Eri aikoina elatuksen tarve voi olla erilainen ja korvaus on määriteltävä tarpeen mukaisena.

7.3 Korvauksen määrä

Korvausta elatuksen menetyksen perusteella määrättäessä otetaan huomioon missä määrin korvaukseen oikeutettu olisi todennäköisesti saanut elatusta surmansa saaneelta ja toisaalta korvaukseen oikeutetun tarve saada elatusta. Jos surmansa saaneen tulot ovat olleet suuret, elatuksen menetyksen määräksi ei voida katsoa kaikkea mahdollista taloudellisen tilan heikkenemistä, vaan enimmäiskorvaukseksi tulee katsoa arvioitu todellinen elatuksen tarve. Harkinta koskee sekä aikaa, jolta korvausta suoritetaan, että suoritettavan korvauksen määrää.

Elatuksen tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon myös korvaukseen oikeutetun mahdollisuudet itse hankkia elatuksensa ja muut olosuhteet. Yleisestä vahingon rajoittamisvelvollisuudesta seuraa vahinkoa kärsineelle velvollisuus hakeutua kykyjään vastaavaan ansiotyöhön ja näin rajoittaa vahinkoa.

Tarpeen arvioinnissa voidaan ottaa huomioon esimerkiksi huomattava varallisuus, josta saatavilla tuloilla korvaukseen oikeutettu voi vaikeuksitta elättää itsensä. Korvaukseen oikeutetun ei kuitenkaan voida kohtuudella edellyttää luopuvan tavanomaisesta asunnostaan ja koti-irtaimistostaan turvatakseen elatuksensa.

Sopimukseen tai tuomioon perustuva elatusvastuu

Jos surmansa saaneen elatusvelvollisuus perustui tuomioon tai sosiaalilautakunnan vahvistamaan kirjalliseen sopimukseen, on tätä pidettävä elatuksen menetyksestä suoritettavan korvauksen määränä.

Elatusapuun oikeutetulla on oikeus korvaukseen elatuksen menetyksestä, vaikka surmansa saanut ei olisi täyttänyt elatusvelvollisuuttaan. Tässä tapauksessa korvauksen määräksi katsotaan elatustuen määrä ja korvauksen maksaminen päättyy lapsen täyttäessä 18 vuotta.

Kaksinkertaisen korvauksen saamisen estämiseksi on liikennevakuutuksesta korvattavasta elatuksen menetyksestä vähennettävä korvaukseen oikeutetun saman kuolemantapauksen perusteella saama ansio- tai perhe-eläke.

Oikeus elatuksen menetyksen korvaukseen alkaa kaikissa tapauksissa aikaisintaan surmansa saaneen kuolinhetkestä. Käytännössä korvausta elatuksen menetyksestä suoritetaan kuolinpäivää seuraavasta päivästä alkaen.

Korvausta voidaan sovitella surmansa saaneen oman myötävaikutuksen perustella.

Elatuksen menetyksen korvauksen määrä perustuu edun jättäjän ja edun saajan tulojen arvioon ja lautakunnan normittamiin laskusääntöihin. Laskelmissa käytetyistä ansiotuloista ei vähennetä ns. työntekijämaksuja.

7.3.1 Kotityön arvon huomioon ottaminen (1.1.2006 tai sen jälkeen sattuneet vahingot)

Vahingonkorvauslain 5 luvun 4 §:n 3 momentin mukaan elatukseen voidaan erityisestä syystä rinnastaa kotityön arvo. Erityisestä syystä elatuksen menetyksen määrää arvioitaessa voitaisiin siis ottaa huomioon surmansa saaneen kotityön muodossa antama tosiasiallinen elatus. Kotityöllä tarkoitetaan tässä kotikiinteistön, talouden ja lasten

hoitamista sekä ns. hoivatyötä. Sen sijaan korvaukseen oikeutetun kotityön arvoa ei oteta huomioon hänen elatuksen tarvettaan arvioitaessa.

Kotityön arvo otetaan huomioon vain erityisestä syystä. Erityinen syy voi olla esimerkiksi se, että surmansa saanut ei ollut ennen vahinkoa ansiotyössä, vaan osallistui perheen elatukseen hoitamalla lapset ja talouden. Perusteltua kotityön huomioon ottaminen voi olla myös, jos puolisonsa kuoleman johdosta korvaukseen oikeutettu iäkäs leski asuu yksin omakotitalossa, jonka töistä surmansa saanut puoliso oli huolehtinut.

Arvion perusteena voidaan käyttää määrää, joka kyseisten töiden tekemisestä joudutaan maksamaan ulkopuoliselle. Em. määrää ei voida ylittää kotitöiden määrää arvioitaessa. Kotityön arvoa voidaan arvioida myös aiheutuneiden kohonneiden kodinhoitokulujen avulla.

Kotityön arvon huomioon ottamisen tarkoituksena ei kuitenkaan ole, että elatuksen menetyksen korvauksella katettaisiin aina täysimääräisesti ne kustannukset, jotka aiheutuvat kotityön teettämisestä ulkopuolisilla työntekijöillä.

Kotityön arvoa koskevan vahingonkorvauslain säännöksen perustelujen mukaan on haluttu korostaa säännöksen soveltamisalan suppeutta. Kotityön arvo voidaan näin ollen ottaa huomioon vain harvoissa tapauksissa tapauskohtaisen arvion perusteella.

Kotityön arvo maksetaan osana elatuksen menetyksen korvausta. Kotityön arvo lisätään eläkelaskelmassa leskelle kuuluvaan laskennalliseen osuuteen. Kotityön arvo on korvattava lesken ja surmansa saaneen tulojen suuruussuhteista riippumatta, eli toisin sanoen kotityönarvo on korvattava laskelman lopputuloksesta riippumatta.

Esimerkki

Edunjättäjän vuosiansio	0 €/v.
Lesken vuosiansio	18 000 €/v.
Eläke leskelle	laskennallisesti ei eläkettä
Kotityön arvo	3000 €/v.
Korvataan leskelle elatuksen menetyksenä	3000 €/v.

Katso myös liikennevahinkolautakunnan lausunto lv 11/2446.

7.4 Korvauksen määrän laskeminen

Lautakunnan vakiintuneessa ratkaisukäytännössä elatuksen menetyksen korvausmäärä lasketaan seuraavasti:

1. määritetään menehtyneen ja korvaukseen oikeutetun lesken vakiintunut ansiotaso ennen kuolinhetkeä
2. lasketaan em. ansiot yhteen
3. korvaus jaetaan korvauksensaajien kesken seuraavan taulukon mukaisena prosenttiosuutena yhteenlasketuista ansio- ja eläketuloista.
4. lesken jako-osuudesta vähennetään hänen omat tulonsa. Jos lesken tulot ylittävät hänen laskennallisen jako-osuutensa, tämä erotus eli ns. lesken miinusosa huomioidaan kunkin lapsen jako-osuudessa

5. korvaus leskelle suoritetaan hänen laskennallisen jako-osuutensa ja omien tulojensa erotuksen suuruisena, jos laskennallinen osuus ylittää hänen omat tulonsa.

Lapselle suoritetaan hänen jako-osuutensa mukainen osuus 3. kohdan mukaisesta korvauksesta. Korvauksesta vähennetään mahdollinen lesken miinusosa korvaukseen oikeutettujen lasten lukumäärän mukaan jaettuna.

Jos lesken henkilökohtaiset olosuhteet olennaisesti muuttuvat tai leski jää eläkkeelle, korvaus tarkistetaan. Eri aikoina erisuuruinen tarve johtaa erisuuruiseen korvaukseen.

Korvaus elatuksen menetyksestä määritetään tämän taulukon mukaisena osuutena elatuksen menetyksen perusteena olevista vainajan ja eloon jääneen lesken yhteenlasketuista ansio- ja eläketuloista, milloin vainajan jälkeen jää:

Korvaus elatuksen menetyksestä on seuraavan taulukon mukainen osuus elatuksen menetyksen perusteena olevista vainajan ja eloon jääneen ansio- ja eläketuloista milloin vainajan jälkeen jää

	1.1.1982 tai sen jälkeen sattunut vahinko	ennen 1.1.1982 sattunut vahinko
puoliso	60 %	50 %
puoliso ja lapsi	65 %	60 %
puoliso ja 2 lasta	70 %	65 %
puoliso ja 3 lasta	75 %	70 %
puoliso ja 4 tai	75 %	75 %
useampia lapsia	75 %	75 %
1 täysorpo lapsi	50 %	40 %
2 täysorpoa lasta	60 %	50 %
3 täysorpoa lasta	65 %	60 %
4 tai useampia		
täysorpoja lapsia	70 %	66 %

Kun korvausta on suoritettava sekä puolisolle että lapsille, kuuluu siitä kaksi osaa puolisolle ja kullekin lapselle yksi osa.

Kun korvausta on suoritettava vain täysorvoille lapsille, jaetaan se tasan kaikkien lasten kesken.

Mikäli korvauksen suorittaminen jonkun osalta päättyy, on se otettava huomioon muiden korvausta saavien korvauksissa.

Mikäli korvauksen suorittaminen jonkun kohdalla lakkaa, on tämä seikka korvausta määrättäessä otettava muiden osalta huomioon.

Sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jolloin menehtynyt olisi ilman vahinkoa saavuttanut vanhuuseläkeiän, menehtyneen vuosiansio alennetaan 60 %:iin, ja korvaus määritetään tämän mukaan kaikkien korvauksen saajien osalta. Tätä vuosiansion alentamista ei tehdä, jos vuosiansio on jo ennen vahinkoa muodostunut pelkästään eläketuloista. Tämän alentamisen peruste on se, että ilman vahinkoakin elatuksen jättäjän ansiot olisivat vanhuuseläkeiässä laskeneet. Vanhuuseläkeikänä on liikennevahinkojen korvauskäytännössä vakiintuneesti pidetty 65 vuotta, ellei muuta eläkeikää ole osoitettu.

Lesken jäädessä vanhuuseläkkeelle elatuksen menetyksen korvauksen määrä tarkistetaan.

Mikäli korvausta suoritetaan myös entiselle puolisolle, lapselle tai muulle erityiselle edunsaajalle (tai myös työntekijälle ennen 1.1.1982 sattuneissa vahingoissa), on heille tuleva korvaus eli vainajan heille maksama määrä ensin vähennettävä vainajan tuloista sekä puolison ja lasten eläke määrättävä tämän alennetun tulon perusteella. Mikäli korvauksen maksaminen jonkun eläkkeensaajan osalta päättyy, on tämä muutos otettava huomioon puolisolle ja lapselle tulevaa eläkettä määrättäessä.

Jos myös eloonjääneellä puolisollla on ollut työ- ja eläketuloa, määrätään korvaus vainajan ja eloonjääneen puolison yhteenlasketuista työ- ja eläketuloista sekä vähennetään lasketusta määrästä eloonjääneen puolison tulot.

Esimerkki 1

Vahinko sattunut 1.1.1982 tai sen jälkeen

Vainajan vuosiansio:	40 000,00	
Lesken vuosiansio:	20 000,00	
Yhteensä:	60 000,00	€/v

Korvaus vuodessa leskelle ja kolmelle lapselle

75 % x	60 000	45 000,00	
Leskelle 2/5		18 000,00	
./.. omat tulot		20 000,00	
Korvaus leskelle ei korvausta		-2 000,00	
Kullekin lapselle 1/5		9 000,00	
./.. lesken miinusosa		-666,67	
Korvaus lapselle		8 333,33	€/v

Korvaus vuodessa leskelle ja kahdelle lapselle

70 % x	60 000	42 000,00
Leskelle 2/4		21 000,00
./.. omat tulot		<u>20 000,00</u>
Korvaus leskelle		1 000,00 €/v
Kummallekin lapselle 1/4		10 500,00
./.. lesken miinusosa		<u>0,00</u>
Korvaus lapselle		10 500,00 €/v

Korvaus vuodessa leskelle ja yhdelle lapselle

65 % x	60 000	39 000,00
Leskelle 2/3		26 000,00
./.. omat tulot		<u>20 000,00</u>
Korvaus leskelle		6 000,00 €/v
Lapselle 1/3		13 000,00
./.. lesken miinusosa		<u>0,00</u>
Korvaus lapselle		13 000,00 €/v

Korvaus vuodessa yksin leskelle

60 % x	60 000	36 000,00
./.. omat tulot		<u>20 000,00</u>
Korvaus leskelle		16 000,00 €/v

Korvaus vuodessa leskelle vainajan eläkeiästä

Vainajan vuosiansio:	24 000,00 (60 %)
Lesken vuosiansio:	<u>20 000,00</u>
Yhteensä:	44 000,00 €/v
60 % x	
40 000,00	26 400,00
./.. omat tulot	<u>20 000,00</u>
Korvaus leskelle	6 400,00 €/v

Esimerkki 2

vahinko sattunut 1.1.1982
tai sen jälkeen

Vainajan vuosiansio:	20 000,00	
Lesken vuosiansio:	<u>40 000,00</u>	
Yhteensä:	60 000,00	€/v

Korvaus vuodessa leskelle ja kolmelle lapselle

75 % x	60 000	45 000,00	
Leskelle 2/5		18 000,00	
./.. omat tulot		<u>40 000,00</u>	
Korvaus leskelle		-22 000,00	ei korvausta
Kullekin lapselle 1/5		9 000,00	
./.. lesken miinusosa		<u>-7 333,33</u>	
Korvaus lapselle		1 666,67	€/v

Korvaus vuodessa leskelle ja kahdelle lapselle

70 % x	60 000	42 000,00	
Leskelle 2/4		21 000,00	
./.. omat tulot		<u>40 000,00</u>	
korvaus leskelle		-19 000,00	ei korvausta
Kullekin lapselle 1/4		10 500,00	
./.. lesken miinusosa		<u>-9 500,00</u>	
Korvaus lapselle		1 000,00	€/v

Korvaus vuodessa leskelle ja yhdelle lapselle

65 % x	60 000	39 000,00	
Leskelle 2/3		26 000,00	
./.. omat tulot		<u>40 000,00</u>	
Korvaus leskelle		-14 000,00	ei korvausta
Lapselle 1/3		13 000,00	
./.. lesken miinusosa		<u>-14 000,00</u>	
Korvaus lapselle		-1 000,00	ei korvausta

Korvaus yksin leskelle

60 % x	60 000	36 000,00
./.. omat tulot		<u>40 000,00</u>
Korvaus leskelle		-4 000,00 ei korvausta

Korvaus vuodessa leskelle vainajan eläkeiästä

Vainajan vuosiansio:	12 000,00 (60 %)
Lesken vuosiansio:	<u>40 000,00</u>
Yhteensä:	52 000,00 €/v

60 % x	52 000,00	31 200,00
./.. omat tulot		<u>40 000,00</u>
Korvaus leskelle		-8 800,00 ei korvausta

7.5 Lesken oikeus elatuksen menetyksen korvaukseen tapauksissa, joissa avioeroasia on vireillä tai avioero on tuomittu

Elatuksen menetyksen korvaamista koskeva kysymys ratkaistaan tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Huomiota kiinnitetään avioeroasian vaiheeseen ja puolisoitten väliseen tosiasialliseen elatussuhteeseen tai eloon jääneen puolison mahdolliseen oikeuteen saada elatusapua sekä surmansa saaneen kykyyn suorittaa elatusapua, ellei liikennevahinkoa olisi sattunut. Tätä on selostettu tarkemmin soveltamisohjeessa 3/2006.

7.5.1 Elatuksen menetyksen korvaaminen avioeroasian vireillä ollessa

Avioeroa koskevan asian ollessa vireillä tuomioistuimessa on pidettävä todennäköisenä, että avioliitto olisi päättynyt avioeroon.

Näissä tilanteissa leskelle suoritetaan elatuksen menetyksen korvausta vahinkopäivää seuraavasta päivästä siihen saakka, kun avioeroa olisi vielä voitu hakea eli enintään vuoden pituiselta harkinta-ajalta.

Elatuksen menetyksen korvausta suoritetaan lautakunnan elatuksen menetyksen korvaamisesta antamien ohjeiden mukaisesti tai osapuolten tekemään sopimukseen perustuvan elatusavun suuruusena.

Edellä mainitun ajanjakson jälkeen voidaan elatuksen menetyksen korvausta maksaa leskelle, jos hän esittää selvityksen siitä, että hänellä olisi ollut oikeus saada avioeron jälkeen elatusapua puolisoiltaan. Korvausta ei tässäkään tapauksessa yleensä voida suorittaa pidemmältä ajalta kuin 12 kuukaudelta sen jälkeen, kuin avioeroa olisi tullut viimeistään hakea. Korvaus on tässä tilanteessa elatusavun suuruinen.

Jos leski osoittaa, että puolisoilla oli ennen liikennevahinkoa yhteinen suunnitelma palata yhteen eikä avioeroa harkinta-ajan jälkeen olisi todennäköisesti haettukaan, on hän oikeutettu elatuksen menetyksen korvaukseen, mikäli muut korvauksen saamisen edellytykset täyttyvät. Korvaus määräytyy liikennevahinkolautakunnan elatuksen menetyksen korvauksesta antamien ohjeiden mukaisesti.

7.5.2 Elatuksen menetyksen korvaaminen, kun avioero on tuomittu

Kun puoliset on tuomittu avioeroon ennen toisen puolison liikennevahingosta johtunutta kuolemaa, on entisen puolison näytettävä, että hän sai menehtyneeltä entiseltä puolisoiltaan elatusapua tai hänellä olisi avioeron jälkeen ollut oikeus elatusapuun. Muussa tapauksessa oikeutta elatuksen menetyksen korvaukseen ei avioeron jälkeen ole. Avioeroon tuomitulle suoritetaan elatuksen menetyksen korvauksena elatusavun määrä siltä ajalta, jolta hänellä olisi ollut oikeus saada elatusapua.

7.6 Lapsen elatuksen menetyksen korvaus vanhempien erotilanteissa

Jos elatukseen tai elatusapuun oikeutettu jää tarpeellista elatusta vaille sen vuoksi, että elatusvelvollinen on saanut surmansa, on hänelle korvausvelvollisen varallisuus ja olosuhteet huomioon ottaen tuomittava vahingonkorvaukseksi, mitä hän tarvitsee, kunnes voi elättää itsensä.

Lapselle voidaan suorittaa erotilanteissa elatuksen menetyksen korvausta vanhempansa kuoleman vuoksi elatusavun suuruisena, lautakunnan näitä koskevien ohjeiden ja laskentasääntöjen mukaisesti. Korvauksen suorittamistapa riippuu siitä, onko kyseessä avio- tai avoliitosta oleva lapsi sekä siitä, kumman vanhemman huostassa lapsi on ollut edunjättäjän kuolinhetkellä ja mitä lapsen voidaan katsoa vanhempansa kuoleman johdosta tosiasiallisesti menettäneen. Tosiasialliset olosuhteet tulee aina selvittää tapauskohtaisesti.

(soveltamisohje 2/2004)

Esimerkkejä

1. Liikennevahingossa menehtynyt on eläessään maksanut elatusapua lapselle. Tällöin vakuutuslaitos suorittaa perhe-eläkkeen lapselle elatusavun suuruisena. Eläkettä suoritetaan 18 ikävuoteen asti tai lapsen opiskellessa enintään 21 ikävuoteen asti.
2. Menehtynyt on eläessään laiminlyönyt elatusavun suorittamisen lapselle ja lapsi saa elatustukea elatustukilain perusteella. Tällöin vakuutuslaitos suorittaa elatuksen menetyksen korvauksen lapselle elatustuen suuruisena. Lapsen täytettyä 18 vuotta elatuksen menetyksen korvausta ei enää suoriteta liikennevakuutuksesta. Lapsen elatuksen menetyksen korvaus voidaan yleensä suorittaa elatustuen suuruisena silloin, kun lapsi tai nuori on saanut elatustukea yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ennen liikennevahinkoa, tai on muutoin ilmeistä, että elatustukea olisi ilman liikennevahinkoa maksettu jatkuvana.
3. Erossa yksi lapsi jää isälle ja toinen lapsi jää äidille. Elatusapua ei ole sovittu eikä tuomittu maksettavaksi. Kummatkin vanhemmat vastaavat itsenäisesti huostassa olevasta lapsestaan. Toinen vanhemmista menehtyy liikennevahingossa. Tällöin vakuutuslaitos suorittaa perhe-eläkkeen täysorvon kaavan mukaisesti liikennevahingossa menehtyneen vanhemman huostassa olleelle lapselle. Jäljelle jääneen vanhemman huostassa olevalle lapselle ei suoriteta perhe-eläkettä liikennevakuutuksesta.
4. Lapsi asuu vanhempiensa eron jälkeen vuoroin molempien vanhempiensa luona, eikä elatusapua ole sovittu tai tuomittu maksettavaksi. Toinen vanhemmista menehtyy liikennevahingossa ja lapsi muuttaa pysyvästi asumaan jäljelle jääneen vanhemman

luokse. Tällöin vakuutuslaitos suorittaa perhe-eläkkeen täysorvon kaavan mukaisesti siten, että liikennevahingossa menehtyneen vanhemman vuosiansiosta otetaan perhe-eläkkeen perusteeksi 50 % eli puolet vuosiansiosta.

Jos menehtyneen vanhemman vuosiansio on 30 000 euroa, lapsen elatuksen menetyksen korvaus (ns. perhe-eläke) lasketaan 15 000 euron perusteella. Perhe-eläke yhdelle lapselle olisi 50 % 15 000 eurosta eli 7 500 euroa vuodessa. Vastaavasti korvaus kahdelle lapselle olisi 60 % 15 000 eurosta eli 4 500 euroa kummallekin vuodessa.

5. Erossa lapsi jää vanhemmalle A. Vanhempi B maksaa eron jälkeen elatusapua lapselle. Vanhempi A menehtyy liikennevahingossa. Lapsi muuttaa vanhemman B luokse asumaan. Tällöin vakuutuslaitos suorittaa korvauksen elatuksen menetyksestä täysorvon kaavan mukaisesti.

7.7 Vanhuuseläkeikä

Vanhuuseläkeikänä on liikennevahinkojen korvauskäytännössä vakiintuneesti pidetty 65 vuotta, ellei muuta eläkeikää ole osoitettu. Käytäntö perustuu liikennevahinkolautakunnan asiasta aikaisemmin antamiin ohjeisiin ja on yhdenmukainen vahingonkorvauslain 5:2 b §: 4 kohdan mukaisen eläkeiän kanssa.

Lautakunta noudattaa edelleen pääsääntöisesti 65 vuoden vanhuuseläkeikää elatuksen menetyksen perusteella suoritettavan korvauksen määrittämisessä, ellei tapauskohtaista syytä muun vanhuuseläkeiän soveltamiselle ole osoitettu.

Kun menehtynyt olisi täyttänyt 65 vuotta hänen vuosiansionsa määritetään 60 %:ksi hänen aiemmasta vuosiansiostaan. Lesken kohdalla menetellään samoin.

Niissä tapauksissa, joissa menehtyneellä tai leskellä on pääsäännöstä poikkeava eläkeikä, käytetään korvausta suoritettaessa kyseistä yksilöllistä ikää eläkeikänä.

Poikkeus pääsäännön mukaisesta vanhuuseläkeiästä voidaan tehdä, jos vahinkoa kärsinyt työskenteli 65 ikävuoden jälkeen tai tätä tarkoitaviin järjestelyihin oli ryhtynyt ennen liikennevahingon sattumista. Vanhuuseläkeiäksi katsotaan tällöin 68 vuotta, ellei muusta vanhuuseläkeiästä ole selvitystä. Poikkeavaa eläkeikää voidaan soveltaa myös, jos vahinkoa kärsinyt tai leski työskenteli sellaisessa ammatissa, jossa on pääsäännöstä poikkeava vanhuuseläkeikä.

Vahingonkorvauslain 5 luvun 2 b §:n 4 kohdan mukaan alle 18 vuoden ikäisenä työkyvyttömäksi tulleen vanhuuseläke alkaa 65 vuoden iässä.

7.8 Erialaisten vapaaehtoisten eläkejärjestelyjen vaikutus elatuksen menetyksen korvaukseen

Elatuksen menetyksen korvausta määriteltäessä lesken mahdollinen osa-aika- tai varhennetulle vanhuuseläkkeelle jääminen ei ole peruste korottaa korvausta. Elatuksen menetyksen korvaus määritellään näissä tapauksissa niiden tulojen perusteella, jotka leski olisi saanut ilman vapaaehtoista eläkejärjestelyä. Jos eläkejärjestely oli toteutettu jo ennen

liikennevahinkoa, määritellään elatuksen menetyksen korvaus kuitenkin lesken todellisten tulojen perusteella (soveltamisohje 1/2005)

8. LÄHEISEN OIKEUS KORVAUKSEEN HENKISESTÄ KÄRSIMYKSESTÄ (VahL 5:4 a §)

8.1 Korvauksen edellytykset

Korvausta henkisestä kärsimyksestä harkittaessa on selvittävä seuraavat yleiset ja erityiset edellytykset. Molempien yleisten edellytysten täyttyminen on ehdoton edellytys korvaukselle:

8.1.1 Yleiset edellytykset

a) Korvauksen hakija on ollut lain tarkoittamassa läheisessä suhteessa surmansa saaneeseen. Laissa lueteltuja omaisia ovat surmansa saaneen vanhemmat, lapset sekä aviopuoliso. Näihin rinnastettaviksi erityisen läheisiksi henkilöiksi voidaan tapauskohtaisesti katsoa esim. avopuoliso, kasvattilapset ja kasvattivanhemmat. Rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 950/2001 tarkoittaman parisuhteen osapuoli rinnastetaan puolisoon. Laki rekisteröidystä parisuhteesta tuli voimaan 1.3.2002.

b) Kuolema on aiheutettu tahallisella tai törkeän tuottamuksellisella teolla. Rikosnimikkeellä sinänsä ei ole merkitystä korvausvastuuta ajatellen. Ratkaisevaa on se, onko itse kuoleman aiheuttanut tekoa pidettävänä törkeän huolimattomana tai tahallisena.

8.1.2. Erityiset edellytykset

Mikäli molemmat yleiset edellytykset täyttyvät, on korvauksen suorittamista harkittaessa otettava huomioon seuraavat erityiset edellytykset:

a) Kuinka läheisessä suhteessa surmansa saanut ja korvausta hakenut ovat olleet: esimerkiksi ovatko he asuneet yhdessä tai onko heidän välillään ollut tosiasiallinen yhteenkuuluvuus- tai riippuvuussuhde.

b) Teon laatu: onko tekotapa ollut esimerkiksi poikkeuksellisen raaka ja uhrin ihmisarvoa alentava tai onko käytetty pitkäaikaista väkivaltaa.

c) Muut olosuhteet: esimerkiksi korvauksen hakijan läsnäolo surmahetkellä. Korvausta maksetaan, mikäli se edellä 2. kohdassa mainittujen seikkojen kokonaisharkinnan jälkeen harkitaan kohtuulliseksi.

Korvauksen määrä harkitaan tapauskohtaisesti. Hallituksen esityksen (116/1998) mukaan korvausmäärän ei tulisi ylittää kivusta ja särystä vakiintuneesti maksettujen korvausten enimmäismääriä.

VahL 5:4 a §:n mukaan läheiselle kärsimyksestä maksettavalla korvauksella on tarkoitettu katettavaksi myös asiantuntija-avun, yleensä terveydenhuollon ammattihenkilön käyttämisestä aiheutuneita kuluja ja ansiotyöstä poissaolosta aiheutuvaa ansion menetystä. Koska mainitut vahingot nyttemmin tulevat korvattaviksi myös 5:4 b §:n nojalla, on tämä mahdollinen korvaus otettava huomioon määrättäessä korvausta kärsimyksestä.

8.2 Ohjeen soveltaminen

Ohjetta on sovellettava 1.2.1999 tai sen jälkeen sattuneisiin liikennevahinkoihin. Rekisteröityä parisuhdetta koskevalta osin ohje soveltuu 1.3.2002 tai sen jälkeen sattuneisiin liikennevahinkoihin.

9. OIKEUS LÄHEISEN KUOLEMAN PERUSTEELLA SAIRAANHOITO- JA MUIHIN KULUKORVAUKSIIN SEKÄ KORVAUKSEEN ANSIONMENETYKSESTÄ (VahL 5:4 b §)

9.1 Korvauksen edellytykset

Korvauksen saamisen edellytyksenä on, että korvaukseen oikeutettu on ollut vahingonkorvauslain tarkoittamassa erityisen läheisessä suhteessa surmansa saaneeseen. Erityisen läheisen määrittely on esitetty kohdassa 8. Kuolema on tullut aiheuttaa tahallisella tai törkeän tuottamuksellisella teolla. Rikosnimikkeellä sinänsä ei ole merkitystä korvausvastuuta ajatellen. Ratkaisevaa on se, onko itse kuoleman aiheuttanut tekoa pidettävänä törkeän huolimattomana tai tahallisena. Jos teko on rikosoikeudellisin perustein arvioitu tahalliseksi tai törkeäksi voidaan se yleensä katsoa sellaiseksi myös vahingonkorvausoikeudellisessa arvostelussa liikennevahingon seurauksena syntyvää korvausvastuuta arvioitaessa.

Läheisen oikeus korvaukseen syntyy, jos hänelle itselleen on kuolemantapauksen seurauksena aiheutunut henkilövahinko. Korvattavaksi tulee kuoleman aiheuttamasta järkytyksestä aiheutunut terveydentilanhäiriöksi luokiteltava henkilövahinko. Toisin kuin liikennevahingossa kuolleen läheiselle VahL 5:4 a §:n nojalla korvattava kärsimys, tässä kohdassa tarkoitettu korvaus ei ole kohtuusharkintaan perustuva.

9.2 Korvattavat vahingot

Korvattavaa vahinkoa ovat vahingonkorvauslain 5 luvun 2 §:n 1 ja 2 kohdissa tarkoitetut vahingot, joita on selostettu edellä kohdissa 1.1 ja 1.2.

Vahinkoa kärsineellä on VahL 5:4 b §:n mukaan oikeus korvaukseen vain taloudellisesta vahingosta eli tarpeellisista sairaanhoitokustannuksista ja muista tarpeellisista kuluista sekä ansion menetyksestä. Sen sijaan oikeutta tilapäisen haitan korvaukseen ei VahL 5:4 b §:n nojalla synny. Läheisen kärsimyksen korvaamisesta on säädetty 5:4 a §:ssä, jota on edellä käsitelty kohdassa 8. Hallituksen esityksen perusteluissa VahL 5:4 a §:ä valmisteltaessa on todettu, että läheiselle kärsimyksestä maksettavalla korvauksella on tarkoitus kattaa asiantuntija-avun käyttämisestä aiheutuneita kuluja ja ansiotyöstä poissaolosta aiheutuvaa ansion menetystä. Asiantuntija-avulla tarkoitettaneen tässä yhteydessä terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa apua. Näin ollen mahdollinen VahL 5:4 b §:n nojalla korvattu määrä on otettava alentavana tekijänä huomioon määrättäessä korvausta kärsimyksestä 5:4 a §:n perusteella.

Selvyyden vuoksi on syytä todeta, että VahL 5:4 b §:n nojalla korvaukseen oikeutetun läheisellä (läheisen läheisellä) ei ole oikeutta VahL 5:2 d §:n nojalla kuluista ja ansionmenetyksestä. Kysymyksessä on liikenne vahinkoon nähden niin etäinen seuraus, että sen ei enää voida katsoa olevan korvausoikeutta perustavassa syy – yhteydessä liikennevahinkoon.

9.3 Ohjeen soveltaminen

Ohjetta sovelletaan 1.1.2006 tai sen jälkeen sattuneisiin liikennevahinkoihin.

10. KORVAUSTEN SUORITTAMISTAPA (VahL 5:7 §)

10.1 Ansion ja elatuksen menetys

Ansion menetys VahL 2 §:n 2 kohdan, 2 b §:n, 2 d §:n ja 4 b §:n tarkoittamissa tapauksissa suoritetaan pääsääntöisesti toistuvaissuorituksina. VahL 5: 4 §:ssä tarkoitettu elatuksen menetys korvataan ansion menetyksen tavoin toistuvaissuorituksina.

Poikkeuksena pääsäännöstä on ensinnäkin tilanne, jossa jälkikäteen korvataan jo syntynyt ansion tai elatuksenmenetys. Tässä tapauksessa otetaan huomioon mitä viivästyskorotuksesta on liikennevakuutuslain 67 §:ssä määrätty.

Hyväksyttävästä syystä ansion menetyskorvaus voidaan suorittaa poikkeuksellisesti osaksi tai kokonaan kertakorvauksena. Edellytyksenä on, että vahinkoa kärsinyt käyttää kertakorvauksen olojensa parantamiseen esimerkiksi maksamalla velkojaan tai hankkimalla asunnon tahi korjaamalla asuntoaan. Kertakorvauksen maksamisen edellytyksenä on lisäksi, että vahinkoa kärsinyt voi jäljelle jäävillä tuloillaan tulla toimeen kertakorvauksen maksamisen jälkeen. Yleensä kertakorvauksen maksamisen edellytyksenä on sosiaaliviranomaisen puoltava lausunto.

Ansiotulojen myöhentymistä koskeva korvaus suoritetaan pääsääntöisesti jatkuvana korvauksena.

10.2 Hoitotuki ja vaatelisä

Avuntarpeesta ja vaatteiden erityisestä kulumisesta suoritettavat kulukorvauksenluonteiset hoitotuki ja vaatelisä suoritetaan toistuvaissuorituksina.

10.3 Aineettomien vahinkojen korvaukset

Kipu ja särky sekä muu tilapäinen haitta, pysyvä haitta ja pysyvä kosmeettinen haitta korvataan kertakorvauksena, kun kyseinen korvauslaji on lääketieteelliset näkökohdat huomioon ottaen määriteltävissä. Ennakkokorvausten suorittaminen on harkittava tapauskohtaisesti. Mahdollisesti maksettujen ennakkokorvausten huomioon ottamisesta on erillinen esitys ao. korvausaihetta koskevassa kohdassa.

Pysyvän haitan korvaus voidaan eräissä tapauksissa suorittaa jatkuvana korvauksena. Tästä on kerrottu kohdassa 4.1 (LVLTk kiertokirje 14/1999).

10.4 Kulukorvaukset

Kulukorvaukset on luonteensa puolesta korvattava sitä mukaan, kun korvattavaksi kuuluvia kuluja syntyy. Korvaukset suoritetaan laskujen tai muiden selvitysten perusteella. Erityisesti sairaanhoitokulujen osalta on noudatettava 1.1.2005 jälkeen sattuneiden vahinkojen osalta mitä liikennevakuutuslain muuttamisesta annetusta laista 1360/2004 johtuu. Pääsääntöisesti myös niin kutsutut kohonneet kodinhoitokulut korvataan toteutuneiden todellisten kulujen suuruisena.

10.5 Ohjeen soveltaminen

Ohjetta sovelletaan 1.1.2006 tai sen jälkeen käsiteltäviin vahinkoihin.

11. KORVAUKSEN TAI SEN MAKSUTAVAN MUUTTAMINEN (VahL 5:8§)

VahL 5:8 §:n mukaan olosuhteiden olennaisen muutoksen johdosta voidaan VahL 5 luvun 2, 2d, 4 tai 4 b §:n perusteella suoritettavaa korvausta tai sen suorittamistapaa muuttaa. Kertakorvausta ei kuitenkaan voida alentaa.

Liikennevakuutuslain 66 §:n mukaan vakuutuslaitoksen on pyydettävä lausunto liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalta ennen jatkuvaa korvausta koskevaa ratkaisua.

Vakuutuslaitoksen on näin ollen tehtävä asianmukainen lausuntopyyntö ennen jatkuvan korvauksen muuttamista koskevaa ratkaisuaan.

Jatkuvaa korvausta koskeva muutos perustuu korvaukseen oikeutetun henkilön olosuhteen muutokselle. Uutta avio- tai avoliittoa taikka rekisteröityä parisuhdetta pidetään pääsääntöisesti olosuhteen muutoksena, jonka perusteella aikaisempaa päätöstä voidaan muuttaa. Muutoksen syntyhetkenä pidetään avioliiton osalta vihkimispäivää, parisuhteen osalta rekisteröintipäivää ja avoliiton osalta muutosperusteen pääsääntöisenä syntyajankohtana pidetään väestörekisterin mukaista muuttopäivää.

Pääsääntöisesti muutos jatkuvaan korvaukseen tulee voimaan lautakunnan antaman lausunnon jälkeen tehdyn vakuutuslaitoksen korvauspäätöksen tekopäivästä lukien. Korvauspäätös ei voi koskea taannehtivaa aikaa. Katso kohta 7.2.

Pääsäännön mukaisesta tapauksesta on kysymys silloin, kun etuuden muuttaminen perustuu joltakin osin harkintaan. Etuuden muuttaminen perustuu harkintaan esimerkiksi silloin, kun leski menee uuteen avioliittoon, avioliittoon tai rekisteröityyn parisuhteeseen, vaikka uuden avio- tai avoliiton tai rekisteröidyn parisuhteen perusteella lähtökohtaisesti lesken oikeus elatuksen menetyksen korvaukseen lakkaa.

Etuuden muuttamista koskeva päätös perustuu harkintaan myös silloin, kun on kysymys lesken tai muun edunsaajan oikeuden elatuksen menetyksen korvauksen lakkaamisesta sillä perusteella, että tämä pystyy itse elättämään itsensä.

Etuuden muuttaminen ei sen sijaan perustu harkintaan esimerkiksi silloin, kun työttömänä ollut leski menee ansiotyöhön, leski jää äitiys- tai vanhempainlomalle, etuuden saaja kuolee tai vahinkoa kärsinyt tervehtyy ja palaa työhön. Mainituissa tapauksissa etuutta koskeva päätös voidaan muuttaa olosuhteen muutoksesta lukien.

Jatkuvan korvauksen tai sen maksutavan muuttamista koskevassa asiassa on pyydettävä liikenne- ja potilasvahinkolautakunnan liikennevahinko-osaston lausunto riippumatta siitä, perustuuko etuuden muuttaminen harkintaan vai ei. Jatkuvan etuuden suorittaminen voidaan kuitenkin lopettaa etuuden saajan kuoleman johdosta vakuutuslaitoksen päätöksellä välittömästi kuolin kuukauden lopussa.

11.1 Ennen 1.1.2006 määrätyn jatkuvan korvauksen muuttaminen

Ennen 1.1.2006 toistuvina suorituksina maksettavaksi määrättyjen korvausten muuttamiseen sovelletaan liikennevakuutuslain (279/1959) 6 §:n 2 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa liikennevakuutuslain muuttamisesta annetun lain 510/2004 voimaan tullessa eli 1.1.2006.

12. VAHINKOA KÄRSINEEN OMAN MYÖTÄVAIKUTUKSEN VAIKUTUS KORVAUKSIIN

12.1 Moottoriajoneuvon kuljettajan oman myötävaikutuksen vaikutus moottoriajoneuvon kuljettajan henkilövahinkojen korvauksiin

12.1.1 Huolimattomuus ja tahallisuus

Jos vahingoittunut on aiheuttanut liikennevahingon sellaisella huolimattomuudella, että sitä voidaan pitää törkeänä, voidaan korvausta alentaa 1/3 -1/1.

Jos vahinko on aiheutettu tahallisesti, korvausta suoritetaan ainoastaan siltä osin kuin muut olosuhteet ovat vaikuttaneet vahingon syntymiseen. Lähtökohtaisesti korvausta ei siis suoriteta. Tapauskohtaisen arvion perusteella voidaan kuitenkin korvausta suorittaa, jos vahinko on osaksi aiheutunut jostakin muusta syystä kuin vahinkoa kärsineen omasta moitittavasta menettelystä.

Jos tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella itselleen henkilövahingon aiheuttanut oli tekoa tehdessään ymmärrystä vailla, korvaukset suoritetaan kuitenkin täysimääräisinä.

Tässä sanottu koskee sekä mahdollisia vahinkoa kärsineelle itselleen maksettavia korvauksia että kuoleman johdosta maksettavia kulukorvauksia ja elatuksen menetyksen korvauksia (perhe-eläke).

12.1.2 Alkoholin ja muiden huumaavien aineiden käyttö

Jos moottoriajoneuvon kuljettaja on ollut vahingon sattuessa alkoholin tai muun huumaavan aineen vaikutuksen alainen tahi alkoholin ja muun huumaavan aineen yhteisvaikutuksen alaisena ja sillä on syy-yhteys vahinkoon, on hänen henkilövahinkojensa korvauksia alennettava tai korvaus evättävä.

1) korvausta on alennettava, jos kuljettajalla todetaan 0,5 - alle 1,2 ‰ alkoholia veressä tai 0,22 - alle 0,53 mg/l alkoholia uloshengitysilmassa

2) korvaus voidaan suorittaa vain erityisestä syystä, jos kuljettajalla todetaan vähintään 1,2 ‰ alkoholia veressä tai vähintään 0,53 mg/l uloshengitysilmassa.

Huumaavien aineiden vaikutus ja alkoholin ja muun huumaavan aineen yhteisvaikutus on aina arvioitava tapauskohtaisesti kiinnittämällä huomiota muun ohella nautittujen aineiden lukuisuuteen ja niiden nautittuun määrään sekä analyysitulosten perusteella tehtyyn arvioon aineiden vaikutuksesta henkilön kykyyn kuljettaa moottoriajoneuvoa.

Tässä sanottu koskee sekä mahdollisia vahinkoa kärsineelle itselleen maksettavia korvauksia että kuoleman johdosta maksettavia kulukorvauksia ja elatuksen menetyksen korvauksia (perhe-eläke).

12.1.3 Moottoriajoneuvon luvattoman käyttöönoton vaikutus henkilövahinkojen korvauksiin

Jos vahinko on aiheutunut vahinkoa kärsineen ollessa luvottomasti käyttöön otetussa ajoneuvossa ja vakuutusyhtiö voi osoittaa hän tienneen ajoneuvon käyttöönoton luvattomuudesta, hänelle suoritetaan korvausta ajoneuvon liikennevakuutuksesta vain erityisestä syystä. Luvattomalla käytöllä tarkoitetaan rikoslain (39/1889) 28 luvun 9 a–9 c §:ssä tarkoitettuja rangaistavia tekoja. Korvausta ei siis voida suorittaa vahinkoa kärsineelle kuljettajalle tai matkustajalle, jotka ovat olleet tietoisia käyttöönoton luvattomuudesta. Todistustaakka tietoisuudesta on vakuutusyhtiöllä (liikennevakuutuslaki 49 §).

Erityinen syy voi olla esimerkiksi olosuhde, joka kyseisessä tapauksessa tekee luvottomasti käyttöön otetulla ajoneuvolla ajoon lähtemisen tavanomaista huomattavasti vähemmän moitittavaksi.

Mahdollisen erityisen syyn ja vahinkoa kärsineen tietoisuuden osalta asia on ratkaistava tapauskohtaisen harkinnan perusteella ottamalla huomioon kaikki tapaukseen liittyvät seikat ja olosuhteet.

12.2 Myötävaikutusalennuksen soveltamista koskevat yleisohjeet

Liikennevahinkolautakunnan kokoukset:

nro 14/24. 4. 1964 ptk:n 1 §
nro 64/ 2. 12. 1971 ptk:n 2 §
nro 19/13. 4. 1977 ptk:n 1 §
nro 80/21. 12. 1979 ptk:n 1 §
nro 42/7. 9. 1994 ptk:n 1 §
nro 1/2006 soveltamisohje 3.2.2006

12.3 Ratkaisusuosituksen pyytäminen myötävaikutusta koskevassa kysymyksessä

Liikennevakuutuslain 66 §:n mukaan vakuutuslaitoksen on pyydettävä lautakunnalta ratkaisusuositus jatkuvaa korvausta koskevassa asiassa ennen korvausasian ratkaisemista. Samoin lausunto on pyydettävä pysyvän haitan ja kivun ja säryn sekä muun ohimenevän haitan korvausten osalta, jos vamma on vaikea. Lautakunta tulkitsee em. 66 §:n määräystä niin, että niin kutsutuissa pakkoalisteisissa tapauksissa on koko vahinkoasia kaikkien korvausaiheiden osalta saatettava lautakunnan tutkittavaksi. Näin ollen kysymys vahinkoa kärsineen mahdollisesta omasta myötävaikutuksesta näissä tapauksissa on myös saatettava lautakunnan tutkittavaksi.

Katso myös liikennevahinkolautakunnan lausunto lv 06/734.

13. Vanhentumisen huomioon ottaminen

Lautakunnan toimialaan kuuluu tutkia myös mahdollinen vanhentumiskysymys. Vanhentumista koskeva kysymys tutkitaan vain, jos asianosainen vetoaa vanhentumiseen.

Tässä tarkoitettusta vanhentumisesta on pidettävä erillään lautakunnan ratkaisusuosituspyynnölle säädettyjen määräaikojen noudattamisen valvominen. Lautakunta tutkii omasta aloitteestaan näiden määräaikojen noudattamisen eikä tutki määräajan jälkeen tehtyä ratkaisusuosituspyyntöä.

14. KÄSITTELY LIIKENNE- JA POTILASVAHINKOLAUTAKUNNAN LIIKENNEVAHINKO-OSASTOLLA

14.1 Vakuutuslaitoksen ratkaisusuosituspyyntö

Vakuutuslaitoksen on, jollei korvausasiaa ole ratkaistu tuomioistuimen tai muutoksenhakulautakunnan lainvoimaisella tuomiolla tai päätöksellä, pyydettävä liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalta ratkaisusuositus ennen päätöksensä antamista, kun asia koskee:

- 1) pysyvän ansionmenetyksen taikka kuoleman perusteella suoritettavaa jatkuvaa korvausta tai sen sijasta suoritettavaa kertakaikkista pääoma-arvoa;
- 2) jatkuvan korvauksen korottamista tai alentamista vahingonkorvauslain 5 luvun 8 §:n perusteella;
- 3) haitan perusteella suoritettavaa korvausta, jos vamma on vaikea;
- 4) virheellisen päätöksen oikaisua asianosaisen vahingoksi, jos asianosainen ei suostu virheen korjaamiseen; lausuntoa ei tarvitse kuitenkaan pyytää, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä tai jos kysymyksessä on ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe.

Jos vakuutuslaitoksen päätös poikkeaa lautakunnan ratkaisusuosituksesta korvauksensaajan vahingoksi, sen on liitettävä ratkaisusuositus päätökseensä ja annettava päätös tiedoksi lautakunnalle.

Jos korvausasiassa on annettu tuomioistuimen lainvoimainen ratkaisu, liikenne- ja potilasvahinkolautakunta ei saa käsitellä asiaa siltä osin kuin tuomioistuin on ratkaissut sen.

Vakuutuslaitos voi pyytää lautakunnalta ratkaisusuosituksen ja tuomioistuin lausunnon korvausasian ollessa niiden käsiteltävänä.

Lautakunta on antanut soveltamisohjeen 10/21 koskien ratkaisusuosituspyynnön esittämistä lautakunnalle.

14.2 Ratkaisusuosituksen pyytäminen ja vastineen antaminen

Vakuutuslaitoksen tekemän ratkaisusuosituspyynnön ja vastineen perustietoihin kuuluvat tarpeelliset asian ja asianosaisten yksilöintitiedot; nimi, henkilötunnus, osoite, vahinkopäivä.

Ratkaisusuosituspyynnöstä tulee ilmetä, onko kyseinen vahinko myös tapaturmavakuutuslain mukainen vahinko, ja mikä vakuutuslaitos on korvausvastuussa. Mahdolliset tapaturmavakuutusjärjestelmän lautakunta- ja tuomioistuinkäsittelyjen lausunnot ja päätökset tulee oheistaa asiakirjaan.

Ratkaisusuosituspyyntöön on selkeästi merkittävä, mitä korvauskysymystä se koskee ja onko liikennevahinkoasia aikaisemmin käsitelty lautakunnassa tai tuomioistuimessa sekä miltä osin ja milloin käsittely on tapahtunut. Lisäksi vakuutuslaitoksen on ilmoitettava asiaa hoitavan henkilön nimi ja yhteystiedot.

Kukin korvauskysymys on käsiteltävä erikseen asianmukaisesti perustellen. Ansionmenetystä koskevat laskelmat on niin ikään perusteltava siltä osin, kuin niihin sisältyy harkinnanvaraisia valintoja esimerkiksi vuosiansion määrittelyyn liittyen. Ratkaisusuosituspyyntöön on oheistettava tarvittavat selvitykset liitteinä ja liitteistä on laadittava luettelo.

Vakuutuslaitoksen on annettava ratkaisusuosituksen pyytäjälle tiedoksi pyynnön johdosta lautakunnalle antamansa vastine liiteasiakirjaluettelointeen. Vastineessa on oltava maininta tiedoksi antamisesta.

14.3 Vahinkoa kärsineen, vakuutuksenottajan tai muun korvaukseen oikeutetun ratkaisusuosituspyyntö

Liikennevakuutuslain 65 §:n mukaan vahinkoa kärsineellä, vakuutuksenottajalla ja muulla korvaukseen oikeutetulla on korvausasiassa oikeus pyytää liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalta ratkaisusuositusta vuoden kuluessa vakuutusyhtiön päätöksen antamisesta. Kun ratkaisusuosituspyyntö koskee liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta säädetyn lain mukaista korvauspäätöstä, ratkaisusuosituspyyntö on tehtävä 30 päivän kuluessa korvauspäätöksen antamisesta.

Jos ratkaisusuositusta on pyytänyt luonnollinen henkilö, perusteltu ratkaisusuositus on annettava kirjallisena viimeistään 90 päivän kuluttua siitä, kun lautakunnan käytettävissä on ollut kaikki lausunnon antamiseksi tarpeellinen aineisto. Erittäin monimutkaisessa asiassa lautakunta voi harkintansa mukaan pidentää 90 päivän määräaikaa. Asianosaisille

on tällöin ilmoitettava määräajan pidentämisestä sekä ratkaisusuosituksen antamisen arvioidusta ajankohdasta.

Vahinkoa kärsinyt tai muu edellä mainittu ratkaisusuosituksen pyytäjä voi käyttää asiansa hoitamisessa lakimiesapua. Tästä aiheutuneet kustannukset jäävät ratkaisusuositusta pyytävän vastattavaksi.

14.4 Kuuleminen

Liikenne- ja potilasvahinkolautakunta käsittelee ratkaisusuosituspyynnön kuultuaan ensin toista asianosaista.

Liikennevakuutuslain 66 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa vakuutuslaitoksen tulee ratkaisusuosituspyynnön lähetettyään samalla toimittaa jäljennös siitä vahinkoa kärsineelle, ja antaa asianmukaiset ohjeet vastineen antamisesta ja toimittamisesta lautakunnalle. Ratkaisusuosituspyynnöstä on käytävä ilmi, että vakuutuslaitos on menetellyt tämän mukaisesti.

Tarvittaessa lautakunta huolehtii kuulemisesta. Vahinkoa kärsineelle annetaan 30 päivän määräaika vastineen toimittamiseksi ja vakuutuslaitokselle 21 päivän määräaika vastineen ja asiakirjojen toimittamiseksi.

Mahdollista määräajan pidentämistä on pyydettävä määräajan kuluessa. Pidennyspyynnössä on mainittava syy määräajan pidentämiselle sekä ilmoitettava mihin saakka määräaika pyydetään jatkettavaksi.

Lautakunta antaa tiedon mahdollisesta uudesta määräajasta asianosaisille.

15. LIIKENNEVAKUUTUKSEN KUNTOUTUSTOIMINTA

Liikennevakuutuksen korvausetuuksiin kuuluu muun ohella vahingoittuneen kuntoutumiselle myönnettävä tuki. Kuntoutus perustuu 1.10.1991 voimaan tulleeseen lakiin liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta (626/91).

Kuntoutuksella tarkoitetaan sellaisten toimenpiteiden kokonaisuutta, jolla edistetään ja tuetaan kuntoutujan työhön paluuta ja työstä suoriutumista, ehkäistään, poistetaan ja vähennetään työ- tai toimintakykyyn vaikuttavia haittoja sekä ylläpidetään ja parannetaan hänen itsenäistä suoriutumiskykyään.

Kuntoutuksen edellytykset

Kuntoutus korvataan henkilölle, jolla on oikeus korvaukseen liikennevakuutuslain mukaan ja jonka työ- tai toimintakyky taikka ansiomahdollisuudet ovat liikennevahingon johdosta heikentyneet. Kuntoutus korvataan myös, jos on todennäköistä, että henkilön työ- tai toimintakyky taikka ansiomahdollisuudet voisivat liikennevahingon vuoksi myöhemmin olennaisesti heikentyä.

Korvattava kuntoutus

Kuntoutujalle korvataan kuntoutuksesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset sekä suoritetaan korvausta kuntoutusajalta syntyneestä ansiomenetyksestä siten kuin laissa on tarkemmin säädetty.

Kuntoutuksen korvauskäytäntöä on tarkemmin selostettu liikennevakuutuksen kuntoutuksen korvausohjeissa, jotka on luettavissa liikennevakuutuskeskuksen verkkosivuilla.

Kuntoutusasian käsittely lautakunnassa

1.1.2021 alkaen lautakunta on toimivaltainen käsittelemään myös liikennevakuutuksen kuntoutusasioita. Niissä ratkaisusuosituspyyntö on tehtävä 30 päivän kuluessa vakuutuslaitoksen korvauspäätöksen tiedoksisaamisesta. Jollei muuta näytetä, katsotaan muutoksenhakijan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on hänelle postitettu.

Jos asia saatetaan vireille lautakunnassa, muutoksenhauille Vakuutusoikeuteen säädetty muutoksenhaku-aika keskeytyy lautakuntakäsittelyn ajaksi.

ESINEVAHINGON KORVAUKSET

16. Käyttöhyödyn menetys

16.1. Korvattava vahinko

Moottoriajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä aiheutuneen liikennevahingon johdosta maksetaan korvausta liikennevakuutuksesta sen vuoksi, ettei moottoriajoneuvoa ole voitu käyttää (seisonta-aika).

Tämä korvaus kattaa moottoriajoneuvon hankkimisesta aiheutuneet seisonta-aikaan kohdistuvat kustannukset, jotka tietyn tyyppisillä ajoneuvoilla on keskimääräisesti, ja muun käyttöhyödyn menetyksen. Korvauksen maksamiseksi riittää, että vahinkoa kärsinyt osoittaa korvattavan seisonta-ajan pituuden. Mikäli vahinkoa kärsinyt näyttää kärsineensä todellista vahinkoa yli kulloinkin voimassa olevan ohjeen mukaisen seisonta-aikakorvauksen, korvataan täyden korvauksen periaatteen mukaisesti todellisen vahingon määrä.

Jos korvaus sen sijaan maksetaan näitä ohjeita korkeampana esimerkiksi korvaamalla todelliset matkakulut tai ansionmenetys, korvaus maksetaan ainoastaan seisonta-aikaan sisältyviltä todellisilta menetetyiltä käyttöpäiviltä.

Jos seisonta-aika ajoittuu kahdelle kalenterivuodelle, maksetaan korvaus soveltaen niitä ohjeita, jotka kulloinkin ovat olleet voimassa.

Liikennevakuutettavien ajoneuvojen käyttöhyödyn menetyksen (seisonta-ajan) korvaukset 1.1.2023

Ajoneuvolaji	Ajoneuvojen hintaluokitus t €	Normikorvaus euroa/päivä
Muu ajoneuvo	alle 1,0	0,56
Muu ajoneuvo	1,0 – 2,0	1,12
Muu ajoneuvo	2,0 – 5,0	2,79
1,07Muu ajoneuvo	5,0 – 10,0	5,56
Muu ajoneuvo	10,0 – 14,0	7,82
Henkilöauto	14,0 – 19,0	10,82
Henkilöauto	19,0 – 23,0	13,05
Henkilöauto	23,0 – 28,0	16,03
Henkilöauto	28,0 – 34,0	19,55
Henkilöauto	34,0 – 45,0	25,21
Henkilöauto	45,0 -	32,10
Taksi yhdessä vuorossa		33,60
Taksi kahdessa vuorossa		57,89
Pakettiauto		18,55

Moottoripyörä	0,0 – 5,0	6,79
Moottoripyörä	5,0 – 15,0	14,32
Moottoripyörä	15,0 -	24,23
Traktori	0,00 – 35,0	17,01
Traktori	35,0 -	33,85
Kuorma-auto	0,0 – 25,0	22,67
Kuorma-auto	25,0 – 50,0	39,41
Kuorma-auto	50,0 – 75,0	64,37
Kuorma-auto	75,0 – 100,0	83, 00
Kuorma-auto	100,0 – 150,0	110,00
Kuorma-auto	150,0 – 200,0	136,31
Kuorma-auto	200,0 – 250,0	151,26
Kuorma-auto	250 -	176,24
Perävaunu (kuorma-auton)	0,0 – 25,0	12,83
Perävaunu (kuorma-auton)	25,0 – 50,0	24,06
Perävaunu (kuorma-auton)	50,0 – 75,0	35,55
Perävaunu (kuorma-auton)	75,0 – 100,0	46,23
Perävaunu (kuorma-auton)	100,0 – 125,0	57,84
Perävaunu (kuorma-auton)	125,0	69,00
Linja-auto	0,0 – 50,0	34,97
Linja-auto	50,0 – 100,0	65,25
Linja-auto	100,0 – 150,0	97,54
Linja-auto	150,0 – 200,0	126,78
Linja-auto	200,0 – 250,0	153,56
Linja-auto	250,0 – 300,0	178,90
Linja-auto	300,0 – 350,0	201,78
Linja-auto	350,0 -	224,77
Poliisiauto 1		20,42
Poliisiauto 2		13,73
Sairasauto		45,29
Kouluauto, henkilöauto, (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa)	0,0 – 30,0	22,28
Kouluauto, henkilöauto, (muu maa)		21,58
Kouluauto, kuorma-auto, (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa)	0,0 – 100,0	44,74
Kouluauto, kuorma-auto, (muu maa)		42,98
Vuokra-auto, henkilöauto	0,0 – 20,0	23,50
Vuokra-auto, henkilöauto	20,0 -	35,93
Hautausauto		25,26

Ajoneuvon korjaaminen

Ohjeen mukainen seisonta-ajan korvaus on kaikissa moottoriajoneuvoluokissa maksettava jokaiselta seisonpäivältä. Korvausten maksamisen edellytyksenä on, että yhtiölle on toimitettu luotettava selvitys seisonta-ajasta, esimerkiksi korjaamon seisonta-ajan todistus. Ellei todistusta seisonta-ajasta ole saatavissa, korvataan arvioitu seisonta-aika.

Jos ajoneuvo ei ole ollut liikennekelpoisessa kunnossa eikä se ole ollut väliaikaiskorjauksella siihen kuntoon saatettavissa, on korvaus maksettava myös korjaamoajan ja varaosien välttämättömältä odotusajalta.

Ajoneuvon lunastaminen

Moottoripyörät, paketti- ja henkilöautot

Liikennevakuutuslain 37 §:n 2 momentin mukaisissa moottoriajoneuvon lunastustapauksissa maksetaan seisonta-ajan korvaus enintään 14 päivältä, ellei erityisistä syistä muuta johdu. Lunastustapauksissa on seisonta-ajan korvaus maksettava edellä sanotun lisäksi vahinkopäivästä lukien siihen päivään saakka, jolloin vahinkoa kärsinyt tuli tietoiseksi siitä, että vaurioitunut ajoneuvo ei ole kohtuullisin kustannuksin korjattavissa. Vahinkoa kärsinyt voi tulla tietoiseksi lunastamisesta joko vaurioiden laadun ja laajuuden perusteella tai vakuutusyhtiön ilmoituksen perusteella.

Muut kuin moottoripyörät, paketti- tai henkilöautot taikka ”muu ajoneuvo” luokkaan kuuluvat ajoneuvot

Muiden kuin moottoripyörien, paketti- tai henkilöautojen (esim. raskas kalusto) osalta maksetaan korvaus kuitenkin ajalta, joka kuuluu lunastetun ajoneuvon tilalle tulevan vaurioitunutta tai tuhoutunutta vastaavan ajoneuvon hankkimiseen ja varusteluun. Muun selvityksen puuttuessa korvaus maksetaan 30 päivältä.

16.2. Taulukon käyttäminen

Ajoneuvon iän vaikutus korvaukseen

Taulukon mukainen hankintahintaa vastaava korvaus maksetaan kaikissa ajoneuvoryhmissä alle 5 vuotta vanhan ajoneuvon seisonta-ajalta. Ajoneuvon ikä lasketaan kalenterivuosittain.

Viisi vuotta ja sitä vanhempien ajoneuvojen seisonta-ajan korvaus maksetaan vauriohetken käyvän arvon mukaan kyseisen ajoneuvoluokan hintaluokitusta soveltaen.

Viisi vuotta ja sitä vanhempien henkilöautojen, joiden käypä arvo on alle 14.000 euroa, seisonta-ajan korvaukset maksetaan kuitenkin ”muu ajoneuvo”- luokan normien mukaan.

Moottoripyörien osalta korvaus maksetaan aina sen ajoneuvoluokan hintaluokitusta soveltaen. Viisi vuotta ja sitä vanhemman moottoripyörän seisonta-ajan korvaus maksetaan sen vauriohetken käyvän arvon mukaan. Jos moottoripyörä on uushankintahinnan mukaan kuulunut ryhmänsä halvimpaan hintaluokkaan, maksetaan viisi vuotta ja sitä vanhemman moottoripyörän seisonta-ajan korvauksena ryhmän halvimman hintaluokan mukainen normikorvaus puolitetuna.

Muu ajoneuvo

Luokkaan ”muu ajoneuvo” kuuluvat esimerkiksi ajoneuvot, joista käytetään kauppanimeä mopo, mopauto, mönkijä ja moottorikelkka.

Kyseiseen luokkaan kuuluviin ajoneuvoihin, joiden uushankintahinta on yli 14.000 euroa, sovelletaan henkilöautojen korvausnormeja.

Taksiautot

Kahdessa vuorossa käytettävän taksiauton seisonta-ajan korvauksen maksaminen edellyttää taksin säännöllistä käyttöä kahdessa vuorossa ympäri vuoden. Tämän vaatimuksen katsotaan täyttyvän, jos ammatinharjoittaja voi osoittaa, että hänellä on palveluksessaan kuljettaja tai kuljettajia ja ko. auton ajotuntimäärä on yli 3 600 tuntia vuodessa.

Poliisiautot

Luokkaan poliisiauto 1 luetaan pakettiautorunkoiset partioautot ja liikennevalvonnan videohenkilöautot. Luokkaan poliisiauto 2 luetaan muut poliisiautot, kuten henkilömalliset partioautot ja tunnuksettomat, siviilikäytössä olevat poliisiautot.

Matkailuautot ja -perävaunut

Henkilöautoja koskevia määriä voidaan soveltuvin osin käyttää myös matkailuautojen ja -perävaunujen seisonta-ajan korvausten määrittelyyn.

16.3 Kuljettajan palkan korvaaminen

Ajoneuvon käyttöhyödyn korvauksen ohella on vakiintuneesti korvattu myös hukkaan mennyt kuljettajan palkan osuus.

Kuljettajan palkkaa koskevaan korvaukseen on oikeus yrityksellä, jonka palveluksessa oleva autonkuljettaja ei voi tehdä työtään autonkuljettajana sen vuoksi, että ajoneuvo on vaurioitunut tai tuhoutunut liikennevahingon johdosta ja yritys on kuitenkin velvollinen maksamaan kuljettajalle palkkaa.

Kuljettajan palkkakorvausta ei kuitenkaan makseta, ellei yritys joudu maksamaan kuljettajalle palkkaa, eikä jos kuljettaja voi jatkaa tai olisi voinut jatkaa työntekoa autonkuljettajana yrityksen käytössä olevalla muulla autolla. Kuljettajan palkan korvaus on joko yksin- tai kaksinkertainen riippuen siitä, käytettiinkö vaurioitunutta ajoneuvoa ennen liikennevahinkoa säännölliseen yksivuoro- tai kaksi vuoroajoon. Yrityskäytössä olevilla ajoneuvoilla ei tässä tarkoiteta ns. työsuhdeautoja.

Kuljettajan palkkaa ei korvata siltä ajalta, jolta kuljettajalle suoritetaan henkilövahingon johdosta ansionmenetyksen korvausta. Jos yritys on maksanut sairausajan palkan kuljettajalle, korvataan maksettu määrä yritykselle.

Pääsäännön mukaan vahinko on korvattava täysimääräisesti. Näin ollen tapauskohtaisen selvityksen perusteella kuljettajan palkka korvataan aiheutuneen vahingon määräisenä.

Tässä tapauksessa työntekijälle maksetun palkan ohella korvattavaa vahinkoa ovat myös työnantajan suorittamat ns. palkan sivukulut.

Vuonna 2023 yhdessä vuorossa käytetyn ajoneuvon kuljettajan palkkaa koskeva normikorvaus päivää kohti on 183,47 €. Jos seisonta-aika ajoittuu kahdelle kalenterivuodelle, sovelletaan kuhunkin seisonapäivään kyseisenä päivänä voimassa ollutta korvausnormia.

Kuljettajan palkka korvataan ajoneuvon vuorokautisen käyttöajan mukaan joko yksin- tai kaksinkertaisena.

Kuljettajan palkkaa koskeva ohjekorvaus soveltuu riittävällä tarkkuudella myös kouluauton osalta liikenneopettajan palkkakulujen korvaamiseen.

16.4 Sijaisauton vuokrauskustannusten korvaaminen

Jos liikennevahingossa vaurioituneen henkilö- tai pakettiauton (jäljempänä auto) tilalle on vuokrattu toinen, korvataan huomioon ottaen auton käytön laatu, vuokrauksesta johtuvista kustannuksista enintään vaurioitunutta autoa malliltaan ja hintaluokaltaan vastaavan auton vuokraamisen kokonaiskustannuksista 94 % (liikennevahinkolautakunnan soveltamisohje 12/2003).

Korvattaviin vuokrauskustannuksiin ei kuulu mahdollisen vahingon varalta maksettu ns. omavastuun poistomaksu.

Suoritettavaan korvaukseen ei vaikuta, saako auton vuokraaja työnantajaltaan korvausta auton käytöstä.

Vuokrauksesta johtuvien kustannusten korvaamisen lisäksi ei suoriteta vuokrausajalta muuta seisonta-ajan korvausta.

Käytettäessä oman auton sijasta vuokra-autoa säästyvät seuraavat oman auton kustannuserät:

- rengaskulut
- korjaus- ja huoltokulut
- kulumisvähennys eli se vähennys, jonka ajatut kilometrit aiheuttavat auton yleisenä kulumisena auton käypään arvoon.

Korvaamatta jäävä osuus eli 6 % vuokrauskustannuksista vastaa keskimäärin auton käyttökustannusten säästöä auton seisonta-aikana.

Vuokra-auton käyttö tulee olla riittävän perusteltu ja tarpeellinen. Sijaisauton käyttötarpeesta on esitettävä riittävä selvitys vakuutuslaitokselle.

Vuokrauksista johtuvista kustannuksista voidaan suorittaa korvausta vahinkoa kärsineen ammatin harjoittamisen tai työn suorittamisen edellyttäessä auton jatkuvaa käyttöä tai autottomuuden aiheuttaessa hänelle muutoin huomattavaa taloudellista menetystä.

Lisäksi voidaan vuokrauksesta johtuvat kustannukset korvata, kun olosuhteet ovat muutoin sellaiset, ettei vahinkoa kärsineen kohtuudella voida katsoa tulevan toimeen ilman henkilö- tai pakettiautoa. Näin on asianlaita erityisesti,

- kun vahinkoa kärsineen työmatkaan käyttämä aika kohtuuttomasti pitenee joukkoliikennevälineillä matkustettaessa tai joukkoliikennevälineillä matkustaminen on muusta syystä poikkeuksellisen hankalaa.
- kun auton käyttö on työvälineiden tai -tarvikkeiden kuljettamisen vuoksi vahingonkärsineelle välttämätöntä, tai
- kun vahinkoa kärsineen henkilökohtaiset olosuhteet edellyttävät auton käyttämistä.

Leasing-auton sijaan vuokratun ajoneuvon vuokrauskustannukset korvataan, ellei leasing-sopimuksen sisällöstä perustellusti muuta johdu seuraavasti:

Rahoitusleasingilla vuokratun auton sijalle hankitun vuokra-auton vuokrauskustannuksista suoritetaan 6 %:n vähennys. Tämä vähennys johtuu siitä, että vuokralleottajan kustannettavaksi on katsottava näin jäävän samat kuluerät kuin omistusajoneuvon vahingon yhteydessä, kun otetaan huomioon vuokraan sisältyvien kustannuserien osuus.

Huoltoleasingillä vuokratun auton sijalle hankitun vuokra-auton vuokrauskustannukset korvataan täysi-määräisenä. Tämä perustuu siihen, ettei seisonta-ajalla synny korjattavana olevan ajoneuvon osalta vuokralle ottajalle vähennettävää säästöä.

16.5 Linja-autojen siirtokustannukset

Vahvistettuja siirtokustannuksia voidaan soveltaa 1.1.2023 alkaen niissä tapauksissa, joissa liikennevahingossa vaurioituneen linja-auton siirto koritehtaalte, korjaamoon tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka sieltä pois tapahtuu linja-auton oman koneen voimalla ajaen.

Ohjekorvaus on 4,06 €/km, joka kattaa ns. muuttuvat kustannukset ajatulta matkalta.

Tämän ohella siirtopäiviltä korjaamolle ja korjaamolta suoritetaan linja-auton seisonta-ajan korvaus ja kuljettajan palkka kohdan 17 mukaan.

Edellä tarkoitettuun korvaukseen ei sisälly mahdollinen kuljettajan päiväraha eikä matkakulu.

16.6 Juna- ja raitiovaunukalusto

Raideliikennekaluston seisonta-ajankorvauksista on annettu soveltamisohjeet 7/2008, 6/2014, 4/2016, 1/2019, 3/2019, 9/2021 ja 1/2022.

HISTORIATIE TOJA

Jatkuvien korvausten indeksitarkistus

Työntekijäin eläkelain palkkaindeksi (395/1961)

(sääd.kok. 875/71 1 § ja 876/71 1 §;)

Vuosi	Indeksiluku	Säädöskokoelman numero
1971	216	693/70
1972	247	751/71
1973	274	748/72
1974	315	820/73
1975	383	831/74
1976	462	930/75
1977	524	895/76
1978	573	810/77
1979	608	847/78
1980	665	812/79
1981	745	737/80
1982	836	737/81
1983	915	782/82
1984	1006	809/83
1985	1088	757/84
1986	1165	839/85
1987	1225	788/86
1988	1291	813/87
1989	1387	927/88
1990	1481	942/89
1991	1595	940/90
1992	1682	1296/91
1993	1688	1343/92
1994	1688	1074/93
1995	1712	760/94
1996	1760/1737	1519/95
1997	1791/1754	741/96

1998	1825/1783	957/97
1999	1868/1812	778/98
2000	1903/1838	977/1999
2001	1981/1912	883/2000
2002	2054/1968	869/2001
2003	2103/2002	867/2002
2004	2151/2028	895/2003

Eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (1351/2004) mukaan liikennevakuutuksesta henkilövahingon johdosta suoritettaviin korvauksiin tehdään indeksitarkistus soveltaen työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) voimaantulossäännöksen 17 momentin ja työntekijäin eläkelain (395/1961) 9 §:n mukaisia indeksilukuja (ks. soveltamisohjeet 10, 11, 12 ja 13/2004.)

Vuosi	Indeksiluku	Palkkakerroin	Sääd.kok.
2005	2191/2047	1,028	924/2004, 923/2004 ja 922/2004

Indeksijärjestelmä on muuttunut 1.1.2006 alkaen (Laki eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain muuttamisesta 1097/2005) sillä tavoin, että maksussa olevaan jatkuvan ansionmenetyksen ja elatuksen menetyksen korvauksen määrään sovelletaan eläkeindeksiä. Jatkuva korvaus, jonka maksaminen alkaa tulevaisuudessa on muunnettava maksamisen alkamisvuoden tasoon palkkakertoimella tai aikaisempien vuosien osalta kulloinkin voimassa olleella indeksillä ja vuodesta 2005 alkaen palkkakertoimella (ks. soveltamisohje 2/2006.)

Vuosi	Indeksiluku	Palkkakerroin	Säädöskokoelman numero
2006	2081	1,063	845/2005 ja 844/2005
2007	2127	1,100	927/2006 ja 926/2006
2008	2178	1,124	917/2007 ja 916/2007
2009	2286	1,192	660/2008 ja 659/2008
2010	2292	1,231	817/2009 ja 816/2009
2011	2323	1,253	900/2010 ja 899/2010
2012	2407	1,291	1091/2011 ja 1090/2011
2013	2475	1,327	583/2012 ja 582/2012
2014	2509	1,350	724/2013 ja 723/2013
2015	2519	1,363	867/2014 ja 839/2014

2016	2519	1,373	1290/2015 ja 1289/2015
2017	2534	1,389	890/2016 ja 891/2016
2018	2548	1,391	709/2016 ja 708/2016
2019	2585	1,417	837/2018 ja 836/2018
2020	2617	1,446	1031/2019 ja 1030/2019
2021	2631	1,465	716/2020 ja 715/2020
2022	2691	1,501	897/2021 ja 896/2021
2023	2874	1,558	866/2022 ja 865/2022

Liikennevakuutuslain perusteella maksettavista ansionmenetyskorvauksista vähennettävien ns. työntekijämaksujen yhteismäärät vuodesta 2010 lukien

2010	5,83 % palkasta
2011	6,12 % palkasta
2012	6,57 % palkasta
2013	6,49 % palkasta
2014	6,89 % palkasta
2015	7,13 % palkasta
2016	7,67 % palkasta
2017	7,75 % palkasta
2018	8,25 % palkasta
2019	8,25 % palkasta
2020	8,40 % palkasta
2021	8,55 % palkasta
2022	8,65 % palkasta
2023	8,65 % palkasta

Kipu ja särky

Markkamääräiset normikorvaukset

	A	B1	B2	C1	C2	C3
1.1.60 - 31.5.63	ei	ei - 200	50 – 600	100 – 2 000	500 – 4 000	1 500 -
1.6.63 -31.12.64	ei	ei - 250	200 – 750	400 – 2 250	800 – 4 500	1 600 -
1.1.65 -31.12.66	ei	50 - 400	250 – 1 000	500 – 2 750	900 – 5 250	1 800 -
1.1.67 -31.12.67	ei	60 - 450	300 – 1 200	600 – 3 200	1 000 – 6 000	2 000 -
1.1.68 -31.3.70	ei	60 - 500	300 – 1 300	700 – 3 500	1 100 – 6 500	2 200 -
1.4.70 -31.12.71	ei	70 - 600	350 – 1 500	750 – 4 000	1 350 – 7 800	2 700 -
1.1.72 -31.12.72	ei	80 - 700	400 – 1 800	900 – 4 800	1 600 – 9 500	3 200 -
1.1.73 -31.12.73	ei	90 – 750	450 – 2 000	1 000 – 5 300	1 800 – 10 500	3 500 -
1.1.74 -31.12.74	ei	100 - 900	500 – 2 300	1 200 – 6 000	2 000 – 12 000	4 000 -
1.1.75 -31.12.75	ei	120 – 1 100	600 – 2 800	1 500 – 7 300	2 500 – 15 000	5 000 -
1.1.76 -31.12.76	ei	140 – 1 300	700 – 3 300	1 800 – 8 700	3 000 – 18 000	6 000 -
1.1.77 -31.12.77	ei	150 – 1 400	750 – 3 500	2 000 – 9 400	3 200 – 19 000	6 500 -
1.1.78 -31.12.78	ei	160 – 1 500	800 – 3 800	2 200 – 10 300	3 500 – 21 000	7 000 -
1.1.79 -31.12.79	ei	170 – 1 600	850 – 4 000	2 300 – 10 900	3 700 – 22 000	7 400 -
1.1.80 -31.12.80	ei	190 – 1 800	1 200 – 4 400	3 500 -12 000	8 000 – 24 000	10 000 -
1.1.81 -31.12.81	ei	200 – 2 000	1 600 – 4 900	4 400 – 13 500	11 000 – 27 000	15 000 -
1.1.82 -31.12.82	ei	220 – 2 200	1 800 – 5 400	4 800 – 15 000	12 000 – 30 000	20 000 -
1.1.83 -31.12.83	ei	240 – 2 400	2 400 – 5 900	5 900 – 16 400	15 000 - 33 000	25 000 -
1.1.84 -31.12.84	ei	300 – 2 600	2 600 – 6 500	6 500 – 18 000	18 000 – 33 000	33 000 -
1.1.85 -31.12.85	ei	300 – 2 800	2 800 – 7 000	7 000 – 19 500	19 500 – 36 000	36 000 -
1.1.86 -31.12.86	ei	350 – 3 000	3 000 – 7 500	7 500 – 21 000	21 000 – 38 000	38 000 -
1.1.87 -31.12.87	ei	400 – 3 200	3 200 – 8 000	8 000 – 22 000	22 000 – 40 000	40 000 -
1.1.88 -31.12.88	ei	420 – 3 400	3 400 – 8 400	8 400 – 23 000	23 000 – 42 000	42 000 -
1.1.89 -31.12.89	ei	500 – 3 700	3 700 – 9 000	9 000 – 25 000	25 000 – 45 000	45 000 -
1.1.90 -31.12.90	ei	500 – 4 000	4 000 – 9 600	9 600 – 27 000	27 000 – 48 000	48 000 -
1.1.91 -31.12.91	ei	600 – 4 300	4 300 – 10 400	10 400 – 29 000	29 000 – 52 000	52 000 -
1.1.92 -31.12.92	ei	600 – 4 500	4 500 – 11 000	11 000 – 31 000	31 000 – 55 000	55 000 -
1.1.93 -31.12.94	ei	600 – 4 500	4 500 – 11 000	11 000 – 31 000	31 000 – 55 000	55 000 -
1.1.95 -31.12.95	ei	1 000 – 5 000	5 000 – 12 000	12 000 – 32 000	32 000 – 60 000	60 000 -
1.1.96 -31.12.96	ei	1 000 – 5 000	5 000 – 12 000	12 000 - 33 000	33 000 – 62 000	62 000 -
1.1.97 -31.12.97	ei	1 000 – 5 000	5 000 – 12 000	12 000 – 33 000	33 000 – 65 000	65 000 -
1.1.98 -31.12.98	ei	1 000 – 5 000	5 000 – 12 000	12 000 – 35 000	35 000 – 70 000	70 000 -
1.1.99 -31.12.00	ei	1 000 – 5 000	5 000 – 15 000	15 000 – 40 000	40 000 – 80 000	80 000 -
1.1.01 –31.12.01	ei	1 000 – 5 000	5 000 – 16 000	16 000 – 40 000	40 000 – 90 000	90 000 -

Euromääräiset normikorvaukset

	A	B1	B2	C1	C2	C3
1.1.02 – 31.12.03	ei	200 – 1 000	1 000 – 2 800	2 800 – 7 000	7 000 – 16 000	16 000 -
1.1.04 – 31.12.04	ei	200 – 1 000	1 000 – 2 800	2 800 – 7 200	7 200 – 16 400	16 400 -
1.1.05 – 31.12.05	ei	200 – 1 000	1 000 – 2 900	2 900 – 7 300	7 300 – 16 700	16 700 -

Tilapäinen haitta fyysiset vammat

	1	2	3	4	5	6
1.1.2006 – 31.12.2006	ei	200 – 1 000	1 000 – 3 000	3 000 – 7 500	7 500 – 17 000	17 000 -
1.1.2007 – 31.12.2007	ei	200 – 1 000	1 000 – 3 100	3 100 – 7 700	7 700 – 17 400	17 400 -
1.1.2008 – 31.12.2008	ei	200 – 1 000	1 000 – 3 200	3 200 – 7 900	7 900 – 17 800	17 800 -
1.1.2009 – 31.12.2009	ei	200 – 1 000	1 000 – 3 400	3 400 – 8 300	8 300 – 18 800	18 800 -
1.1.2010 – 31.12.2010	ei	200 - 1 000	1 000 – 3 500	3 500 – 8 400	8 400 – 19 000	19 000 -
1.1.2011 – 31.12.2012	ei	200 - 1 000	1 000 – 3 500	3 500 – 8 500	8 500 – 19 500	19 500 -
1.1.2012 – 31.12.2012	ei	200 – 1 000	1 000 – 3 600	3 600 – 8 700	8 700 – 20 000	20 000 -
1.1.2013 – 31.12.2013	ei	200 – 1 000	1 000 – 3 700	3 700 – 8 900	8 900 – 20 500	20 500 -
1.1.2014 – 31.12.2014	ei	200 – 1 200	1 200 – 3 800	3 800 – 9 000	9 000 – 20 800	20 800 -
1.1.2015 – 31.12.2016	ei	200 – 1 200	1 200 – 3 800	3 800 – 9 000	9 000 – 20 900	20 900 -
1.1. 2017 – 31.12.2017	ei	300 – 1 200	1 200 – 3 800	3 800 – 9 100	9 100 – 21 000	21 000 -
1.1.2018 – 31.12.2018	ei	300 – 1 200	1 200 – 3 800	3 800 – 9 100	9 100 – 21 100	21 100 -
1.1.2019 – 31.12.2019	ei	300 – 1 200	1 200 – 3 900	3 900 – 9 200	9 200 – 21 400	21 400 -
1.1.2020 – 31.12.2020	ei	300 – 1 200	1 200 – 3 900	3 900 – 9 300	9 300 – 21 700	21 700 -
1.1.2021 – 31.12.2021	ei	300 – 1 200	1 200 – 3 900	3 900 – 9 300	9 300 – 21 800	21 800 -
1.1.2022 – 31.12.2022	ei	300 – 1 300	1 300 – 4 100	4 100 – 9 600	9 600 – 22 200	22 200 -
1.1.2023 –	ei	300 – 1 400	1 400 – 4 200	4 200 – 9 900	9 900 – 23 500	23 500 -

Tilapäinen haitta psyykkiset vammat

	lievää vähäisempi psyykkinen haitta*	lievä psyykkinen haitta**	vaikea psyykkinen haitta
1.1.2006 -31.12.2006	100- 500	500 – 3 000	3 000 -7 500
1.1.2007 – 31.12.2007	100 – 500	500 – 3 100	3 100 – 7 700
1.1.2008 – 31.12.2008	100 – 500	500 – 3 200	3 200 – 7 900
1.1.2009 – 31.12.2009	100 – 500	500 – 3 400	3 400 – 8 300
1.1.2010 – 31.12.2010	100 – 500	500 – 3 500	3 500 – 8 400
1.1.2011 - 31.12.2011	100 – 500	500 – 3 500	3 500 – 8 500
1.1.2012 – 31.12.2012	100 – 500	500 – 3 600	3 600 – 8700
1.1.2013 – 31.12.2013	100 - 500	500 – 3 700	3 700 – 8 900
1.1.2014 – 31.12.2016	100 – 500	500 – 3 800	3 800 – 9 000
1.1.2017 – 31.12.2018	300 – 1 200	1 200 – 3 800	3 800 – 9 100
1.1.2019 – 31.12.2019	300 – 1 200	1 200 – 3 900	3 900 – 9 200
1.1.2020 – 31.12.2021	300 – 1 200	1 200 – 3 900	3 900 - 9 300
1.1.2022 – 31.12.2022	300 – 1 300	1 300 – 4 100	4 100 – 9 600
1.1.2023 -	300- 1 400	1 400 – 4 200	4 200 – 9 900

*) 1.1.2022 alkaen lievä psyykkinen haitta

**) 1.1.2022 alkaen lievää vaikeampi psyykkinen haitta

Pysyvä vika ja haitta

Markkamääräiset normikorvaukset; perusasteikko

1.1.1960 -31.12.1964	20 000
1.1.1965 -31.12.1966	24 000
1.1.1967 -31.12.1967	28 000
1.1.1968 -31.3.1970	30 000
1.4.1970 -31.12.1971	34 000
1.1.1972 -31.12.1972	40 000
1.1.1973 -31.12.1973	44 000
1.1.1974 -31.12.1974	50 000
1.1.1975 -31.12.1975	60 000
1.1.1976–31.12.1976	70 000
1.1.1977–31.12.1977	75 000
1.1.1978–31.12.1978	80 000
1.1.1979–31.12.1979	85 000
1.1.1980–31.12.1980	90 000
1.1.1981–31.12.1981	100 000
1.1.1982–31.12.1982	115 000

Haittaluokitukseen perustuvat markkamääräiset normikorvaukset

	Nuori henkilö	Perusasteikko
1.1.1982–31.12.1982	3 100 mk/haittaluokka	6 300 mk/haittaluokka
1.1.1983–31.12.1983	3 450 mk/haittaluokka	6 900 mk/haittaluokka
1.1.1984–31.12.1984	3 800 mk/haittaluokka	7 600 mk/haittaluokka
1.1.1985–31.12.1985	4 100 mk/haittaluokka	8 200 mk/haittaluokka
1.1.1986–31.12.1986	4 400 mk/haittaluokka	8 800 mk/haittaluokka
1.1.1987–31.12.1987	4 600 mk/haittaluokka	9 200 mk/haittaluokka
1.1.1988–31.12.1988	4 850 mk/haittaluokka	9 700 mk/haittaluokka
1.1.1989–31.12.1989	5 200 mk/haittaluokka	10 400 mk/haittaluokka
1.1.1990–31.12.1990	5 600 mk/haittaluokka	11 200 mk/haittaluokka
1.1.1991–31.12.1991	6 000 mk/haittaluokka	12 000 mk/haittaluokka
1.1.1992–31.12.1992	6 350 mk/haittaluokka	12 700 mk/haittaluokka
1.1.1993–31.12.1994	6 350 mk/haittaluokka	12 700 mk/haittaluokka
1.1.1995–31.12.1995	6 500 mk/haittaluokka	13 000 mk/haittaluokka
1.1.1996–31.12.1996	6 700 mk/haittaluokka	13 400 mk/haittaluokka
1.1.1997–31.12.1997	6 800 mk/haittaluokka	13 600 mk/haittaluokka
1.1.1998–31.12.1999	7 000 mk/haittaluokka	14 000 mk/haittaluokka
1.1.2000–31.12.2000	7 300 mk/haittaluokka	14 600 mk/haittaluokka
1.1.2001–31.12.2001	7 600 mk/haittaluokka	15 200 mk/haittaluokka

Haittaluokitukseen perustuvat euromääräiset normikorvaukset

	Nuori Henkilö	Perusasteikko
1.1.2002 – 31.12.2002	1 325 €/haittaluokka	2 650 €/haittaluokka
1.1.2003 – 31.12.2003	1 355 €/haittaluokka	2 710 €/haittaluokka
1.1.2004 – 31.12.2004	1 385 €/haittaluokka	2 770 €/haittaluokka
1.1.2005 – 31.12.2005	1 410 €/haittaluokka	2 820 €/haittaluokka
1.1.2006 – 31.12.2006	1 445 €/haittaluokka	2 890 €/haittaluokka ⁽¹⁾
1.1.2007 – 31.12.2007	1 485 €/haittaluokka	2 970 €/haittaluokka ⁽²⁾
1.1.2008 – 31.12.2008	1 515 €/haittaluokka	3 030 €/haittaluokka ⁽³⁾
1.1.2009 – 31.12.2009	1 600 €/haittaluokka	3 200 €/haittaluokka ⁽⁴⁾
1.1.2010 – 31.12.2010	1 625 €/haittaluokka	3 250 €/haittaluokka ⁽⁵⁾
1.1.2011 – 31.12.2011	1 650 €/haittaluokka	3 300 €/haittaluokka ⁽⁶⁾
1.1.2012 – 31.12.2012	1 700 €/haittaluokka	3 400 €/haittaluokka ⁽⁷⁾
1.1.2013 – 31.12.2013	1 750 €/haittaluokka	3 500 €/haittaluokka ⁽⁸⁾
1.1.2014 – 31.12.2014	1 775 €/haittaluokka	3 550 €/haittaluokka ⁽⁹⁾
1.1.2015 - 31.12.2016	1 780 €/haittaluokka	3 560 €/haittaluokka ⁽¹⁰⁾
1.1.2017 – 31.12.2017	2 000 €/haittaluokka	4 000 €/haittaluokka ⁽¹¹⁾
1.1.2018 – 31.12.2018	2 010 €/haittaluokka	4 020 €/haittaluokka ⁽¹²⁾
1.1.2019 – 31.12.2019	2 040 €/haittaluokka	4 080 €/haittaluokka ⁽¹³⁾
1.1.2020 – 31.12.2020	2 065 €/haittaluokka	4 130 €/haittaluokka ⁽¹⁴⁾
1.1.2021 – 31.12.2021	2 075 €/haittaluokka	4 150 €/haittaluokka ⁽¹⁵⁾
1.1.2022 – 31.12.2022	2 120 €/haittaluokka	4 240 €/haittaluokka ⁽¹⁶⁾
1.1.2022	2 200 €/haittaluokka	4 400 €/haittaluokka ⁽¹⁷⁾

1) Haittaluokat 16 - 20, 1.1. - 31.12.2006

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	43 350 €	86 700 €
19	38 437 €	76 874 €
18	33 813 €	67 626 €
17	29 478 €	58 956 €
16	254 320 €	50 864 €

2) Haittaluokat 16 - 20, 1.1.2007- 31.12.2007

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	44 550 €	89 100 €
19	39 501 €	79 002 €
18	34 749 €	69 498 €
17	30 294 €	60 588 €
16	26 136 €	52 272 €

3) Haittaluokat 16 - 20, 1.1.2008 – 31.12.2008

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	45 450 €	90 900 €
19	40 299 €	80 598 €
18	35 451 €	70 902 €
17	30 906 €	61 812 €
16	26 664 €	53 328 €

4) Haittaluokat 16 - 20, 1.1.2009 – 31.12.2009

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	48 000 €	96 000 €
19	42 560 €	85 120 €
18	37 440 €	74 880 €
17	32 640 €	65 280 €
16	28 160 €	56 320 €

5) Haittaluokat 16 - 20, 1.1.2010 – 31.12.2010

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	48 750 €	97 500 €
19	43 225 €	86 450 €
18	38 025 €	76 050 €
17	33 150 €	66 300 €
16	28 600 €	57 200 €

6) Haittaluokat 16 - 20, 1.1.2011 – 31.12.2011

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	49 500 €	99 000 €
19	43 890 €	87 780 €
18	38 610 €	77 220 €
17	33 660 €	67 320 €
16	29 040 €	58 080 €

7) Haittaluokat 16 – 20, 1.1.2012 – 31.12.2012

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	51 000 €	102 000 €
19	45 220 €	90 440 €
18	39 780 €	79 560 €
17	34 680 €	69 360 €
16	29 920 €	59 840 €

8) Haittaluokat 16 – 20, 1.1.2013 – 31.12.2013

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	52 500 €	105 000 €
19	46 550 €	93 100 €
18	40 950 €	81 900 €
17	35 700 €	71 400 €
16	30 800 €	61 600 €

9) Haittaluokat 16 – 20, 1.1.2014 – 31.12.2014

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	53 250 €	106 500 €
19	47 215 €	94 430 €
18	41 535 €	83 070 €
17	36 210 €	72 420 €
16	31 240 €	62 480 €

10) Haittaluokat 16 – 20, 1.1.2015 – 31.12.2016

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	53 400 €	106 800 €
19	47 348 €	94 696 €
18	41 652 €	83 304 €
17	36 312 €	72 624 €
16	31 328 €	62 656 €

11) Haittaluokat 16 – 20, 1.1.2017 – 31.12.2017

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	60 000 €	120 000 €
19	53 200 €	106 400 €
18	46 800 €	93 600 €
17	40 800 €	81 600 €
16	35 200 €	70 400 €

12) Haittaluokat 16 – 20, 1.1.2018 – 31.12.2018

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	60 300 €	120 600 €
19	53 466 €	106 932 €
18	47 034 €	94 068 €
17	41 004 €	82 008 €
16	35 376 €	70 752 €

13) Haittaluokat 16 – 20, 1.1.2019 – 31.12.2019

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	61 200 €	122 400 €
19	54 264 €	108 528 €
18	47 736 €	95 472 €
17	41 616 €	83 232 €
16	35 904 €	71 808 €

14) Haittaluokat 16 – 20, 1.1.2020 – 31.12.2020

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	61 950 €	123 900 €
19	54 929 €	109 858 €
18	48 321 €	96 642 €
17	42 126 €	84 252 €
16	36 344 €	72 688 €

15) Haittaluokat 16 – 20, 1.1.2021 – 31.12.2021

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	62 250 €	124 500 €
19	55 195 €	110 390 €
18	48 555 €	97 110 €
17	42 330 €	84 660 €
16	36 520 €	73 040 €

16) Haittaluokat 16 – 20, 1.1.2022 – 31.12.2022

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	63 600 €	127 200 €
19	56 392 €	112 784 €
18	49 608 €	99 216 €
17	43 248 €	86 496 €
16	37 312 €	74 624 €

17) Haittaluokat 16 – 20, 1.1.2023 –

Haittaluokka	Nuoren henkilön korvausasteikko (alle 18-vuotias)	Perusasteikko (18-vuotias)
20	66 000 €	132 000 €
19	58 520 €	117 040 €
18	51 480 €	102 960 €
17	44 880 €	89 760 €
16	38 700 €	77 400 €

Pysyvä kosmeettinen haitta

Markkamääräiset normikorvaukset; perusasteikko

16.3.1973 - 31.12.1974	11 000
1.1.1975 - 31.12.1975	12 000
1.1.1976 - 31.12.1976	14 000
1.1.1977 - 31.12.1977	15 000
1.1.1978 - 31.12.1978	16 000
1.1.1979 - 31.12.1979	17 000
1.1.1980 - 31.12.1980	18 000
1.1.1981 - 31.12.1981	20 000
1.1.1982 - 31.12.1982	23 000

Vammakohtaiseen luokitteluun perustuvat markkamääräiset normikorvaukset

	1a	1b	1c	2a	2b
1. 1.83-31.12.83	1 500 - 3 500	3 500 - 8 500	8 500 - 15 000	15 000 - 28 000	yli 28 000
1. 1.84-31.12.84	1 600 - 3 800	3 800 - 9 300	9 300 - 16 500	16 500 - 31 000	yli 31 000
1. 1.85-31.12.85	1 700 - 4 100	4 100 - 10 000	10 000 - 18 000	18 000 - 34 000	yli 34 000
1. 1.86-31.12.86	1 800 - 4 400	4 400 - 10 700	10 700 - 19 000	18 000 - 36 000	yli 36 000
1. 1.87-31.12.87	2 300 - 5 500	5 500 - 13 500	13 500 - 24 000	24 000 - 45 000	yli 45 000
1. 1.88-31.12.88	2 400 - 6 000	6 000 - 14 000	14 000 - 25 000	25 000 - 47 000	yli 47 000
1. 1.89-31.12.89	2 600 - 6 500	6 500 - 15 000	15 000 - 27 000	27 000 - 50 000	yli 50 000
1. 1.90-31.12.90	2 800 - 7 000	7 000 - 16 000	16 000 - 29 000	29 000 - 53 000	yli 53 000
1. 1.91-31.12.91	3 000 - 8 000	8 000 - 17 000	17 000 - 31 000	31 000 - 57 000	yli 57 000
1. 1.92-31.12.92	3 200 - 8 400	8 400 - 18 000	18 000 - 33 000	33 000 - 60 000	yli 60 000
1. 1.93-31.12.93	3 200 - 8 400	8 400 - 18 000	18 000 - 33 000	33 000 - 60 000	yli 60 000
1. 1.95-31.12.95	3 500 - 9 000	9 000 - 18 000	18 000 - 35 000	35 000 - 70 000	yli 70 000
1. 1.96-31.12.96	3 500 - 9 000	9 000 - 19 000	19 000 - 36 000	36 000 - 72 000	yli 72 000
1. 1.97-31.12.97	3 500 - 9 000	9 000 - 19 000	19 000 - 35 000	35 000 - 75 000	yli 75 000
1. 1.98-31.12.98	4 000 - 10 000	10 000 - 20 000	20 000 - 40 000	40 000 - 80 000	yli 80 000
1. 1.99-31.12.00	4 000 - 10 000	10 000 - 25 000	25 000 - 50 000	50 000 - 100 000	yli 100 000
1. 1.01-31.12.01	4 000 - 10 000	10 000 - 27 000	27 000 - 50 000	50 000 - 110 000	yli 110 000

Vammakohtaiseen luokitukseen perustuvat euromääräiset normikorvaukset

	1a	1b	1c	2a	2b
1.1.02-31.12.02	700 – 1 800	1 800 – 4 500	4 500 – 9 000	9 000 – 18 000	yli 18 000
1.1.03-31.12.03	700 – 1 800	1 800 – 4 700	4 700 – 9 200	9 200 – 18 000	yli 18 000
1.1.04-31.12.04	700 – 1 800	1 800 – 4 800	4 800 – 9 400	9 400 – 19 000	yli 19 000
1.1.05-31.12.05	700 – 1 900	1 900 – 4 900	4 900 – 9 600	9 600 – 19 300	yli 19 300
	1	2	3	4	5
1.1.06 - 31.12.06	700 – 1900	1900 – 5000	5 000 – 9800	9 800 – 19 700	yli 19 700
1.1.07 – 31.12.07	800 – 2 000	2 000 – 5 100	5 100 – 10 000	10000 – 20 100	yli 20100
1.1.08 – 31.12.08	800 – 2 000	2 000 – 5 200	5 200 – 10.200	10 200 – 20 500	yli 20 500
1.1.09 – 31.12.09	800 – 2 100	2 100 – 5 500	5 500 – 10 800	10 800 – 21 600	yli 21 600
1.1.2010 – 31.12.10	800 – 2 100	2 100 – 5 600	5 600 – 11 000	11 000 – 22 000	yli 22 000
1.1.2011 – 31.12.2011	800 – 2 100	2 100 – 5 700	5 700 – 11 200	11 200 – 22 300	yli 22 300
1.1. -31.12.2012	800 – 2 200	2 200 – 5 800	5 800 – 11 500	11 500 – 23 000	yli 23 000
1.1 – 31.12.2013	800 – 2 200	2 200- 5 900	5 900 11 800	11 800-23 600	yli 23 600 -
1.1 – 31.12.2014	800 – 2 200	2 200 – 6000	6000 - 12000	12000 – 23 900	yli 23 900
1.1.2015 – 31.12.2016	800 – 2 200	2 200 – 6000	6000 - 12000	12 000-24000	yli 24 000-
1.1.2017- 31.12.2017	800 – 2 200	2 200 – 6000	6000 -12 100	12 100 – 24 100	yli 24 100-
1.1.2018 – 31.12.2018	800 – 2 200	2 200 – 6000	6000 - 12200	12 200 – 24 200	yli 24 200
1.1.2019 – 31.12.2019	800 – 2 300	2 300 – 6 100	6 100 – 12 400	12 400 – 24 500	yli 24 500-
1.1.2020 – 31.12.2020	800 – 2 300	2 300 – 6200	6 200 – 12 600	12 600 – 24 800	yli 24 800 -
1.1.2021 – 31.12.2021	800 – 2 300	2 300 – 6200	6 200 – 12 700	12 700 – 24 900	yli 24 900 -
1.1.2022 – 31.12.2022	900 – 2 400	2 400 – 6400	6400 - 13000	13000 - 25300	yli 25300 -
1.1.2023 –	900 – 2 500	2 500 – 6500	6500 -13400	13400 - 26000	yli 26000 -

Avuttomuuslisät 1.4.1962 alkaen, hoitotuet 1.1.1989 alkaen ja vaatelisät

	avuttomuuslisä/hoitotuki (suluissa sokealle kahdelta ensimmäiseltä vuodelta ja sen jälkeen)	Vaatelisä
1.4.1962 – 31.5.1964		
markkaa/päivä	6,25 (6,25 ja 3,20)	0,5
	5	0,4
	3,5	0,2
	2	0,15
1.6.1964 – 30.4.1966		
markkaa/päivä	7,50 (7,50 ja 3,75)	0,6
	6	0,45
	4,2	0,25
	2,25	0,2
1.5.1966 – 29.2.1968		
markkaa/päivä	8,75 (8,75 ja 4,48)	0,7
	7	0,56
	4,9	0,29
	2,8	0,23
1.3.1968 – 28.2.1970		
markkaa/päivä	11,00 (11,00 ja 5,65)	0,8
	8,8	0,64
	6,15	0,33
	3,5	0,26
1.3.1970 – 31.12.1971		
markkaa/päivä	13,00 (13,00 ja 6,50)	1
	10,4	0,75
	7,15	0,38
	3,9	0,28
1.1.1972 – 31.12.1972		
markkaa/päivä	16,00 (16,00 ja 8,00)	1,28
	12,8	0,96
	8,8	0,48
	4,8	0,32
1.1.1973 – 31.12.1973		
markkaa/päivä	18,00 (18,00 ja 9,00)	1,44
	14,4	1,08
	9,9	0,54
	5,4	0,36
1.1.1974 – 31.12.1974		
markkaa/päivä	20,00 (20,00 ja 10,00)	1,64
	16	1,23
	11	0,62
	6	0,41

1.1.1975 – 31.12.1975

markkaa/päivä	25,00 (25,00 ja 12,50)	2
	20	1,5
	13,75	0,75
	7,5	0,5

1.1.1976 – 31.12.1976

markkaa/päivä	30,00 (30,00 ja 15,00)	2,4
	24	1,8
	16,5	0,9
	9	0,6

1.1.1977 – 31.12.1977

markkaa/päivä	34,00 (34,00 ja 17,00)	2,72
	27,2	2,04
	18,7	1,02
	10,2	0,68

1.1.1978 – 31.12.1978

markkaa/päivä	37,00 (37,00 ja 18,50)	2,96
	29,6	2,22
	20,35	1,11
	11,1	0,74

1.1.1979 – 31.12.1979

markkaa/päivä	39,00 (39,00 ja 19,50)	3,16
	31,2	2,37
	21,45	1,19
	11,7	0,79

1.1.1980 – 31.12.1980

markkaa/päivä	43,00 (43,00 ja 21,50)	3,44
	34,4	2,58
	23,65	1,29
	12,9	0,86

1.1.1981 – 31.12.1981

markkaa/päivä	48,00 (48,00 ja 24,00)	3,88
	38,4	2,91
	26,4	1,46
	14,4	0,97

1.1.1982 – 31.12.1982

markkaa/päivä	54,00 (54,00 ja 27,00)	4,32
	43,2	3,24
	29,7	1,62
	16,2	1,08

1.1.1983 – 31.12.1983

markkaa/päivä	59,00 (59,00 ja 29,50)	4,76
	47,2	3,57
	32,45	1,79
	17,7	1,19

1.1.1984 – 31.12.1984

markkaa/päivä	65,00 (65,00 ja 32,50)	5,24
	52	3,93
	35,75	1,97
	19,5	1,31

1.1.1985 – 31.12.1985

markkaa/päivä	71,00 (71,00 ja 35,50)	5,64
	56,8	4,23
	39,05	2,12
	21,3	1,41

1.1.1986 – 31.12.1986

markkaa/päivä	76,00 (76,00 ja 38,00)	6,04
	60,8	4,53
	41,8	2,27
	22,8	1,51

1.1.1987 – 31.12.1987

markkaa/päivä	79,00 (79,00 ja 39,50)	6,36
	63,2	4,77
	43,45	2,39
	23,7	1,59

1.1.1988 – 31.12.1988

markkaa/päivä	84,00 (84,00 ja 42,00)	6,68
	67,2	5,01
	46,2	2,51
	25,2	1,67

1.1.1989 – 31.12.1989

markkaa/päivä	90,00 (90,00 ja 45,00)	7,2
	72	5,4
	49,5	2,7
	27	1,8

1.1.1990 – 31.12.1990

markkaa/päivä	96,00 (96,00 ja 48,00)	7,7
	76,8	5,8
	52,8	2,9
	28,8	1,9

1.1.1991 – 31.12.1991

markkaa/päivä	103,00 (103,00 ja 51,50)	8,28
	82,4	6,21
	56,65	3,11
	30,9	2,07

1.1.1992 – 31.12.1992

markkaa/päivä	109,00 (109,00 ja 54,50)	8,72
	87,2	6,54
	59,95	3,27
	32,7	2,18

1.1.1993 – 31.12.1994

markkaa/päivä	109,00 (109,00 ja 54,50)	8,76
	87,2	6,57
	59,95	3,29
	32,7	2,19

1.1.1995 – 31.12.1995

markkaa/päivä	111,00 (111,00 ja 55,50)	8,88
	88,8	6,66
	61,05	3,33
	33,3	2,22

1.1.1996 – 31.12.1996

markkaa/päivä	114,00 (114,00 ja 57,00)	9,12
	91,2	6,84
	62,7	3,42
	34,2	2,28

1.1.1997 – 31.12.1997

markkaa/päivä	116,00 (116,00 ja 58,00)	9,28
	92,8	6,96
	63,8	3,48
	34,8	2,32

1.1.1998 – 31.12.1998

markkaa/päivä	118,00 (118,00 ja 59,00)	9,48
	94,4	7,11
	64,9	3,56
	35,4	2,37

1.1.1999 – 31.12.1999

markkaa/päivä	121,00 (121,00 ja 60,50)	9,68
	96,8	7,26
	66,55	3,63
	36,3	2,42

1.1.2000 – 31.12.2000

markkaa/päivä	123,00 (123,00 ja 61,50)	9,88
	98,4	7,41
	67,65	3,71
	36,9	2,47

1.1.2001 – 31.12.2001

markkaa/päivä	128,00 (128,00 ja 64,00)	10,28
	102,4	7,71
	70,4	3,86
	38,4	2,57

1.1.2002 – 31.12.2003

euroa/päivä	22,35 (22,35 ja 11,18)	1,79
	17,88	1,34
	12,29	0,67
	6,71	0,45

1.2.2003 – 31.12.2003

euroa/päivä	22,88 (22,88 ja 11,44)	1,83
	15,45	0,46
	6,87	

1.1.2004 – 31.12.2004

euroa/päivä	23,41 (23,41 ja 11,71)	1,87
	15,8	0,47
	7,03	

1.1.2005 – 31.12.2005

euroa/päivä	23,63 (23,63 ja 11,82)	1,89
	15,95	0,47
	7,1	

1.1.2006 – 31.12.2006

euroa/päivä	24,02 (24,02 ja 12,01)	1,92
	16,21	0,48
	7,21	

1.1.2007 – 31.12.2007

euroa/päivä	24,55 (24,55 ja 12,28)	1,96
	16,57	0,49
	7,37	

1.1.2008 – 31.12.2008

euroa/päivä	25,14 (25,14 ja 12,57)	2,01
	16,97	0,5
	7,55	

1.1.2009 – 31.12.2009

euroa/päivä	26,39 (26,39 ja 13,20)	2,11
	17,81	0,53
	7,92	

1.1.2010 – 31.12.2010

euroa/päivä	26,46 (26,46 ja 13,23)	2,11
	17,86	0,53
	7,95	

1.1.2011 – 31.12.2011

euroa/päivä	26,82 € (26,82 ja 13,41)	2,14 €
	18,10 €	0,54 €
	8,05 €	

1.1.2012 – 31.12.2012

euroa/päivä	27,78 € (27,78 ja 13,89)	2,22 €
	18,75 €	0,56 €
	8,34 €	

1.1.2013 – 31.12.2013

euroa/päivä	28,57 € (28,57 ja 14,48)	2,28 €
	19,28 €	0,57 €
	8,58 €	

1.1.2014 – 31.12.2014

euroa/päivä	28,96 € (28,96 ja 14,29)	2,31 €
	19,55 €	0,58 €
	8,70 €	

1.1.2015 – 31.12.2016

euroa/päivä	29,08 € (29,08 ja 14,54)	2,32 €
	19,63 €	0,58 €
	8,73 €	

1.1.2017 – 31.12.2017

euroa/päivä	29,25 € (29,25 ja 14,63)	2,33 €
	19,74 €	0,59 €
	8,79 €	

1.1.2018 – 31.12.2018

euroa/päivä	29,41 € (29,41 ja 14,71)	2,35 €
	19,85 €	0,59 €
	8,84 €	

1.1.2019 – 31.12.2019

euroa/päivä	29,84 € (29,84 ja 14,92)	2,38 €
	20,14 €	0,60 €
	8,96 €	

1.1.2020 – 31.12.2020

euroa/päivä	30,21 € (30,21 ja 15,11)	2,41 €
	20,39 €	0,61 €
	9,07 €	

1.1.2021 – 31.12.2021

euroa/päivä	30,37 € (30,37 ja 15,19)	2,42 €
	20,50 €	0,61 €
	9,12 €	

1.1.2022 – 31.12.2022

euroa/päivä	31,06 €	2,48 €
	20,97 €	0,62 €
	9,33 €	

1.1.2023 –

euroa/päivä	33,17 €	2,65 €
	22,39 €	0,66 €
	9,97 €	

Luettelo liikennevahinkolautakunnan kiertokirjeistä 1.1.1980 alkaen, tiedotteista ja ohjeista 1.1.2001 alkaen sekä soveltamisohjeista 1.1.2003 alkaen

1980	
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1979 väliseltä ajalta	1/80
Pysyvän vian ja haitan sekä pysyvän kosmeettisen haitan markkamääräinen korvaustaulukko 1.1.1980 alkaen	2/80
Maatalousyrittäjän vuotuinen hehtaaritulo	3/80
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1980 tai sen jälkeen sattuneissa liikennevahingoissa	4/80
Linja-autojen siirtokustannusten uudet korvausperusteet 1.1.1980 alkaen	5/80
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1980	6/80
Lastaustöiden vuosityöansionormit	7/80
Sairaanhoidosta ja kuntouttamisesta aiheutuneet matkakulut ja muut niihin liittyvät kustannukset	8/80
Korvauksen riidattoman osan maksaminen	9/80
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–31.3.1980 väliseltä ajalta	10/80
Jatkuvien korvausten ennakokorotus 1.7.1980 alkaen	11/80
Kivun ja säryn määrittämisperusteiden tarkistus	12/80
Vahingonkärsineen kuuleminen lausuntoasiassa	13/80
Maa-, metsä ja lastaustöiden vuosityöansionormit	14/80
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–30.6.1980 väliseltä ajalta	15/80
Vahingonkärsineen kuuleminen lausuntoasiassa	16/80
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–30.9.1980 väliseltä ajalta	17/80
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1981	18/80
Kivun ja säryn sekä pysyvän haitan sekä pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1981 alkaen	19/80
Maatalousyrittäjän vuotuinen hehtaaritulo	20/80
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1981 tai sen jälkeen sattuvissa liikennevahingoissa	21/80
Linja-autojen siirtokustannusten uudet korvausperusteet 1.1.1981 tai sen jälkeen sattuvissa liikennevahingoissa	22/80
Avuttomuus- ja vaatelisät	23/80

1981	
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1980 väliseltä ajalta	1/81
Pysyvästi laitoshoidossa olevilta perittävät maksut	2/81
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1981	3/81
Lausunnon pyytämiseen liittyviä näkökohtia ja uusi lausuntopyyntölomake	4/81
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–31.3.1981 väliseltä ajalta	5/81
Sairaanhoidosta ja kuntouttamisesta aiheutuneet matkakulut ja muut niihin liittyvät kustannukset	6/81
Pysyvästi laitoshoidossa olevien potilaiden hoitomaksut	7/81
Jatkuvien korvausten ennakkokorotus 1.7.1981 alkaen	8/81
Maataloustöiden vuosityöansionormit	9/81
Lastaustöiden vuosityöansionormit	10/81
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–30.6.1981 väliseltä ajalta	11/81
Lesken perhe-eläkkeen määrittäminen hänen siirtyessä eläkkeelle	12/81
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–30.9.1981 väliseltä ajalta	13/81
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1982	14/81
Asunnon muutostöiden korvaaminen	15/81
Liikennevakuutuslain nojalla suoritettaviin korvauksiin yhteen sovitettava kansaneläkelain mukainen lapsen hoitotuki 1.7.1981 alkaen	16/81
Maatalousyrittäjän vuotuinen hehtaaritulo	17/81
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1982 alkaen	18/81
Perhe-eläkkeen, pysyvän vian ja haitan sekä kosmeettisen haitan uudet korvausperusteet ja markkamääräiset normit 1.1.1982 alkaen	19/81

1982	
Haittaluokitus ja haittaluokkataulukko	1/82
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1982 tai sen jälkeen sattuneissa liikennevahingoissa	2/82
Avuttomuus- ja vaatelisät 3/82	3/82
Linja-autojen siirtokustannusten uudet korvausperusteet 1.1.1982 ja sen jälkeen sattuvissa liikennevahingoissa	4/82
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1981 väliseltä ajalta	5/82
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1982	6/82
Yleissairaaloiden hoitopäivämaksut III luokassa	7/82

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaki	8/82
Vuoteen sisältyvien työtuntien määrä	9/82
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–31.3.1982 väliseltä ajalta	10/82
Sairaanhoidosta ja kuntouttamisesta aiheutuneet matkakulut ja muut niihin liittyvät kustannukset	11/82
Pysyvän vian ja haitan markkamääräiset taulustot	12/82
Jatkuvien korvausten ennakkokorotus 1.7.1982 alkaen	13/82
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–30.6.1982 väliseltä ajalta	14/82
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–30.9.1982 väliseltä ajalta	15/82
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1983	16/82
Asiantuntijalääkärin lausunnot	17/82
Avuttomuus- ja vaatelisät	18/82
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1983 alkaen	19/82
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1983 alkaen	20/82
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1983 alkaen	21/82
Maatalousyrittäjän arvioitu vuosityötulo 1.1.1983 alkaen	22/82

1983	
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1983 tai sen jälkeen sattuneissa liikennevahingoissa	1/83
Linja-autojen siirtokustannusten uudet korvausperusteet 1.1.1983 tai sen jälkeen sattuneissa liikennevahingoissa	2/83
Kansaneläkelain muutos	3/83
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1982 väliseltä ajalta	4/83
Yleissairaaloiden hoitopäivämaksut III luokassa	5/83
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1983	6/83
KKO:n tuomio; liikennevahinkolautakunnan suosituksien käyttäminen	7/83
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–31.3.1983 väliseltä ajalta	8/83
Sairaanhoidosta ja kuntouttamisesta aiheutuneet matkakulut ja muut niihin liittyvät kustannukset	9/83
Jatkuvien korvausten ennakkokorotus 1.7.1983 alkaen	10/83
Yleissairaaloiden hoitopäivämaksut III luokassa	11/83
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–30.6.1983 väliseltä ajalta	12/83

KKO:n ratkaisu myötävaikutusalennuksesta kivun ja säryn korvauksessa	13/83
Asunnon muutostyöt	14/83
Ennakkojen ja maksettujen korvausten huomioon ottaminen pysyvän vian ja haitan, kivun ja säryn sekä pysyvän kosmeettisen haitan korvauksissa	15/83
Kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen lapsikorotuksen vähentäminen liikennevakuutuksen työkyvyttömyyseläkkeestä	16/83
Liikennevahingonkorvaus ja eräät sosiaalivakuutusetuudet	17/83
Hautakiven korvausperusteet	18/83
Vuosityöansiota koskevat lausuntopyynnöt	19/83
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–30.9.1983 väliseltä ajalta	20/83
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1984	21/83
Avuttomuus- ja vaatelisä	22/83
Vaurioituneen henkilö- tai pakettiauton seisona-aikana ilman kuljettajaa tilalle vuokratun auton vuokrauksesta johtuvien kustannusten korvaaminen	23/83
Seisona-ajan korvaukset 1.1.1984 tai sen jälkeen sattuneissa liikennevahingoissa	24/83
Linja-autojen siirtokustannusten uudet korvausperusteet 1.1.1984 tai sen jälkeen sattuneissa liikennevahingoissa	25/83
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1984 alkaen	26/83
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1984 alkaen	27/83
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1984 alkaen	28/83
Maatalousyrittäjän vuotuinen hehtaaritulo	29/83

1984	
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1984	1/84
Pysyvästi laitoshoidossa olevien potilaiden hoitopäivämaksut 1.1.1984 alkaen	2/84
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1983 väliseltä ajalta	3/84
Luettelo liikennevahinkolautakunnan kiertokirjeistä 1966–1983 väliseltä ajalta	4/84
Laki eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain 1 §:n muuttamisesta ja laki työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin kumoamisesta	5/84
Korkeimman oikeuden tuomio n:o 2456/15.11.1983 kipua ja särkyä koskevassa asiassa	6/84
Asiantuntijalausunto ulkomaisen vakuutuslaitoksen regressioikeudesta	7/84
Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 47 §:n kumoaminen	8/84

Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	9/84
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–31.3.1984 väliseltä ajalta	10/84
Varusmiesten päivärahat 1953–1984	11/84
Jatkuvien korvausten ennakkokorotus 1.7.1984 alkaen	12/84
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–30.6.1984 väliseltä ajalta	13/84
Asiantuntijalausunto liikennevahingossa vammautumisesta aiheutuneiden koulukuljetusten lisäkustannusten korvaamisesta liikennevakuutuksesta sekä kunnan regressioikeudesta liikennevakuutukseen yleensä	14/84
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–30.9.1984 väliseltä ajalta	15/84
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1985	16/84
Avuttomuus- ja vaatelisä	17/84
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1985 alkaen	18/84
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1985 alkaen	19/84
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1985 alkaen	20/84
Maatalousyrittäjän vuotuinen hehtaaritulo	21/84
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1985 jälkeen alkaneissa seisonta-ajoissa	22/84
Linja-autojen siirtokustannusten uudet korvausperusteet 1.1.1985 alkaen	23/84
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös eräiden elatusapujen ja elatustukien korottamisesta elinkustannusindeksin nousun johdosta	24/84
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1985	25/84

1985	
Liikennevakuutuslain muutos	1/85
Yleissairaaloiden hoitopäivämaksut III luokassa	2/85
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1984 väliseltä ajalta	3/85
Liikennevakuutuskorvausten viivästyskorkoa ja korvausten korotusta koskevat säännökset	4/85
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	5/85
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–31.3.1985 väliseltä ajalta	6/85
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–30.6.1985 väliseltä ajalta	7/85
Hautauskulujen ja muiden hautaamiseen liittyvien kustannusten korvaaminen liikennevakuutuksesta	8/85
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1986	9/85

Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–30.9.1985 väliseltä ajalta	10/85
Yleissairaaloiden hoitopäivämaksut III luokassa	11/85
Avuttomuus- ja vaatelisä	12/85
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös eräiden elatusapujen ja elatustukien korottamisesta elinkustannusindeksin nousun johdosta	13/85
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1986 alkaen	14/85
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1986 alkaen	15/85
Kivun ja säryn sekä pysyvän kosmeettisen haitan luokan merkitseminen	16/85
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1986 jälkeen alkaneissa seisonta-ajoissa	17/85
Linja-autojen siirtokustannusten uudet korvausperusteet 1.1.1986 alkaen	18/85
Perhe-eläkkeen alkamisaika	19/85
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1986 alkaen	20/85
Pysyvää kosmeettista haittaa koskevat lausunnot vuonna 1984	21/85
Maatalousyrittäjän vuosityöansio	22/85
1986	
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1986	1/86
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1985 väliseltä ajalta	2/86
Leasing-autojen sijaan vuokratun ajoneuvon vuokrauskustannusten korvaaminen	3/86
Kansaneläkelain mukaisen lisäosan vähentäminen liikennevakuutuslain mukaisesta ansionmenetykskorvauksesta	4/86
Asevelvollisuusajan korvaus	5/86
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	6/86
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–31.3.1986 väliseltä ajalta	7/86
Lausunnon pyytäminen liikennevahinkolautakunnalta	8/86
Myötävaikutusalennuksen laskeminen henkilövahinkokorvauksissa yhteenajotapauksissa	9/86
Asevelvollisuusajan päiväraha	10/86
Pysyvää kosmeettista haittaa koskevat lausunnot vuonna 1985	11/86
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–30.6.1986 väliseltä ajalta	12/86
Puutarha- ja puistopuiden, pensaiden sekä muun koristekasvillisuuden vaurioitumisesta suoritettava liikennevakuutuskorvaus	13/86
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–30.9.1986 väliseltä ajalta	14/86

Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1987	15/86
Avuttomuus- ja vaatelisät 1987	16/86
Kivun ja säryn korvausnormit 1987	17/86
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1987	18/86
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1987	19/86
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1987 jälkeen alkaneissa seisonta-ajoissa	20/86
Linja-autojen siirtokustannusten uudet korvausperusteet 1.1.1987 alkaen	21/86
Liikennevakuutusyhtiöiden yhteisvastuu liikennevahingoissa	22/86
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1987	23/86

1987	
Lausuntopyyntölomakkeen kopiot	1/87
Yleissairaaloiden hoitopäivämaksut III luokassa	2/87
Pysyvästi laitoshoidossa olevan potilaan hoitomaksu	3/87
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös tapaturmavakuutuslain 18 a §:ssä tarkoitetusta haittaluokituksesta	4/87
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1986 väliseltä ajalta	5/87
Tapaturmaviraston eräiden tehtävien siirtyminen valtiokonttorille	6/87
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	7/87
Viivästyskoron suoritusvelvollisuudesta liikennevakuutuskorvauksille	8/87
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–31.3.1987 väliseltä ajalta	9/87
Korvauksen määrittely tapauksissa, joissa liikennevahingon seurauksena jää pysyvän kosmeettisen haitan aiheuttavia arpia mutta ei toiminnallista haittaa	10/87
Pysyvästi laitoshoidossa olevan potilaan hoitopäivämaksu sen ollessa alempi kuin yleissairaaloiden alin III luokan hoitopäivämaksu	11/87
Avoliitto-perhe-eläke liikennevakuutuksessa	12/87
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–30.6.1987 väliseltä ajalta	13/87
Asevelvollisuusajan päiväraha	14/87
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–30.9.1987 väliseltä ajalta	15/87
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1988	16/87
Kivun ja säryn korvausnormit 1988	17/87
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1988	18/87

Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1988	19/87
Avuttomuus- ja vaatelisät 1988	20/87
Ajoneuvon omistajan toiselle omistamalleen ajoneuvolle aiheuttaman liikennevahingon korvaaminen	21/87
Liikennevakuutuksen voimassaolo liukkaan kelin harjoitusradoilla	22/87
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1988	23/87
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1988 alkaen	24/87
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.1988 alkaen	25/87
Vuosityöansion määrittämiseen liittyviä ohjeita	26/87

1988	
Yleissairaaloiden hoitopäivämaksut III luokassa	1/88
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös eräiden elatusapujen ja elatustukien korottamisesta elinkustannusindeksin nousun johdosta	2/88
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1987 väliseltä ajalta	3/88
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	4/88
Ulkomaisten vakuutuslaitoksen regressioikeus suomalaiseen liikennevakuutukseen, kun Suomen ja ulkomaan välillä on sosiaaliturvasopimus	5/88
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–31.3.1988 väliseltä ajalta	6/88
Liikennevahinkolautakunnalle tehtävät uudet esitykset	7/88
Kansaneläkelaitoksen maksamien hoito- ja vammaistuen vaikutus liikennevakuutuksen korvauksiin	8/88
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–30.6.1988 väliseltä ajalta	9/88
Vuosityöansio työttömyystilanteessa	10/88
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–30.9.1988 väliseltä ajalta	11/88
Maatalousyrittäjän vuosityöansio eläkeiässä	12/88
Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 3 a §:n muuttaminen	13/88
Ennakkojen ja maksettujen korvausten huomioon ottaminen pysyvää vikaa ja haittaa, kipua ja särkyä sekä pysyvää kosmeettista haittaa koskevissa liikennevahinkolautakunnan lausunnoissa	14/88
Pysyvän vian ja haitan korvaus jatkuvana 20. haittaluokassa	15/88
Liikennevahinkolautakunnalta pyydettävät lausunnot	16/88
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1989	17/88

Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1989 alkaen	18/88
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1989 alkaen	19/88
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1989 alkaen	20/88
Yleissairaaloiden hoitopäivämaksut III luokassa	21/88
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös eräiden elatusapujen ja elatustukien korottamisesta elinkustannusindeksin nousun johdosta	22/88
Tuhoutuneen puutarha- ja puistopuun korvaaminen	23/88
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1989	24/88
Laki liikennevakuutuslain 22 §:n muuttamisesta	25/88
Liikennevakuutuksen hoitotuki	26/88
Vaatelisä 1.1.1989 alkaen	27/88
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1989 alkaen	28/88
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.1989 alkaen	29/88

1989	
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1988 väliseltä ajalta	1/89
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	2/89
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–31.3.1989 väliseltä ajalta	3/89
Asevelvollisuusajan päiväraha	4/89
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–30.6.1989 väliseltä ajalta	5/89
Pysyvän vian ja haitan, kivun ja säryn sekä pysyvän kosmeettisen haitan korvausten pyöröstys	6/89
Lausunnon pyytäminen liikennevahinkolautakunnalta	7/89
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–30.9.1989 väliseltä ajalta	8/89
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1990	9/89
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1990 alkaen	10/89
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1990 alkaen	11/89
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1990 alkaen	12/89
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.1990 alkaen	13/89
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1990	14/89
Määräaikainen perhe-eläke	15/89

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös eräiden elatusapujen ja elatustukien korottamisesta elinkustannusindeksin nousun johdosta	16/89
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1990 alkaen	17/89
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.1990 alkaen	18/89
Yleissairaaloiden hoitopäivämaksut III luokassa	19/89

1990	
Vainajan ja eloonjääneen puolison yhteisessä kodissa hoidettavana olleen lapsen oikeus perhe-eläkkeeseen	1/90
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1989	2/90
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	3/90
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–31.3.1990	4/90
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–30.6.1990	5/90
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–30.9.1990	6/90
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1991	7/90
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.1991 alkaen	8/90
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1991 alkaen	9/90
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1991 alkaen	10/90
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1991 alkaen	11/90
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös eräiden elatusapujen ja elatustukien korottamisesta elinkustannusindeksin nousun johdosta	12/90
Perhe-eläkelain muutosten vaikutus liikennevakuutuslain perhe-eläke-etuuksiin ja kansaneläkelain muutos hautausavustuksesta	13/90
Ohje sijaisauton kustannusten korvaamisesta ja käyttötarveselvityslomake	14/90
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1991 alkaen	15/90
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.1991 alkaen	16/90
Ohjeita liikenne- ja potilasvahinkojen välisen vastuun selvittämiseksi	17/90

1991	
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	1/91
Luontoisetujen ja raha-arvojen laskuperusteet 1991	2/91
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1990	3/91
Erikoissairaanhoidon mukaiset hoitopäivämaksut	4/91

Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–30.6.1991	5/91
Asevelvollisuusajan päiväraha	6/91
Kuntoutustarpeen selvittäminen ennen pysyvän eläkkeen myöntämistä	7/91
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1992	8/91
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1992 alkaen	9/91
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1992 alkaen	10/91
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1992 alkaen	11/91
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–30.9.1991	12/91
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.1992 alkaen	13/91
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1992 alkaen	14/91
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.1992 alkaen	15/91
Alaraajan lyhentymän ja ryhtivirheen huomioon ottaminen pysyvän kosmeettisen haitan korvausperusteena	16/91

1992	
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1992	1/92
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	2/92
Erikoissairaanhoidon mukaiset hoitopäivämaksut	3/92
Terveyskeskuksessa perittävät maksut ja korvaukset	4/92
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.10.–31.12.1991	5/92
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–30.6.1992	6/92
Pysyvän vian ja haitan korvaus yli 75-vuotiaille	7/92
Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1993	tiedoksi
Pysyvän vian ja haitan, kivun ja säryn sekä pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1993 alkaen	8/92
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös eräiden elatusapujen ja elatustukien korottamisesta elinkustannusindeksin nousun johdosta	9/92
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1993 alkaen	10/92
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.1993 alkaen	11/92
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.1993 alkaen	12/92
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1993	13/92
Ohje avoliiton ja avioeron vireillä olon vaikutuksesta liikennevakuutuksen perhe-eläkkeeseen	14/92

1993	
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–31.12.1992	1/93
Rautatiekaluston seisona-ajan korvaukset 1.1.1993 alkaen	2/93
Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1993	3/93
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	4/93
Työntekijäin työeläkemaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 1993	5/93
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1993	6/93
Asevelvollisuusajan päiväraha	7/93
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–30.6.1993	8/93
Pysyvän vian ja haitan, kivun ja säryn sekä pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1994 alkaen	9/93
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.1994 alkaen	10/93
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1994	11/93
Työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 1994	12/93
Seisona-ajan korvaukset 1.1.1994 alkaen	13/93
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.1994 alkaen	14/93

1994	
Rautatiekaluston seisona-ajan korvaukset 1.1.1994 alkaen	1/94
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	2/94
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1994	3/94
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–31.12.1993	4/94
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–31.3.1994	5/94
Myötävaikutusalennus rattijuopumustapauksissa	6/94
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1995	7/94
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1995 alkaen	8/94
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1995 alkaen	9/94
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1995 alkaen	10/94
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.1995 alkaen	11/94

Työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetyskorvauksissa vuonna 1995	12/94
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1995 alkaen	13/94
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.1995 alkaen	14/94

1995	
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1995	1/95
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	2/95
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.4.–3.12.1994	3/95
Liikennevakuutuksesta suoritettavan korvauksen korotus 1.5.1995 alkaen	4/95
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–30.6.1995	5/95
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1996 alkaen	6/95
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1996 alkaen	7/95
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1996 alkaen	8/95
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1996 alkaen	9/95
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.1996 alkaen	10/95
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.1996 alkaen	11/95
Työntekijäin eläkelain 9 §:n muutos ja jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1996	12/95
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1996	13/95
Kansaneläkejärjestelmän uudistamisen vaikutus liikennevakuutuksesta suoritettavaan työkyvyttömyyseläkkeeseen	14/95
Suomen Pankin vahvistama viitekorko	15/95

1996	
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1996	1/96
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	2/96
Työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetyskorvauksissa vuonna 1996	3/96
Kansaneläkkeen vähentäminen liikennevakuutuksesta suoritettavissa eläkkeissä	4/96
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1.–30.6.1996	5/96

Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1997	6/96
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1997 alkaen	7/96
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1997 alkaen	8/96
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1997 alkaen	9/96
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.1997 alkaen	10/96
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.1997 alkaen	11/96
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1997 alkaen	12/96
Eläkeikäisen indeksin käyttäminen vuonna 1997	13/96
Suomen Pankin vahvistama viitekorko	14/96

1997	
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1997	1/97
Työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetyskorvauksissa vuonna 1997	2/97
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	3/97
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.7.–31.12.1996	4/97
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1998	5/97
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1998 alkaen	6/97
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1998 alkaen	7/97
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.1998 alkaen	8/97
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1998 alkaen	9/97
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1998	10/97
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannuksien korvaaminen	11/97
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1998 alkaen	12/97

1998	
Suomen Pankin vahvistama viitekorko	1/98
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.1998 alkaen	2/98
Työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetyskorvauksissa vuonna 1998	3/98
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 1999	4/98

Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.1999 alkaen	5/98
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.1999 alkaen	6/98
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.1999 alkaen	7/98
Työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetyskorvauksissa vuonna 1999	8/98
Suomen Pankin vahvistama viitekorko	9/98
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.1999 alkaen	10/98
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.1999 alkaen	11/98
Kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttaminen 1.1.1999 alkaen	12/98

1999	
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 1999	1/99
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannuksien korvaaminen	2/99
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.1999 alkaen	3/99
Liikevahinkolautakunnan lausunnot 1.1. – 31.12.1998	4/99
Vahingonkärsineen kuuleminen korvaustoiminnassa	5/99
Laki vahingonkorvauslain muuttamisesta	6/99
Asevelvollisille suoritettavat päivärahat, varusrahat, korvaukset ja lisät	7/99
Korvauksen korotuksen verotus	8/99
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 2000	9/99
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2000 alkaen	10/99
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.2000 alkaen	11/99
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.2000 alkaen	12/99
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.2000 alkaen	13/99
Pysyvän vian ja haitan korvaus jatkuvana 20. haittaluokassa	14/99
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 2000	15/99
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös eräiden elatusapujen ja elatustukien korottamisesta elinkustannusindeksiin johdosta 1.1.2000 alkaen	16/99
Valtiovarainministeriön ilmoitus vahvistetusta viitekoroista ja viivästyskorosta	17/99
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannuksien korvaaminen	18/99

2000	
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2000 alkaen	1/00
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2000 alkaen	2/00
Työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2000	3/00
Rautatiekaluston seisonta-ajan korvaukset 1.1.2000 alkaen	4/00
Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1. – 31.12.1999	5/00
Liikennevahinkolautakunnan normien ja markkamäärien muuntaminen euroiksi	6/00
Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevan potilaan hoitomaksu	7/00
Asevelvollisille suoritettavat päivärahat, varusrahat ja vastuu- ja vaararahat	8/00
Liikenneministeriön asetus sairaankuljetuksen taksoista	9/00
Lähiomaiselle suoritettava korvaus henkisestä kärsimyksestä	10/00
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 2001	11/00
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.2001 alkaen	12/00
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.2001 alkaen	13/00
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.2001 alkaen	14/00
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2001 alkaen	15/00
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2001 alkaen	16/00
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 2001	17/00
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	18/00
Valtiovarainministeriön ilmoitus vahvistetusta viitekorosta ja viivästyskorosta	19/00
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2001 alkaen	20/00
Pysyvän vian ja haitan ammatti- ja harrastuskerroin	21/00
Liikennevahinkolautakunnan tiedotuskäytäntö muuttuu 1.1.2001 alkaen	22/00

2001	
Työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2001	1/01
Kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/1995) voimaantulosäännösten muuttaminen alkaen 1.1.2001	2/01
Markkamäärien muuntaminen euroiksi eräissä tilanteissa	3/01

Liikennevahinkolautakunnan lausunnot 1.1. – 31.12.2000	4/01
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.2002 alkaen	5/01
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.2002 alkaen	6/01
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.2002 alkaen	7/01
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2002 alkaen	8/01
Perhe-eläke eräissä tapauksissa	9/01
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 2002	10/01
Lapsen hoitotuen yhteensovittaminen liikennevakuutuksen hoitotuen kanssa	11/01
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2002 alkaen	12/01
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös eräiden elatusapujen ja elatustukien korottamisesta elinkustannusindeksin nousun johdosta	13/01
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2002 alkaen	14/01
Valtiovarainministeriön ilmoitus vahvistetusta viitekorosta ja viivästyskorosta	15/01
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	16/01
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 2002	17/01
Työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetys- korvauksissa vuonna 2002	18/01

2002	
Laki korkolain muuttamisesta	1/02
Suomen pankin ilmoitus vahvistetusta viitekorosta ja viivästyskorosta	2/02
Laki liikennevakuutuslain 7 §:n muuttamisesta	3/02
Pysyvän kosmeettisen haitan korvauksen ikävähennys	4/02
Jatkuvien korvausten indeksikorotus vuonna 2003	5/02
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.2003 alkaen	6/02
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.2003 alkaen	7/02
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.2003 alkaen	8/02
Matkakulujen ja muiden matkaan liittyvien kustannusten korvaaminen	9/02
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2003 alkaen	10/02
Luontoisetujen raha-arvojen laskuperusteet 2002	11/02

2003	
Soveltamisohjeet	
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.2.2003 alkaen	1/03
Seisonta-ajan korvaukset 1.2.2003 alkaen	2/03
Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevan potilaan hoitomaksu 1.4.2003 alkaen	3/03
Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.2004 alkaen	4/03
Pysyvän vian ja haitan korvaaminen eräissä asioissa	5/03
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.2004 alkaen	6/03
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.2004 alkaen	7/03
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2004 alkaen	8/03
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2004 alkaen	9/03
Liikennevakuutuksen hoitotuki palvelutaloasumistapauksissa	10/03
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2004 alkaen	11/03
Sijaisauton kustannusten korvaaminen	12/03
Työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2004	13/03
Tiedotteet	
Lautakuntakäsittelyn prosessuaalisia ohjeita	1/03
Normit ja ohjeet internetissä	2/03
Liikennevakuutuksen bonusasioiden käsittely liikennevahinkolautakunnassa	3/03
Yhtiön vastine bonusmenetystä koskevissa lausuntoasioissa	4/03

2004	
Soveltamisohjeet	
Laskennallisen kuljettajan palkan vähentäminen normin mukaisesta seisonta-ajan korvauksesta ammattimaisessa liikenteessä	1/04
Lapsen perhe-eläke vanhempien erotilanteissa	2/04
Pysyvän vian ja haitan sekä pysyvän kosmeettisen haitan korvauksen suhteuttaminen vahinkoa kärsineen elinaikaan eräissä tapauksissa	3/04
Liikennevakuutuslain 5 §:n 4 kohdassa tarkoitettu omistajan tai kuljettajan omaisuus ja eräät yritysmuodot	4/04
Pysyvän kosmeettisen haitan korvausnormit 1.1.2005 alkaen	5/04

Pysyvän vian ja haitan korvausnormit 1.1.2005 alkaen	6/04
Kivun ja säryn korvausnormit 1.1.2005 alkaen	7/04
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2005 alkaen	8/04
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2005 alkaen	9/04
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2005 alkaen	10/04
Työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeen määrittely eräissä tilanteissa	11/04
Pysyvän vian ja haitan korvauksen määrittely eräissä tilanteissa	12/04
Eräiden ennakkojen käsittely lopullista korvausta maksettaessa	13/04
Työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2005	14/04
2005	
Soveltamisohjeet	
Perhe-eläkkeen määrittäminen eräissä tapauksissa	1/2005
Vuosityöansion määrittäminen	2/2005
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2006 alkaen	3/2005
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2006 alkaen	4/2005
Rautatiekaluston seisonta-ajan korvaukset 1.1.2006 alkaen	5/2005
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2006 alkaen	6/2005
Henkilövahinkojen käsittelyä koskevat soveltamisohjeet 2006	7/2005
Työntekijän työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2006	8/2005
2006	
Soveltamisohjeet	
Matkustajan oman menettelyn vaikutus henkilövahinkojen korvauksiin	1/2006
Palkkakertoimen ja indeksin käyttö eräissä tilanteissa	2/2006
Lesken oikeus elatuksen menetyksen korvaukseen tapauksessa jossa avioeroasia on vireillä tai avioero on tuomittu	3/2006
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2007	4/2006
Linja-autojen seisonta-aikakorvaukset 1.1.2007 alkaen	5/2006

Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2007 alkaen	6/2006
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2007 alkaen	7/2006
Jatkuvan korvauksen laskemisessa käytettävän vuosityöansion tarkkuus	8/2006
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2007 alkaen	9/2006
Työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetyskorvauksissa vuonna 2007	10/2006
Rautatiekaluston seisonta-ajan korvaukset 1.1.2007 alkaen	11/2006
2007	
Soveltamisohjeet	
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2008 alkaen	1/2007
Liikenteestä eristetty alue	2/2007
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2008	3/2007
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2008	4/2007
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2008 alkaen	5/2007
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2008 alkaen	6/2007
Työntekijän työeläkemaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetyskorvauksissa vuonna 2008	7/2007
2008	
Soveltamisohjeet	
Vuosiansiolaskelman laatiminen	1/2008
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2009	2/2008
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2009 alkaen	3/2008
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2009 alkaen	4/2008
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2009	5/2008
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2009 alkaen	6/2008
Rautatiekaluston seisonta-ajan korvaukset 1.1.2009 alkaen	7/2008
Työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetyskorvauksissa vuonna 2009	8/2008
2009	
Soveltamisohjeet	

Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2010	1/2009
Helsingin Liikennelaitoksen raitiovaunujen vaunukohtaiset seisonta-ajankorvaukset 1.1.2010 alkaen	2/2009
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2010 alkaen	3/2009
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2010	4/2009
Seisonta-ajan korvaukset 1.1. 2010 alkaen	5/2009
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2010 alkaen	6/2009
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2010	7/2009
2010 Soveltamisohjeet	
Omalla autolla tehdyn matkan perusteella korvattavat matkakulut	1/10
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2011	2/10
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2011 alkaen	3/10
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2011 alkaen	4/10
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2011	5/10
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2011 alkaen	6/10
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2011	7/10
2011 Soveltamisohjeet	
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2012	1/11
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2012 alkaen	2/11
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2012 alkaen	3/11
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2012	4/11
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2012 alkaen	5/11
Tarkennuksia tilapäisen haitan vammakohtaiseen luokitteluun 1.1.2012 alkaen	6/11
Tarkennus pysyvän kosmeettisen haitan vammakohtaiseen luokitteluun 1.1.2012 alkaen	7/11
Hoitotuen yhteensovittaminen eräissä tapauksissa	8/11

Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetyskorvauksissa vuonna 2012	9/11
2012 Soveltamisohjeet	
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2013	1/12
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2013 alkaen	2/12
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetyskorvauksissa vuonna 2013	3/12
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2013 alkaen	4/12
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2013	5/12
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2013 alkaen	6/12
2013 Soveltamisohjeet	
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2014 alkaen	1/13
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2014	2/13
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2014 alkaen	3/13
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2014	4/13
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2014 alkaen	5/13
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetyskorvauksissa vuonna 2014	6/13
2014 Soveltamisohjeet	
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2015	1/14
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2015 alkaen	2/14
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2015	3/14
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2015 alkaen	4/14
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2015 alkaen	5/14

Helsingin Liikennelaitoksen raitiovaunujen vaunukohtaiset seisonta-ajankorvaukset 1.1.2015 alkaen	6/14
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2015	7/14
2015 Soveltamisohjeet	
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2016 alkaen	1/15
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2016	2/15
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2016 alkaen	3/15
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2014 Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2016 alkaen	4/15
Tiedote	
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2016	1/15
2016 Soveltamisohjeet	
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2017	1/16
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2017 alkaen	2/16
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2017 alkaen	3/16
Rautatiekaluston seisonta-ajan korvaukset 1.1.2017 alkaen	4/16
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2017	5/16
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2017 alkaen	6/16
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2017	7/16
2017 Soveltamisohjeet	

Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2018 alkaen	1/17
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2018	2/17
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2018 alkaen	3/17
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2018	4/17
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2018 alkaen	5/17
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2018	6/17
2018 Soveltamisohjeet	
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2019	1/18
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2019 alkaen	2/18
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2019	3/18
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2019 alkaen	4/18
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2019	5/18
Linja-autojen siirtokustannukset 1.1.2019 alkaen	6/18
2019 Soveltamisohjeet	
Sähköveturi Sr3:n seisonta-ajan korvaus alkaen 1.2.2019	1/19
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2020	2/19
Rautatiekaluston seisonta-ajan korvaukset 1.1.2020 alkaen	3/19
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2020	4/19
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2020 alkaen	5/19
Tiedotteet	
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2020 alkaen	1/19
Kuljettajan palkan korvaaminen ja linja-auton siirtokustannukset vuonna 2020	2/19
2020 Soveltamisohjeet	
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2021	1/20

Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2021 alkaen	2/20
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2021 alkaen	3/20
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2021	4/20
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2021	5/20
Tiedote	
Linja-auton siirtokustannukset vuonna 2021	1/20
2021 Soveltamisohjeet	
Elinajan odotteen huomioiminen elatuksen menetyksen korvauksessa	1/21
Pysyvän haitan ja sen pahenemisen arvioinnissa sovellettava haittaluokitus ja ikätekijä pysyvän haitan ja pysyvän kosmeettisen haitan korvauksissa	2/21
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2022	3/21
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2022 alkaen	4/21
Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2022 alkaen	5/21
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2022	6/21
Linja-auton siirtokustannukset vuonna 2022	7/21
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2022	8/21
Rautatiekaluston seisonta-ajan korvaukset 1.1.2022 alkaen	9/21
Liikennevakuutuslain 66 §:n mukaisten ratkaisuosituspyyntöjen esittäminen liikenne- ja potilasvahinkolautakunnalle	10/21
2022 Soveltamisohjeet	
Tampereen Raitiotie Oy:n raitiovaunujen seisonta-ajankorvaus 22.6.2022 alkaen	1/22
Omalla autolla tehdyn matkan perusteella korvattavat matkakulut	2/22
Henkilövahinkojen normikorvausten määrät 2023	3/22
Liikennevakuutuksen hoitotuki ja vaatelisä 1.1.2023 alkaen	4/22
Työntekijäin työeläkevakuutusmaksun, palkansaajan päivärahamaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottaminen liikennevakuutuslain perusteella maksettavissa ansionmenetykskorvauksissa vuonna 2023	5/22

Seisonta-ajan korvaukset 1.1.2023 alkaen	6/22
Kuljettajan palkan korvaaminen vuonna 2023	7/22
Linja-auton siirtokustannukset vuonna 2023	8/22

LAKEJA JA ASETUKSIA

Laki liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta (959/2019)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus liikenne- ja
potilasvahinkolautakunnasta 756/2020

Liikennevakuutuslaki 17.6.2016/460

Vahingonkorvauslaki 31.5.1974/412

Laki liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta
kuntoutuksesta 27.3.1991/626

Eläketurvakeskuksen indeksit eri vuosina

N:o 875

Laki

eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon.

Annettu Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1971.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §. (29.12.1983/1123)

Liikennevakuutusta koskevien eri lakien nojalla sekä niissä olevien perusteiden mukaisesti henkilövahingon johdosta suoritettaviin jatkuviin korvauksiin tehdään indeksitarkistus noudattaen vastaavasti, mitä työntekijän eläkelain (395/61) 9 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984.

2 §.

Jos henkilövahingon johdosta suoritettava jatkuva korvaus vaihdetaan sitä vastaavaksi pääomaksi, on tämän lain mukainen korotus otettava huomioon pääoma-arvoa määrättäessä.

3 §.

3 § on muutettu L:lla 362/16.4.1993.

4 §.

Sovellettaessa tätä lakia ennen vuotta 1971 sattuneen liikennevahingon perusteella henkilövahingon johdosta maksettaviin jatkuviin korvauksiin korotetaan peruskorvaus vuoden 1971 tasolle kertomalla se jäljempänä mainitulla sen ajanjakson kertoimella, jona liikennevahinko on sattunut:

Liikennevahingon

sattumisaika kerroin

1925-1935	107,2
1936	102,7
1937	90,3
1938	86,1
1939	82,6
1940	73,5
1941	59,2
1942	46,7
1943	39,9
1944	34,6

1945	18,6
1946	13,6
1947	10,1
1948	6,88
1949	6,48
1950	5,40
1951	3,99
1952	3,84
1953	3,79
1954	3,70
1955	3,56
1956	3,16
1957	3,00
1958	2,83
1959	2,65
1960	2,52
1961	2,34
1962	2,20
1963	2,06
1964	1,80
1965	1,61
1966	1,56
1967	1,40
1968	1,27
1969	1,16
1970	1,08

5 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain soveltamisesta annetaan asetuksella.

6 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972, ja sillä kumotaan kalliinajanlisien maksamisesta liikennevahingonkorvauksiin 17 päivänä huhtikuuta 1964 annettu laki (185/64).

Korvaukset suoritetaan tämän lain mukaisesti tarkistettuina ensimmäisen kerran 1 päivästä tammikuuta 1972 lukien.

N:o 876

Asetus

eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon.

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä säädetään eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon 17 päivänä joulukuuta 1971 annetun lain (875/71) 5 §:n nojalla:

1 §.

Sovellettaessa eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon annettua lakia (875/71) tarkistetaan mainitussa laissa tarkoitetut henkilövahingon johdosta suoritettavat jatkuvat korvaukset siten, että korvaus jaetaan, jos liikennevahinko on sattunut ennen vuotta 1972, luvulla 216 tai, jos vahinko on sattunut vuonna 1972 tahi sen jälkeen, sattumisvuodelle vahvistetulla mainitussa laissa tarkoitetulla indeksiluvulla, ja osamäärä kerrotaan kulloinkin kysymyksessä olevalle vuodelle vahvistetulla indeksiluvulla.

2 §.

Muun henkilövahingon kuin kuoleman perusteella suoritettavaa korvausta pidetään jatkuvana sen kalenterikuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana vahingon sattumisesta on kulunut kuusi kuukautta.

3 §.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1972.

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1971

Laki eräiden liikennevakuutuskorvausten sitomisesta palkkatasoon 3 § on muutettu lailla 362/16.4.1993 kuulumaan seuraavasti:

Tämän lain mukaisen korotuksen on velvollinen suorittamaan peruskorvauksen maksamisesta vastuussa oleva vakuutusyhtiö, liikennevakuutuskeskus tai valtiokonttori.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräyksen siitä, miten korotuksista vakuutusyhtiöille ja liikennevakuutuskeskukselle vuosittain aiheutuvat kulut jaetaan vakuutusyhtiöiden ja liikennevakuutuskeskuksen kesken niiden toiminnan laajuus huomioon ottaen.

**Laki eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain 1 §:n
väliaikaisesta muuttamisesta (1351/2004)**

muutetaan väliaikaisesti eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon 17 päivänä joulukuuta 1971 annetun lain (875/1971) 1 §, sellaisena kuin se on laissa 1123/1983 seuraavasti:

1 §

Liikennevakuutuksesta henkilövahingon johdosta suoritettaviin jatkuviin korvauksiin tehdään indeksitarkistus sen estämättä, mitä työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) voimaantulosäännöksen 17 momentissa säädetään soveltaen mainitun momentin mukaista indeksia ja työntekijäin eläkelain (395/1961) 9 §:n mukaista työeläkeindeksiä siten kuin jäljempänä säädetään.

Jatkuvat ansionmenetyskorvaukset ja perhe-eläkkeet tarkistetaan sen kalenterivuoden loppuun, jona vahingonkärsinyt saavuttaa tai edunjättäjä olisi saavuttanut eläkeiän, indeksillä, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,5 ja hintatason muutoksen painokerroin on 0,5. Tämän jälkeiseltä ajalta käytetään indeksia, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,2 ja hintatason muutoksen painokerroin on 0,8.

Muut henkilövahingon johdosta suoritettavat jatkuvat korvaukset tarkistetaan indeksillä, jossa palkkatason muutoksen painokerroin on 0,2 ja hintatason muutoksen painokerroin on 0,8.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005, ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2005 saakka.

Tätä lakia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa sattuneisiin liikennevahinkoihin. Tämän lain mukainen indeksitarkistus muihin jatkuviin korvauksiin kuin ansionmenetyskorvauksiin ja perhe-eläkkeisiin tehdään määrään, joka on tarkistettu vuotta 2004 vastaavaan indeksitasoon niiden indeksitarkistussäännösten mukaisesti, jotka olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

HE 249/2004

StVM 40/2004

EV 210/2004

Laki eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon annetun lain 1 §:n muuttamisesta (1097/2005)

muutetaan eräiden liikennevahingonkorvausten sitomisesta palkkatasoon 17 päivänä joulukuuta 1971 annetun lain (875/1971) 1 §, sellaisena kuin se on laissa 1123/1983, seuraavasti:

1 §

Liikennevakuutusta koskevien eri lakien nojalla henkilövahingon johdosta suoritettaviin jatkuviin korvauksiin tehdään indeksitarkistus noudattaen, mitä työntekijäin eläkelain (395/1961) 9 §:ssä säädetään.

Ansionmenetyksen ja elatuksen menetyksen määrittämistä varten eri vuosien ansiotulot tarkistetaan vahinkovuoden tasoon työntekijäin eläkelain 7 b §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

Tätä lakia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa sattuneisiin liikennevahinkoihin.

Tämän lain 1 §:n 1 momentin mukainen indeksitarkistus ja 1 §:n 2 momentin mukainen ansiotulojen tarkistaminen palkkakertoimella tehdään määrään, joka on tarkistettu vuotta 2005 vastaavaan indeksitasoon niiden indeksitarkistussäännösten mukaisesti, jotka olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

HE 178/2005

StVM 39/2005

EV 209/2005